

TEKNŐS PÉTER

SÁRGA VILLÁMCsapás

Antikvárium.hu

TEKNŐS PÉTER

SÁRGA VILLÁMCSAPÁS

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti RÓNASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

SÁNDOR LAJOS

SASABONSAM

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

NAGYISTÓK MÁRIA *rajzaival*

© Teknős Péter, 1982

AZ ELSZALASZTOTT NAGY PILLANAT

Majd minden ember életében adódik legalább egyetlen nagy pillanat, amikor felülmúlhatná hétköznapi önmagát, amikor igazi nagy tettet hajthatna végre. Sajnos rendszerint később jövünk rá, hogy ez a pillanat mikor volt, és hogy nem ragadtuk meg, nem használtuk ki. Így történt ez John Smithszel is. 1941. december 7-én reggel 7 óra 50 perckor erős motorzúgást hallott Pearl Cityben levő kiskocsmájában. Kilépett az utcára, felpillantott az égre, és meglátta a szabályos alakzatban közeledő sok ezüstös fényű pontot. Egyedül ő tudta Pearl Harborban az amerikai katonák és civilek közül, hogy ezek nem gyakorlatozó amerikai, hanem támadó japán gépek. És az is belédöbrent, hogy élete nagy pillanatát szalasztotta el, amikor néhány nappal ezelőtt nem figyelmeztette a közelgő veszélyre sokkal határozottabban és meggyőzőbben barátját, Harry Brownt, az amerikai hadiflotta titkosszolgálatának tisztjét.

Néhány perc múlva, amikor megérkezett Washingtonba a rádiójelentés a Pearl Harbor elleni japán támadásról, Harry Brown is a fejét fogta. Ő is elszalasztotta élete nagy pillanatát, pedig megcsinálhatta volna a szerencséjét. Megkerülhette volna a főnökét, és közvetlenül Rooseveltnél elmondhatta a tengerészeti szárnysegédéhez fordulóhatott volna, ha van mersze hozzá. De nem! Óvatos volt. Inkább betartotta a szolgálati utat.

Itt aztán meg is szűnik a nagy pillanatok láncja. Harry Brown jelentése belekerült a többi száz közé. Többé a kutya sem törődött vele. Pedig ha valaki felfigyel rá, és dörömböl vele az elnöknel, megmenthette volna az Egyesült Államok csendes-óceáni flottájának jó részét és több mint ezer amerikai tengerész életét. Ha ezek után tökkel-ütöttnek és idiótának nevezzük mind a két amerikait, igazán nem is vagyunk túlságosan gorombák.

Ne ítéljük azonban elhamarkodottan. John Smith értesülései ugyan a fő japán kémektől eredtek (aki mint alkonzul, álnéven működött Pearl Harborban), de persze

nem közvetlenül tőle. Maga John Smith is ügynökökkel dolgozott. John Smith két „ügynöke” tizenkét éves fia, Mike és hatéves lánya, Anne volt. Ezért nem merte teljes erővel megfújni a harci riadót, ezért nem futkosott fűhöz-fához, vagyis az amerikai támaszpont különféle parancsnokaihoz, hanem felhívta a barátját, Harry Brownt. Végre is: ő a szakember. Majd ő eldönti, hogy amit a gyerekek kiszimatoltak, valóban közérdekű-e, vagy csak amolyan bolondság, ami az ilyen korú fiúktól és lányoktól kitelik, lévén akkora fantáziájuk, mint egy hajóágyú az Arizona páncélos csatahajón.

Ami Harry Brownt illeti: valóban szakember volt. Majd tíz esztendeje gyúrta az ipart a flotta titkosszolgálatánál. Amit a barátja közölt vele Pearl Harborból, nagyon is egybevágott a japán követségnek Tokióból küldött titkos rádióüzenettel. Ebben éppen a leglényegesebb dolgot közölték a diplomatákkal, azt, hogy Japán háborút kezd, és ki ellen kezd. A titkosszolgálat a japán diplomatákkal egyidőben „kapta meg” a titkos üzeneteket. Nemrég ugyanis sikerült megfejteniük a japán titkosírást, és azóta ők is géppel „fordítottak le” minden üzenetet, akár a japán követség, így hát azt a rádióüzenetet is sikerült fogni és áttenni érthető formába, amely azt közölte a japán követséggel, hogy Tokióban a háború mellett döntöttek, és hogy a hadigépezet merre lendül támadásba. Ha pedig ellenük, mármint az angol gyarmatok és az Egyesült Államok csendes-óceáni birtokai ellen támadnak - hiszen ezt tartalmazta az üzenet -, akkor egyáltalán nem kizárt, hogy éppen a csendes-óceáni flotta kikötőjét, Pearl Harbort éri a legelső roham. De ...

Akármilyen jó cimbora John, mégiscsak civil. Ezek a civilek pedig életveszélyesek. Összeolvasnak egy csomó kémregényt, megnéznék egy sor kémfilmet, és aztán minden villanyoszloptól összerázkódnak, és minden szemetesben ellenséges ügynököt szimatolnak. John különben is hajlamos arra, hogy kivétel nélkül minden japánt kémnek nézzen. Jó, jó, van ebben némi igazság. Hawaiiiban nyüzsögnek a japánok. Csak Oahu szigetén, ahol a Pearl Harbor-i támaszpont fekszik, 83 000 japán él, és ezek közül 35 000 japán állampolgár is ráadásul. Ha mármost tekintetbe vesszük, hogy valamennyi japán teljes odaadással tartozik császáranak, a japán titkosszolgálat erre hivatkozva annyi ügynököt szervezhet be, amennyit jónak lát. Különben, abból ítélve, hogy a konzulátus rádiója úgyszólván huszonnégy óra hosszat folytonosan küldi Tokióba a rejtjelzett jelentéseket, nem nehéz kiszámítani: az ügynökök száma néhány száznál is jóval több. De ...

Ha John Smith fogott is kémeket, igazán kicsi a valószínűsége, hogy éppen a fő kémeket csípte el. Az viszont telitalálat, hogy miket figyel meg az a kém hónapok óta. És abból valóban arra lehetne következtetni, hogy a japán vezérkart túlon túl érdekli Pearl Harbor, illetve az ott levő hadiflotta, no de kérem, mit neszelhet meg ... egy tizenkét éves fiú meg egy hatéves kislány ... ha még olyan okos is egyébként. És ha behívhatja az elnök? És ha részletesen meg kell indokolnia, hogy miért verte félre a harangot? Nem teszi-e nevetségessé magát, amikor gyerekektől eredő

értésülésekkel traktálja az Egyesült Államok fejét? Örökre lejáráthatja magát. Hacsak nincs mégis valami a dologban. Hacsak az a két kölyök meg az a drága, marha John nem találta el szarva közt a tőgyét. Akkor viszont ő nemzeti hős lenne, feje körül a szentek glóriájával.

Egyszóval: dupla vagy semmi.

Savanyúan mosolygott. Néhány esztendővel ezelőtt még föltett volna mindent egy lapra, már csak azért is, mert kötelességének érezte volna, hogy - ha szükséges - feláldozza magát az Államokért. De az elmúlt években annyit tapasztalt, annyit tanult a saját és a más kárán.

Sóhajtott hát egyet, és a szolgálati utat választotta, amelyről eleve tudta, hogy semmi foganatja sem lesz. Hacsak csoda nem történik. Csoda azonban igen ritkán történik az életben.

Pedig voltaképpen már az is csodának számított, hogy ez a John így megszagolta az igazságot; ez valójában már amolyan „isten ujj”, amit nem szabadna figyelmen kívül hagyni. Hiszen ha nem éppen tőle származna ez a rendkívüli figyelmeztetés ... Jó cimbora, derék cimbora, de azért őszintén be kell vallani, hogy nem valami világítótorony. Nemcsak azért, mert átlagos magasságú; az arcberendezése is olyan, hogy meg nem találod, ha ott nyüzsög a tömegben száz másik John Smith közt. Akár a neve: egy tucatban tizenkettő van belőle. De rendes gyerek.

Az volt katonáéknál is, ahol megismerkedtek. 1930-ban jelentkeztek mind a ketten, amikor Rooseveltet másodszor választották meg New York állam kormányzójává, és amikor az első kísérleteket tette, hogy legalább az ő államában megmentse az éhhaláltól a rengeteg munkanélkülit. No, akkor tízből legalább kilenc fiú azért jelentkezett katonának, mert tudta, hogy sehol sem talál munkát; az apákat is az utcára tették a nagy gazdasági válságban. Így aztán otthon nem volt maradásuk. A tengerészethez kerültek, együtt szolgáltak, összemelegedtek. Közös sors.

Amikor letelt az idő, ajánlgatták, hogy maradjanak, de John Smith akkor már összeismerkedett Mary Walkerral, nősülni akart. A semmire. Harry Brown megcsóválta a fejét, John lehetett volna továbbszolgáló, mehetett volna tanfolyamra, altisztire, esetleg tisztii iskolára is. Jó géhás lett volna, amilyen becsületes, bizonyára nem rövidítette volna meg a legénységet, szép, nyugodt életet biztosíthatott volna magának. De hát ő mindig azt választotta, amit a többség, ráállik a „man of the street” jelző. Átlagember. Csakhogy az átlagnál mindig rosszabbul ment neki.

Amikor leszerelt, megígérték egymásnak, hogy írnak, találkoznak. De ahogy az már lenni szokott, egy sor nem sok, annyi sem ment innen oda, onnan ide. El is múlt jó néhány esztendő, amikor egy ronda novemberi napon utálatosan szitált az eső; a flaszter mintha vazelinnal lett volna fölkenve, s ekkor nekicsúszott Harry Brown szolgálati kocsijának egy őskori szörny, valami ezeréves, ütött-kopott, horpadt, rozsdás, kivénhedt Ford.

Harry letekerte a kocsni ablakát, kihajolt, kítátotta a száját. És úgy is hagyta. A Ford volánjánál régi cimborája ült: John Smith.

- Te ugyanolyan balkezes marha vagy, mint régen! - kiáltotta Harry vigyorogva. - Gyere, iszunk egyet a koccanás örömére.

A NAGY ELHATÁROZÁS

John Smith bólintott, és intett a barátjának, hogy kövesse. Az meg csak nézett, hova a pokolba gurul ez az embert. Hát nem látja, hogy közben tíz kocsmá mellett is elhajtanak? Úgy látszik, valami egészen különleges helyre akarja vinni. Végre is ő a született washingtoni.

- Ennél koszosabb lebujt nem tudtál találni? - kérdezte Harry, amikor benyitottak a Drink bar feliratú füstös helyiségbe.

- Nemigen, komám - vigyorgott John Smith. - De ez legalább az enyém.

- Arra adtad a fejed, hogy itasd az embereket?

- Idők folyamán rájöttem, hogy ez az egyetlen biztos üzlet. Az emberek isznak, ha jól megy nekik, jókedvükben isznak, ha rosszul megy nekik, rosszkedvükben.

- Micsoda filozófus lettél!

- Affenét! Megpróbáltam én mindent, ami elképzelhető itt Amerikában. Még cipőt is akartam tisztítani, amikor már minden bedöglött. De a niggerek figyelmeztettek, hogy kést kapok a hátamba, ha elveszem a kenyerüket.

- És honnan szedted a pénzt erre a csehóra?

- Sehonnan! Manapság pénzt? . . . Most már egy kicsit jobban megy, de még nem lábaltunk ki a bajból. A feleségem örökölte valami nagybácsikájától. No, elég volt, csak meg akartam mutatni neked. Itt lakunk egy saroknyira, gyere föl hozzánk.

Harry Brown felment, s John feleségét túl fáradtnak, a gyerekeket túl sápadtnak találta. De egyelőre nem szólt. Most rajta volt a beszámolás sora.

- Ha azt gondoljátok, hogy a titkosszolgálat tisztjének olyan az élete, mint a regényekben, nagyon tévedtek. Sziszifuszi meló az, aranyoskám. Az ember csak ül, fülig a rengeteg jelentésben, nyálazza a papírt, és próbál találni bennük valami értelmeset, olyant, amit a fejesek várnak tőlünk. Az ügynökök meg vagy tökkelütöttek, vagy gazemberek, sose azt szállítják, amit kérünk tőlük.

- Kevés az anyag, ugye? - kérdezte Mary.

- Csudát! Rengeteg. Az atyaúristen se tudna eligazodni benne. Az ügynököt is meg lehet érteni. Végre is lehetetlent kérünk tőle: a féltve őrzött titkokat. Azokhoz pedig csak néha, véletlenül és csak egyeseknek lehet hozzáférni. Azoknak a szerencsétlen ügynököknek azonban muszáj produkálni, hiszen rákényszerítjük őket, mert fizetünk érte. És akkor mindenféle vacakot rád zúdítanak, hogy elkápráztassanak a

mennyiséggel, a bőséggel. Pedig mi fütyülünk a mennyiségre, mi mindig valamilyen pontosan meghatározott dologra várunk. Hajaj!

- Egyszóval: jól tettem, hogy otthagytam a hadsereget?

- Nézd, John, jól tetted, nem jól tetted, ezen már nem lehet változtatni. De . . . már ne is haragudj az őszinte szóért, nem így képzeltem el az életedet.

- Valakinek kocsmárosnak is kell lennie, nem?

- No igen, igen . . . Csak nem itt.

- Kezd jobban menni a bolt, Harry. Az európai háború jót tesz az Államoknak. Úgy tapasztalom, hogy az embereknek több a pénzük, mint néhány évvel ezelőtt.

- Nézd, Johnny - tette a kezét a barátjára Harry Brown -, Washington főváros. Itt hivatalnoknak, diplomatának érdemes lenni, vagy olyannak, aki ezeknek a zsebéből él. Neked viszont se hoteled, se mulatód. Miből lenne? De jó, legyen kiskocsmád, itasd a népet. Csakhogy ne itt.

- Hát hol a csudában?

- Például Hawaiiiban.

Smith gyanakodva nézett a barátjára. Viccel? Vagy meghibbant? Brown azonban komolyan beszélt.

- A Hawaii-szigetek is Amerika. És ott van Oahu szigete, azon meg Pearl Harbor, a flottatámaszpont. Ezrével a matrózok, akik szeretnek bemenni egy italra a kiskocsmákba. Valahol a kikötő közelében kell szerezni egy ivót, és az aranybánya. Eleinte lakhatnak a városban, később ki lehet bérelni a hegyoldalban egy kertes villát. Egész évben olyan virágok nyílnak, amelyeket itt legföljebb a virágüzlet kirakatában lehet látni, de megvenni képtelenség. A tengerben úgyszólván egész évben fürdeni lehet, és bagóért kirándulhatnak a szomszédos szigetekre, valóságos természeti csodákat látni. A szigeten hemzseg az olcsó japán munkaerő. Ezek előzékenyek, szorgalmasak, sőt hálásak, hogy dolgozhatnak.

Mary arca kipirult, a gyerekek úgy hallgatták Harryt, mintha mesélt volna. Végül is John Smith megszólalt:

- És mondd, ki az a tündér, aki szerez nekem Pearl Harborban egy kocsmát?

- Én - válaszolta egyszerűen Brown.

- Ajándékba?

- Cserébe.

És megmagyarázta.

Amikor hivatalos ügyben néhányszor odaát járt, feltűnt neki, hogy sokan apróhirdetésben kínálnak eladásra boltot, játéktermet, vendéglőt, szállodát visszatelepülés miatt. Arra ugyan nem emlékszik, hogy cserét is hirdettek volna, de miért ne lehetne ilyesmit is nyélbe ütni? Hamarosan újra Pearl Harborba utazik, akkor majd mindent lebonyolít. Persze ha a Smith család is úgy akarja.

- Bizonyos, hogy nem fogunk csalódnni a maga Hawaiiijában? - kérdezte Mary.

- Lehet, hogy igen - vonta meg a vállát Brown -, de csak kellemesen. Nem vagyok én sem költő, sem utazási reklámszakember, hogy el tudjam mondani, milyen gyönyörű a szigetsor.

- Mégis visszavágnak az emberek. Hogy lehet az?

- A manó tudja, hogy van ez. Talán az örök tavaszba, nyárba is bele lehet unni, talán a folytonos déligyümölcs-zabálástól is meg lehet csömörölni, talán a hideg, a köd, a bűdös füst meg a hófúvás is hiányozni kezd egy idő múlva. Mit tudom én! Majd ha visszavágnak, és már lesz elég pénzük, Mary, hazajönnek. Én azonban megpróbálnám a maguk helyében. Johnny ért a tengerészek nyelvén, ő maga is az volt. A többi meg megy magától. De - tette hozzá - jó lesz, öregem, ha visszamész a csehódba, mert itt nem japán a csaposod, és ez kilopja a szemedet.

- A japánok csakugyan nem lopnak?

- Azok nem. Arra mérget vehetsz. Ahogy ők mondják: tartoznak ennyivel a saját nevüknek. Kémkedni azonban kémkednek. Majdnem annyi ott a kém, amennyi a japán.

És nagyot nevetett.

Smithék vele nevettek. És határoztak. Ha valóban sikerül Harrynak olyan bolondot találnia, aki hajlandó elcserélni a kiskocsmáját Johnnyéra, ám legyen.

És sikerült.

JESIKAVA TAKEO ELÉGEDETT

Abban az időben, amikor Smith és Brown találkozott a katonaságnál, és barátságot is kötött, Jesikava Takeo is katonaként szolgált - a japán hadseregben. Természetesen halvány sejtelve sem volt arról, hogy ez a két amerikai fiú a világon van, mint ahogy ők sem sejtették, hogy él valahol több ezer kilométerrel odébb egy Jesikava Takeo nevű japán katona. Arról pedig végképp nem is álmodtak, hogy életútjuk valahol találkozni fog, és hogy éppen a Hawaii-szigetek egyikén, Oahun, ott, ahol az amerikai csendes-óceáni flotta nagy része horgonyoz: Pearl Harbor-ban.

Jesikava kisfiú kora óta hozzászokott a kemény élethez. Apja. anyja egy közeli gyár bedolgozója volt. Valami ismeretlen gép ismeretlen alkatrészének egyik részét készítették el. Amikor huszonöt darab ott sorakozott egy polcon, az apja intett, a hatéves Takeo az ajtó elé állította a gyerekkocsit, belerakta az alkatrészeket, és eltrappolt vele az egy óra járásnyira levő gyárig. Ez a munka később az öccsére hárult, neki pedig gyakran - játék helyett - el kellett foglalnia az anyja helyét, amíg az a kicsikkel foglalkozott, nehogy a munka később készüljön el.

Amikor nagyobb lett, részt vett, iskolatársaival együtt, a mind nehezebb gyakorlatozásokon, birkózásban, botharcban, és kemény legényné serdült fel. A katonaélettel járó nehézségeket zokszó nélkül tűrte: ezzel tartozott a császárnak, a

saját nevének. Abban a kitüntetésben részesült, hogy a hadseregben maradhatott. Végül is a titkosszolgálathoz került.

A munkája nehéz volt és fárasztó: sokadmagával hosszú órákon át görnyedt az asztal fölött, és osztályozta a jelentéseket. Aztán valamivel jobb beosztás következett: jelentések meghatározott csoportjából ki kellett válogatnia azokat, amelyekben egy bizonyos dolog szerepelt, és azt alá kellett húznia.

A következő lépcső: már ilyen kijelölt jelentéseket kapott, és össze kellett hasonlítani, hogy az egyes ügynökök ugyanarról a dologról mit írnak. Az egyezésekre és különbségekre fel kellett hívnia fölöttese figyelmét.

Mivel nemcsak kötelességtudónak, szorgalmasnak és megbízhatónak bizonyult, hanem éles szeműnek is, tanfolyamra küldték. Onnan igen jó minősítéssel került vissza alakulatához, és hamarosan önálló feladatot is bízta rá. Így lett végül is Jesikava Takeo vérbeli hírszerző tiszt.

A Hawaii-szigetekre, pontosabban Pearl Harborba 1941 őszén vezényelték. Mire azonban odaérkezett, már Mori-murának hívták, és a leváltott alkonzul helyét foglalta el. Honfitársainak ügyes-bajos dolgaival azonban éppúgy nem foglalkozott, mint az új konzul, egy bizonyos Kita Nagao nevű úr, habár az igen nagy forgalmat bonyolított le. Ő mozgatta ugyanis azt a majd háromszáz ügynököt, akik Oahu különböző pontjain dolgoztak, és a szükséges tudnivalókat szállították a főkonzul úrnak.

Könnyen elképzelhető, hogy egy szigeten, ahol harmincötezer japán állampolgár él, mennyi dolga akad a konzulátusnak, amely éppen a külföldön élő, az ott átmenetileg tartózkodó honfitársak érdekeit képviseli, ellátja őket hivatalos papírokkal, sőt az oda látogató vagy onnan távozó családtagjaik ügyes-bajos dolgait is intézi, ők vesződnek az esetleges japán turistákkal, hivatalos ügyekben odautazó anyaországiak ügyeivel is. De mindezt zokszó nélkül le-, bonyolították a tisztviselők. Még csak magyarázni sem kellett nekik, hogy Jesikava és Kita mivel foglalkozik. A japán tudja és el is ismeri, hogy mindenki a maga helyén szolgálja a császárt, a hazát. Jesikavának és Kitának szintén más a dolga, ki-ki a maga módján teljesíti kötelességét.

Ami Jesikavát illeti, fölöttébb elégedett volt. Legszívesebben ujjongott volna, ha ilyet valamirevaló japán valaha is megengedhetne magának. Egy japán azonban, aki ad magára, nem teszi magát nevetségessé, mert az rosszabb a halálnál. Egy japán tehát úgy bújik ki a bőréből örömeiben, hogy benne marad. Más szóval, hogy senki sem látja rajta, mint ahogy azt sem, ha bánatos vagy fáj valamije. „A madárfióka - tartja a régi mondás - tátog és sír, ha éhes, a szamuráj rágja a fogvájót, és mosolyog.”

Jesikava tehát boldog volt, szerencsés embernek tartotta magát. Nem csoda. Néhány hete még Kantonban dolgozott, abban az óriási dél-kínai városban, amelynek piszkos sikátoraiban éppúgy ott leselkedett rá a halál, mint a széles

utakon vagy az előkelő vendéglőkben. A japánokat sok kínai - joggal - nem kedvelte azóta, hogy 1932-ben elfoglalták Mandzsúriát, Kína hatalmas északi tartományát, s ott Mandzsukuo néven Pu Ji császársága alatt bábállamot hoztak létre. S különösen azóta gyűlölték a japánokat, mióta 1937-ben újra megtámadták Kínát a nyilvánvaló szándékkal, hogy meghódítsák és gyarmatukká tegyék.

Jesikava jól tudta, hogy a kínaiak kitűnően bánnak a késsel, és ha tevékenysége szemet szúr, akkor búcsúzhat is az élettől. Pedig jól kellett dolgoznia. Ezt kívánták tőle a fölöttesei, és ezzel tartozott önmagának is. Már kisiskolás korában megtanulta, hogy amit tesz, mindig magához kell mérnie, vagyis sajátmagával kell versenyeznie. És az is a vérében volt, hogy kinek tartozik a legtöbbel.

Nem felejtí el, amíg él. Második osztályos lehetett, amikor a szokásosnál nagyobb földremlések rázták meg az iskola épületét. Tanítójuk jelt adott. Mindenki összeszedte a holmiját, és szépen sorban, a tanítóval az élen kísértáltak az ide-oda ingó padlón, miközben a föld mélyéből oroszánbögésre emlékeztető hangok törtek föl. Jesikava még harminc-egynéhány éves létére is emlékezett rá, hogy akkor görcsbe csavarodott a gyomra a félelemtől, de meg se mukkant, ahogy a többiek sem. Sírás, kiáltás, kapkodás nélkül hagyták el a termet és az iskolaépületet. Ahogy japánokhoz illik.

Amikor biztonságban érezték magukat, a tanító megállította őket. Megfordultak. Akkor már valamennyi osztály tanulói elhagyták az épületet, hasonló csendben és rendben. Egyik gyerek felkiáltott:

- Ég az iskola!

Valóban. Fekete füstöt okádtak az ablakok és az ajtók. A földremlés rövidzárlatot okozott, és a villamos ív meggyújtott valamilyen papírt; a tűz aztán már villámgyorsan terjedt tovább.

Körülnéztek. Valamennyi tanító kezében szorongatta a császár képét. Leemelték a falról, amikor elhagyták a tantermet. Csak az ő tanítójuknál nem volt kép,

A tanító is abban a pillanatban jött rá, mit mulasztott, és rohant az iskolaépület felé, majd eltűnt a sűrű füstben. Néhány másodperc múlva azonban füstösen, kormosán kitámolygott az ajtón. Üres kézzel. Mögötte magasra csaptak a lángok.

Az új iskolaépületben új tanító fogadta Jesikavát és osztálytársait.

- Ezentúl én foglak benneteket tanítani - mondta. - Régi tanítók öngyilkosok lett. Nem mentette ki Ő Uralkodó Felségének a képét a tűzből. Ezzel a szégyenbélyeggel a homlokán nem tudott élni, öngyilkosságával lemosta magáról a szégyenfoltot, tartozott ennyivel tulajdon becsületes nevének.

De azért mégiscsak más a császárt Pearl Harborban szolgálni, mint Kantonban! Kék ég, kék tenger, mesebeli virágok, hegyek, amelyeket mintha festők álmodtak volna a kék háttérre, üdítő tengeri levegő, barna bőrű, fekete hajú lányok egzotikus virággal a hajukban, kéttörzsű fehér hajók, amelyeknek színes vitorláját léggömbként fújja fel a szél. Még az óriási hadihajók sem félelmetesek. Inkább

valamilyen nagy szabadtéri színjáték kellékeinek látszanak, semmint igazi, tüzet és fémet okádó, halált osztó szörnyetegeknek.

És a munkája ... Az igazság az, hogy érzett egy kis lelki-furdalást, ha a munkájára gondolt. Elsősorban azzal a kollégával szemben, aki átvette katonai beosztását. Szegény, kiteszi a lelkét, vásárra viszi a bőrét, hogy valamicskét teljesítsen abból, amit kívánnak tőle. Ő meg itt valósággal nyaral.

Amikor az átvezénylést közölték vele, udvarias főhajtással vette tudomásul a parancsot, de gondolatban tiltakozott. Kezdte végre kiismerni magát a kantoni várostdzsungelban, kezdte kiépíteni a kapcsolatait. És tudta, hogy az, amit csinál, milyen fontos. Tudta, hogy kulcshelyen van. Hiszen Japán idestova egy évtizede küzd a kínai problémával: egyszerűen képtelen kétvállra fektetni a kínai kolosszust, pedig az fekszik, tán már akkor is feküdt, amikor megtámadták. Mégsem lehet rákényszeríteni, hogy megadja magát, hogy vége legyen a harcoknak, a hadszínterek meg csak fölemésztk az embert, a hadianyagot, a pénzt. Pedig - tudta ezt Jesikava jól - lenne most Japánnak fontosabb dolga is, mint itt pocskolni az erejét meg az idejét.

Európában 1939 óta folyik a háború. A németek egykettőre lerohanták az őket nemrég még megalázó, dicsőségükben öntelt, könyörtelen békefeltételeket diktáló franciákat, szorongatják az angolokat, letiporták a hollandokat. Ázsiában voltaképpen szabad a gazda. Japán végre rátehetné a kezét a hitleri Németország által porba döntött európai hatalmak dél-ázsiai birtokaira; ahogyan ők erősek és gazdagok lettek Dél-Ázsia kincsei révén, úgy Japán is kikecmereghetne végre a rengeteg-ember semmi-nyersanyag kutyaszorítójából! Ezért kellene véget vetni a kínai háborúnak, ezért volt az ő megbízatása, az ő adatgyűjtése olyan fontos, hiszen minden a kínai belső erőviszonyoktól függ. Japánellenes egység van-e az egyébként egymást egy kanál vízben megfojtani képes jobb- meg baloldal között, vagy éket lehetne-e verni közéjük? Akadna-e, aki japánbarát kormányt tudna alakítani, vagy sem? ... Egyszóval Kanton jelentős, talán sorsdöntő fontosságú hely. Ez meg paradicsom a világ végén.

Igaz, hogy itt rostokol majd hogynem az egész csendes-óceáni amerikai hajóhad. Nagy erő, ez tény. De hát nincs hadiállapot az Egyesült Államokkal. S vajon lesz? Egyelőre nem is igen mutat erre semmi. Neki persze főntről egy mukk magyarázatot sem adnak. És ez így van jól, nem tartoznak rá a nagy döntések, arra való a titkos tanács a császár körül. Mindenki a neki megfelelő helyen. Viszont abból, hogy mit tesznek az amik, ő maga is le tud vonni következtetéseket. Hát nem tesznek úgy, mint akik háborútól tartanak, az bizonyos! Itt aztán nem kell erőlködni, hogy adatokat szerezzen, és nem kell attól félnie, hogy egy sötét kapualjból kés repül a hátába.

Most is maga alá húzott lábbal, kényelmesen ül a rizsszalma szőnyegen a Sunte Ro nevű japán vendéglő különszobájában, amelynek földig érő ablaka a kikötőre

nyílik. Csodálatos kilátás! A gésa szép, és remek teát szolgál föl neki; arról pletykál, amit az amerikai katonák fecsegték rizspálinkától kapatosan. Ő pedig közben nyugodtan megszámlolhatja a kikötőben horgonyzó hajókat. Sőt, mivel Kantonban is együttműködött a flotta titkosszolgálatával, tehát elég jól meg tudja különböztetni a hajótípusokat - különösen ennek a kis dombnak az oldalából, nem is túl nagy a távolság -, akár leltárt is csinálhat, összehasonlítva a két-három nap előtti állapottal.

Már az érkezését követő napon ellátogatott a John Regers nevű repülőtérré, és beszállt egy turistákkal tömött gépbe, amely alacsonyan repülve mutatta meg Oahu szigetének nevezetességeit, beleértve a hadikikötőt is. A fényképezőgépek géppuskaként kattogtak, és senki rá nem szólt az utasokra.

Jesikava persze nem fényképezett. Egy japán ne fényképezzen amerikai hadikikötőt repülőgépről, főleg, ha hivatásos hírszerző ráadásul. Túl nagy a kockázat. De azért nagyon fúrta az oldalát, hogyan, kinek a segítségével lehetne néhány jó légi felvételhez jutni, már csak azért is, mert a főnökség kért ilyet. Nem is akármilyet! Oahu szigetének minden fontos pontjáról, beleértve a hadikikötőt is, egy egész sorozatot. No, majd megoldja valahogyan. Nem is sejtette, milyen könnyen.

Másnap Pearl Cityben, a Szálloda utcán ödögött, be-bekukkantva a játéktértekbe, fodrászszalonokba, ivókba, lövöldékbe, az amerikai katonák szórakozását célzó mindenféle intézménybe, amelyek egymás hegyén-hátán kínálgatták magukat, hogy elszedjék a tengerészektől zsoldjuk egy részét, némi szórakozást nyújtva, s enyhítve a katonai szolgálat idegörlő egyformaságát. És akkor hirtelen megtorpant egy bolt előtt, amelynek kirakata zsúfolásig meg volt tömve színes levelezőlapokkal, ajándéktárgyakkal és más, mutatós kacatokkal. Közepén, hogy majd kiverte Jesikava szemét, ott függött a harmonikásra összehajtható fényképsorozat Oahu szigetről. Csupa légi felvétel, beleértve a hadikikötőt is. Ára: 1 dollár.

Jesikava bement a boltba. Turkált a levelezőlapok között, kiválasztott néhányat, vásárolt egy-két bazári vackot (amit később behajított a legközelebbi szemétládába), majd nézegette egy darabig a légifelvétel-sorozatot, aztán bizonytalanul visszatette a helyére. Fizetett.

1. ábra

Az ajtónál megfordult. Odament a pulthoz, és „mégis” elkérte a sorozatot. Kifizette érte az 1 dollárt.

Mélyen meghajolt a kiszolgáló előtt, hiszen az, noha mit sem tudott róla, nagy szolgálatot tett neki. Jesikava arcán csak finom mosoly látszott, belül azonban ujjongott. Értékes hadizsákmány. Így megy ez a Hawaii-szigeteken ...

Akkor még nem tudta, hogy ezzel a feladat teljesítésétől messze járnak. A főnökség ugyanis, nem sokkal azután, hogy futárpostával eljuttatták a sorozatot Tokióba, négyszáz darabot rendelt belőle. Négyszáz darab?! Micsoda telhetetlenség! Ennyit, feltűnés nélkül, nemigen lehet felvásároltatni még nagyszámú ügynökkel sem. No de - szerencsére - ez már Kita dolga.

Mindent összevetve, túlzás nélkül el lehet mondani, hogy 1941 őszén, Pearl Harborban, a Morimura néven „bejegyzett” Jesikava mértéken felül elégedett volt. Akkor még nem ismerte John Smith kisebbik gyermekét, Anne-t. De erre is sor került.

TE, ÖREGEM! NEM LESZ POKOL EZ A PARADICSOM?

1941 októberének egyik hétköznapiján megcsendültek a harangocskák a Vén Tengeri Medve nevet viselő kiskocsmá ajtaja fölött, Pearl Citynek egyik szűk keresztutcajában, közel a kikötőhöz.

A tulajdonos, aki - a hétköznapi gyér forgalomra való tekintettel - nem az ivó mögötti tenyérnyi lyukban gubbasztott lehetetlenül apró íróasztalánál, hanem a söntéspultra dőlve vesződött valami elszámolásfélével, felkapta a fejét. Mindjárt el is rikkantotta magát:

- Harry! Kedves, öreg barátom! Csakhogy látlak! - Azzal lecsapta ceruzáját a papírokra, és rohant az ajtó felé: - Már azt hittem, elvesztél - mondta Harry Brownnak. Akkor már egy asztalka mellett ültek két pohár koktél mellett, amit a japán csapos kevert a főnökének meg a barátjának.

Harry Brown elégedetten nézett körül.

- Rá sem ismerek a hajdani kocsmára, komám! Szépen kicsinosítottad. Látom, a nevét is megváltoztattad. A vén tengeri medve természetesen te vagy, mi?

- Persze hogy én - nevetett John Smith. - Végül is lenyomtam három kemény esztendő a flottánál, legalább ennyi hasznom legyen belőle.

- Ugye, mondtam, hogy aranybánya!

- Arany? Az túlzás. De ezüstnek elmegy. Egyetlen cent adósságom sincs, sőt már valamicske tartalékot is sikerült gyűjtenem.

Harry Brown megkönnyebbülten nevetett. Nem vallotta ugyan be a barátjának, de nem bízott az üzleti érzékében. Meg aztán - ami igaz, az igaz - nem látszott a cserére felajánlott kocsmá valami bizalomgerjesztőnek. Jó. jó. Azt a mértéket megütötte, amit a washingtoni, de ordított róla, hogy a tulajdonosának már nagyon mehetnékje van; a jó ég tudja, mióta nem költött a karbantartásra és a takarításra egy fél dollárt sem. És még valami: szűk, átjáró jellegű közben bújt meg a kis csehó, olyan két utca közt, amelyek zsúfolva voltak mutatósán mutatósabb szórakozóhelyekkel.

De ekkor már nem visszakoehatott. Megígérte Johnnak, hogy segít neki, viszont ideje nem volt, hogy hosszabbban kutasson, arra meg különösen nem, hogy piackutatást végezzon. Legalább azt igyekezett elérni, hogy jó üzlet legyen a csere Johnny számára. Rövid - akkor úgy érezte, túl rövid - alkudozás után a tulajdonos beleegyezett, hogy fizessen legalább annyi készpénzt is, amennyi elég az útiköltségre. És az nem csekélység, amikor egy négytagú család költözködik Amerikából az iszonyú messzi Hawaii-szigetekre.

John Smith komolyan vette barátja tanácsát. Hamisítatlan tengerészkozsmát akart csinálni ebből a kis ivóból, olyat, ahova hazajárnak a fiúk, amikor kimenőjük van, de legalábbis itt kezdik eltölteni a szabadidejüket és elkölteni a felesleges pénzüket. Maryvel való hosszalkudozás és sírásba torkolló viták után bankkölcsönt vett fel. Kiszórta a sok ócska kacatot a helyiségből. Csak azt tartotta meg, ami használható volt. — Rádiót is vett, póthangszóróval: kell az, ha rögbimeccs közvetítést akarnak hallgatni a fiúk. Meg aztán az ilyen háborús időkben a hírekre is kíváncsi a legtöbb ember. Különösen a katona, akinek bőrére megy a dolog.

Zenegépre sajnos nem tellett - majd később, ha minden úgy alakul, ahogy tervezi -, de gramofonra igen. Ha nincs éppen jó muzsika a honolului rádióban, föltesz egy lemezt, és mindjárt kellemesebb a hangulat. A kocsmá jellegtelen nevét is megváltoztatta. Ezután csak a jó hírverés hiányzott.

- Tudod, pajtás - mondta John Smith, belemelegedve a történetbe -, valami zseniális ötlet kellett.

- Zseniális?

- Az bizony - nevetett John. - Nem volt már egy megveszekedett fityingem sem. Marynek nem is mertem említeni, hogy esetleg megint a bankba menjek. Irtózik az adósságtól, és a kamat is magas, ebben neki van igaza. Na szóval: számba vettem, hogy mim nincs, mim van. Pénzem nincs. Kocsmám van. És árum is. Ha nem sokat ért is a berendezés, amit elődömtől örököltem, de piát, azt hagyott itt eleget. És sokfélét. Nincs más megoldás, gondoltam, mint fölálldozni az ital egy részét reklámra.

- Hogyan?

- Olyanféleképpen, ahogy otthon is csinálják, amikor új kávé, teát vagy kakaót akarnak megkedveltetni. Tudod, meg szokták hirdetni, hogy ekkor meg ekkor ingyen lehet kóstolót inni.

- Te is megpróbáltad?

- Marhaság lett volna. Nem értem azokat a cégeket, amelyek ilyen próbaivásokat rendeznek. Tudod, mi van ilyenkor!

- Tudom - bölintott Harry Brown. - Tolongás. A potyázók hetvenhétyszer újra jönnek. Sok hűhó semmiért.

- No, hát ezt akartam én elkerülni. Helyette azonban igazán zseniális dolgot ötlöttem ki ...

- Na, erre kíváncsi vagyok!
- Nem föltételezel rólam zseniális ötletet - vigyorgott John Smith.
- Hát tudod ... - kezdett szabadkozni Harry Brown, de barátja leintette.
- Szóra sem érdemes, öregem. Csakugyan nem szoktak zseniális ötleteim támadni, de hát vak tyúk is talál szemet. Az jutott eszembe, hogy össze kéne haverkodni egy-két tengerésszel egyik hajóról is, másikról is, aztán majd azok hírét viszik, milyen kellemes hely ez a kricsmi. Tudod, milyen sokat jelent ebben a szakmában a személyes kapcsolat.
- És hogy oldottad meg a dolgot?
- Így - válaszolt John Smith. Benyúlt a zsebébe, és letett az asztalra barátja elé egy kartonlapot. Amolyan meghívóféle volt.

Öreg fiú!

Szeretnék eldumálni veled egy pohár ital mellett. Ha időd engedi, kukkants be a Vén Tengeri Medvé-be (Kagyló köz 16.). Mondanom sem kell, hogy a vendégem vagy.

*John Smith
vén tengeri medve, a
flotta tartalékos altisztje*

- Hitelbe csináltattam egy kis nyomdában, Mary nem is tudott róla - kacsintott John Smith.
- És szétosztottad a kikötőben? - kérdezte Harry Brown.
- Azt már nem! - kiáltotta Smith. - Akkor ott tartottam voltam, mint azok, akik kóstolókat rendeznek. Beszerveztem a dologba a fiamat, Mike-ot, az talpraesett kölyök. Elmúlt tizenegy éves, már van esze. Odaadtam neki egy ilyen kártyát..
- Egyet?!
- Éppen ez volt a zseniális ötlet. Rábíztam, hogy nézze ki magának a legrokonszenvesebb altisztet (a rendfokozatokat meg a hajótípusokat jobban ismeri, mint te), és adja át neki. Ezt aztán naponként, kétnaponként megismételtük.
- S eljöttek?
- Majdnem valamennyi. Nem azért az egy pohár italért ... Nem mondom, hogy a flotta altisztjei túl vannak fizetve, de ennyire még igazán telik nekik. Hanem tudod, hogy van az Oahu paradicsom, nyüzsög itt a sok amerikai, de azért csak fene messze van az igazi Államoktól. Jólesik egy kis hazai szó.
- Hanem, Johnny - csóválta meg a fejét Harry Brown -, mi tagadás, nem vagy valami demokrata. Csak az altiszteket? Pedig te is voltál közönséges matróz! Már elfelejtetted?
- Nyugodj meg, pajti, rájuk is sor került volna, ha nem válik be a számításom. Ha a legénységénél kezdem, sohase jutok el az altisztekig. Az altisztektől viszont nem

boszorkányság eljutni a legénységhez. Tudod jól, vannak olyan atyáskodó altisztek, akik katonáikat még a szabadidőben is védőszárnyaik alatt szeretik tartani, különösen az újoncokat.

- Amit a közlegények szívből utálnak.

- Utálják vagy sem, bolyban mennek még inni is. Itt is így történt. Megszokták, hogy a Vén Tengeri Medve afféle támaszpont. Ennyi az egész.

Közben megnőtt a forgalom. És mintha csak John Smitht akarták volna igazolni, majd minden tengerész - altisztek, közlegények vegyesen - odaköszönt a főnöknek, az meg úgy köszönt vissza, hogy a keresztnévükön szólította őket.

Belép egy őrmester. Egyenesen oda John Smithhez.

- Beszédem lenne veled, Johnny.

Félrevonulnak. Látja Harry Brown, hogy néhány szó, John Smith máris veszi elő a tárcáját, és az őrmester kezébe nyom egy bankjegyet. Az zsebre vágja, tiszteleg és megy.

- Nem tetszik ez nekem, Johnny, ne haragudj - csóválta a fejét Harry Brown. - Az uzsoraüzlet nem neked való. Látom, nyugtát se kértél.

John Smith nevetett. Nem, neki tényleg nem való a zugbankárság, nem csinálna semmi pénzért. De ez a Bili nem is fizet kamatot. És nem kell aggódni a nyugta miatt sem: olyan pontos, mint az óra. Zsoldfizetés után az első dolga, hogy jön és megadja, amennyivel tartozik. Akart kamatot is fizetni, de Smith nem fogadta el.

- Egyelőre még üzletről sincs szó. Legfeljebb csak lesz. Az őrmester (különben azon a behemót Arizona csatahajón szolgál) bankot akar robbantani. Nincs se kutyája, se macskája, hát állandóan el játssza a zsoldját a különféle játéktermekben. Ha kevés a pénze, kér tőlem.

- Ez csakugyan nem üzlet - nevetett Harry Brown. - De nem is lesz soha. Ezekkel a rulettautomatákkal csak a cégtulajdonos nyer, senki más.

- Hacsak... - emelte föl mutatóját titkozatosan John Smith.

„Ó, te pupák!” - gondolta magában Harry Brown. Már kezdte más szemmel nézni a haverját. És most tessék. Egy kótyagos, rulettező tengerésznek nemcsak hogy nyugta nélkül kölcsönöz, de még hagyja meg is kergíteni magát. Márpedig ha egyszer valaki belevadult a szerencsejátékba, akkor annak kampec.

John Smith csöndesen mosolygott a nem létező bajusza alatt. Nagyon jól tudta, mire gondol a barátja. Ő maga is így járt az őrmesterrel, amikor az először környékezte meg. Már-már azon volt, hogy ha nem is gorombán, de nagyon élesen visszautasítja, amikor az így szól:

- Ide figyelj. Johnny! Csak azt ne hidd, hogy én a balekok közül való vagyok. Nem. Civilben műszerész voltam, és ilyen játékgépeket javítottam. Egyszóval tudom, hogy normális játék mellett az automatával csak a tulajdonos nyerhet. Hacsak ... - és mutatóját titkozatosan magasba emelte. - Hacsak a karbantartó

nem slendrián. De ha még precízen dolgozik is ... Az automata se bír ki mindent. Láttad már hogyan rángatják civilek is, katonák is.

Előbb-utóbb ki kell szuperálni. A játékterem vezetője s a műszerész is időben szól, hiszen őket veszik elő, amint valami hiba történik. Csakhogy az ilyen automata irtó drága multság. A tulajdonos az utolsó centig mindent ki akar szedni belőle, ami csak benne van. Mármint nem a pénztartójában, hanem a szerkezetében. És akkor jövök én. Járom a játéktermeket, és figyelek. Nézek és hallgatózom. Figyelem, hogyan dolgozik egy-egy ilyen pénznyelő dög. És ha úgy érzem, hogy na, most itt van esélyem, akkor elkezdek játszani.

- Mióta csinálod ezt?

- Majd egy éve.

- És mennyit nyertél?

- Eddig csak vesztettem. De ha kifogok egy kellően kopott gépet, félóra alatt kiszedem belőle, ami benne van. És senki egy zokszót nem ejthet miatta.

- Azért ez mégsem tisztességes dolog!

- Miért, az talán tisztességes, hogy a játékterem tulajdonosa kibúvóli a zsoldot szegény katona zsebéből, és semmit sem ad érte?!

Harry Brown megcsóválta a fejét.

- Mik vannak! ... De te ... voltaképpen nem kockáztatsz semmit, és ... mennyit nyerhetsz? Hány százalékot ad az őrmester, ha nyert?

- Amennyit akar. Ha nem ad, nem ad. Akkor is kölcsönöznék neki, ha „nem volnék benne az üzletben”. -John Smith legyintett. - Hagyjuk ezeket a pizslicsaré dolgokat. Ha már itt vagy, árulj el nekem valamit. - Merően ránézett Harry Brownra. - Te, öregem, nem lesz hamarosan pokol ez a paradicsom?

Ő elfogadta annak idején a barátja érvelését: aki vissza akar települni, honvágyból teszi. Hanem amióta itt él, látja bizony, hogy nő a félelem. Azt rebesgetik, hogy háború lesz az Egyesült Államok és Japán közt, és akkor a japánok partra szállnak a Hawaii-szigeteken, és a tengerbe dobálják az amerikaiakat. Legtöbben ezért települnek haza, amíg nem késő.

- Nem beszéltem meg a dolgot sem Roosevelttel, sem a japán császárral. A magam véleményét azonban megmondhatom. Nem lehetetlen, hogy háborúba keveredünk a japánokkal. Az sem lehetetlen, hogy hamarosan. De hogy a japánok nem foglalják el a Hawaii-szigeteket, az nem lehet, hanem bizonyos. Elég csak ránézni a térképre. Micsoda örületes távolság! Nem érne Japánnak annyit, amennyibe kerülne az elfoglalása és a megtartása. Ha valami felől, hát efelől nyugodt lehetsz. Ettől ne tarts, édes öregem... Elég ennyi?

- Nekem elég - bólintott John Smith -, de valójában nem is én nyugtalankodom, hanem Mary. Tudod, milyenek az asszonyok, főleg ha gyerekük van. Nem tudom, mennyi a szabadidőd . . . De ha lenne egy estéd, gyere már el hozzánk, és magyarázd meg Marynek, hogy állnak a világ dolgai. És még valami... -

Szégyenlősen elmosolyodott. - Tudod, a fiam már majdnem tizenkét éves. Sokat beszéltem neki terólad. Halványan emlékszik még rád, de akkor, amikor Washingtonban nálunk jártál, még kis kölyök volt. Szóval te amolyan hős vagy a szemében . . . Értesz, ugye?

Harry Brown két tenyerébe fogta a fejét.

- Te holdkóros! Én és a hős! Miért kell azzal hülyíteni szegény gyereket, hogy egy titkosszolgálati tiszt több, mint egy a hivatalnokok közül? Ti civilek javíthatatlan álmodozók vagytok, romantikus lelkek. Pedig te voltál katona, jól tudod, hogy a hadsereg se más, mint gépezet, intézmény ... Affene. Legszívesebben még ma elszöknék Oahu-ról.

- Harry, ne örülj meg!

- Sajnos nem tehetem - mondta szomorúan Harry Brown -, mert meg kell várnom a következő parancsot Washingtonból. Akkor dől el, hogy mikor indulok és hova. Ezért hát akár tetszik ez nekem, akár nem, kénytelen leszek elmenni Smithékhez, és kiábrándítani Mike-ot, akit a kedves papája mindenféle kalandregénybe illő maszlaggal etet...

- Kérlek, Harry!...

- Jó, jó, nem égetlek le a fiad előtt.

A vacsora jó volt, Harry Brown hatalmasan belakott, aztán lustán elterpeszkedett a kényelmes bőrfotelban az alacsony dohányzóasztalka mellett, és művészi füstkarikákat eregetett a levegőbe, miközben Mike Smith rajongó szemmel bámulta.

- Egy ilyen vacsora után - mondta elgondolkodva Harry Brown - erősen kételkedni kezdek, hogy érdemes-e aggregénynek maradni.

- Hát miért nem nősül meg? - kérdezte Mrs. Smith.

- Egyrészt azért, mert maga, Mary, Johnnyt választotta, másrészt azért, mert vannak az aggregényi állapotnak előnyei is, harmadrészt pedig azért, mert az én mesterségem olyan cigányéletet követel, hogy szegény feleségem nem győzne várni rám, és még csak azt se mondhatnám meg neki, hova megyek, mikor jövök meg és megjövök-e egyáltalán.

Nevettek.

- Veszedelmes mesterség hírszerzőnek lenni? - kérdezte Mike.

- Az már csak akkor derül ki - válaszolta Harry Brown -, amikor kés van az ember hátában. A legkellemetlenebb a dologban az, hogy az ellenfél gyakran félreérti az embert, azt hiszi, sokkal veszedelmesebb, mint a valóságban, hogy többet és fontosabbat tud róla, és gyorsan elteszi láb alól. Akkor aztán az embert a guta kerülgeti, hogy ilyen félreértés miatt kellett elpatkolnia.

Megint nevettek.

- A legnagyobb baj azonban az, hogy az ember többnyire nem tud meg semmi lényegeset, pedig ez a dolga, ezért kapja a fizetését és törli kezét-lábát. Gyakran

nem is azért, mert az ellenfél olyan ügyesen titkolózik, hanem mert nem vesszük észre, ami ott van az orrunk előtt, és majdnem kiveri a szemünket.

- Az lehetetlen! - hüledezett Mike.

- Mentél már neki az ajtófélfának?

- Igen.

- Beleakadtál már a kilincsbe?

- Persze.

- Pedig jól ismered a lakásokat, ezerszer jártál arra. Így van ez a hírszerzőkkel is. De nemcsak a hírszerzőkkel. Itt van például édesanyád.

- Mit nem látok én, ami az orrom előtt van? - kérdezte Smithné.

- A japánokat, Mary. Johnny említette, hogy aggódik. Tart tőle, hogy a japánok elfoglalják a Hawaii-szigeteket. Holott már réges-rég elfoglalták. Csak Oahu szigetén nyolcvanháromezer japán él, márpedig ez igazán kis sziget. Valami harmincöt kilométer széles, nagyjából annyi a hossza is, és még hozzá jön az a kis félsziget, ahol Honolulu fekszik. No, Mike, számoljunk csak... $35 \times 35 = 1225$, mondjuk 1200 négyzetkilométer. Osszuk el a nyolcvanháromezret az ezerkétszázzal, és megkapjuk az egy négyzetkilométerre jutó japánok számát.

- Hatvanhét - vágta rá Mike.

- Vegyünk kerek számot: hetven. Egy négyzetkilométer nem nagy terület. Arról nem is beszélve, hogy a magas hegyeken nem laknak sem japánok, se más emberfia. Egyszóval meg vagyunk szállva.

- Most aztán megnyugtatót - mondta Mary. Mosolygott, de lehetett látni rajta, hogy nem veszi tréfára a dolgot.

- Nézze, Mary, az igazság az, hogy ezek a japánok csak azért vannak itt, mert mi munkaalkalmat biztosítottunk számukra. Ha Hawaii nem lenne nagy amerikai nyaraló és kirándulóhely meg flottatámaszpont, a japánok semmire se mennének vele, fölkopna az álluk.

- Éppen, mert flottatámaszpont... attól félek, túl messze van ez a támaszpont az Államoktól és ...

-...túl közel Japánhoz? - vágott közbe mosolyogva Harry Brown. - Ha lehet, Japántól még mindig sokkal messzebb van. Ne felejtse el, hogy Japánnak nincs olaja, csak amennyit tőlünk kap.

- Miért rebesgetnek akkor ilyen rémhíreket az emberek?

- Háborús hisztéria. Gondolja csak meg! Voltaképpen 1938 óta háború van, amióta Hitler először Ausztriát, aztán Csehszlovákiát, majd a Balkán-államokat, Lengyelországot és Franciaországot elfoglalta. És a Szovjetunió elleni háború is hónapok óta tart. Ez ugyan még csak európai háború, de az amerikaiak joggal félnek, hogy világháború lesz belőle, a második világháború.

- És lesz?

- Valószínű. Tudja, úgy kezdődött, hogy mi teljesen semlegesek voltunk. Aztán pénzért mégis adtunk hadianyagot, de csak ha a megrendelő eljött érte és elvitte. Nem olyan régóta már hitelbe is adunk mindenkinek, aki a fasiszta Németország és szövetségesei ellen harcol. A Szovjetunióknak is.
- A vörösöknek? Hát akkor csakugyan igaz, hogy Rooseveltt eladta magát a szociknak?
- Ezt az ellenfelei mondják róla. Az elnök mindenkinek segít, aki a közös ellenség, a fasiszta Németország ellen harcol. Csakhogy a németek nemrég két hajónkat elsüllyesztették, és azóta az út feléig kísérjük az Angliába tartó szállítóhajókaravánokat. És ha a német tengeralattjárók megtámadnak bennünket...
- A németek. De én a japánoktól félek.
- Japán tagja a háromhatalmi egyezménynek. Vagyis szövetségese Németországnak, ahol a dühöngő örült, Hitler az úr, és Olaszországnak, ahol a véres kezű pojáca, Mussolini diktál. Ennek a két országnak kapóra jönne, ha Japán belépne a háborúba, és megtámadná ...
- Miért nem folytatja tovább?
- Mert nem tudom. Senki se tudja. A szövetséget úgy hívják, hogy Antikomintern paktum. Vagyis kommunista-ellenes a szövetség.
- Ezek szerint a Szovjetuniót támadja meg Japán.
- Ez a papírforma, Mary. De akkor miért indultak meg dél felé? Miért foglalták el a francia Indokínát? Nekik Dél-Ázsiára már régóta fáj a foguk, mert ott sok a gumi, az olaj, a rizs, a fém, egyszóval minden, amiből Japánnak kevés van vagy semmi. Ha pedig megindulnak a holland, angol és amerikai birtokok felé, akkor . . . De hát mondom, hogy az európai háború előbb-utóbb óhatatlanul világháborúvá válik.
- És mi lesz Hawaiiival?
- Flottatámaszpont volt, az is marad. Ha háború lesz Japánnal, csak még fontosabb lesz, mint eddig.
- Ezt a japánok is tudják.
- Ebben igaza van Marynek - mondta John Smith, aki eddig mélyen hallgatott. - Hátha azzal kezdik a háborút, hogy lecsapnak Pearl Harborra?
- Nagyon kockázatos akció lenne, nem valószínű, hogy vállalkoznak rá. Azonkívül mit érnek vele? Csak repülő-támadást hajtanának végre, márpedig tizenöt méteres vízben a torpedók hasznavehetetlenek, belefúródnak a mederbe. A fedélzetre dobott bombák pedig nem ütnek át a hadihajók páncélzatát. Nem is szólva arról, hogy még félúton se lennének, már fölfedeznék őket, és csihi-puhi. Nem éri meg. Biztonságban van itt a flotta, és főleg biztonságban van minden amerikai civil.
- Mit nem adnék érte, ha tudnám - mondta elgondolkodva Mary -, hogyan gondolkodnak erről a japán vezérkarban.

- Hát még ha én tudnám! - kiáltotta Harry Brown, és nevetett. - Ez esetben minden bizonnyal soron kívül megkapnám a tábornoki rangot, és kineveznének a titkosszolgálat főnökévé.

- Nem csodálom, hogy nem tudtok semmit a japánok terveiről - mondta John Smith sötéten. - Titkozatos és rosszindulatú fickók ezek mind.

- Nehezen érthető a mi fejünkkel, a mi gondolkodásunkkal. És még csak azt se mondhatnám, hogy nem tudunk semmit róluk meg a terveikről. Jóval többet tudunk, mint amennyit ők feltételeznek. Sajnos azonban éppen a lényegét nem tudjuk: hogy mikor és hol fognak támadni. Ez nemcsak a hírszerzés hibája. Az a baj, hogy nálunk hatalmas és többféle hírszerző szervezet van, de kémelhárítás alig. És a civilek is úgy élnek, mint rózsaszín gyermekszobában a csecsemők: mindenkire ártatlanul mosolyognak. Itt Hawaiiiban például rengeteg a kém, és azt csinálnak, amit akarnak.

- Miről lehet megismerni a kémet? - kérdezte lelkesen Mike.

- Kisfiam, ne kotyogj számárságokat! - szólt rá dühösen az apja.

- Nono! Nem is kérdezett butaságot a fiad. Ahhoz, hogy rájöjjünk, mit csinál a kém, hogy leleplezzük, illetve, hogy a tevékenységéből következtetni tudjunk arra, mi készül, valóban meg kell ismernünk. Sajnos nincs a homlokára írva. Nem visel jelvényt sem. Igyekszik olyan lenni, mint a többi ember. És olyan is. Sőt, többnyire még szürkébb, még csöndesebb, még jellegtelenebb, hogy fel ne tűnjék, hogy senki ne figyeljen fel rá. Például olyan, mint a te csaposod.

- Ugye, mondtam, hogy a szeme sem áll jól! És Mary mindig védi.

- Mert becsületes és szorgalmas.

- Füttyülök a becsületességére és a szorgalmára, ha egyszer kém.

- Nono! - emelte fel a kezét Harry Brown. - Túlozni azért nem kell. Lehet, hogy ez a te japánod a világ legártatlanabb embere, de éppúgy lehet hírszerző is. A Vén Tengeri Medve ugyanis eszményi hely a hírszerző számára. Egymásnak adják a kilincset a katonák, ráadásul nemcsak isznak meg kártyáznak, hanem beszélgetnek is, még hozzá a főnökkel, aki maga is tengerész volt. Csupa szakmai dolog hangzik el. Márpedig azt az országot, amely háborúra készül, nagyon is érdekli, hogy ellenfelének fő tengeri támaszpontján mi történik. Az ilyen hírszerző azonban tulajdonképpen csak segéderő. A főnök a lényeg. Azt kell fülön csípni. Annak a tevékenysége árulkodik igazán! A kicsitől viszont szerencsére el lehet jutni a nagyhoz. Nem könnyen, mert a nagy már igazi szakember ...

A beszélgetés aztán hétköznapi témákra terelődött, és egy idő után Harry Brown szedelődzködött és elköszönt. Álmában sem ötlött volna föl, hogy mindazzal, amit a kémek természetéről elmondott, mennyi kellemetlenséget okoz egy bizonyos Jesikava nevű hivatalos japán hírszerzőnek, aki Morimura néven alkonzulként tartózkodik Pearl Harborban.

John Smith felesége megnyugodott. Mindaz, amit Harry Browntól megtudott, logikus volt és meggyőző. Miért is ne hitte volna el ez a politikában és a katonai dolgokban járatlan amerikai háziasszony, amikor a nagy tudású, széles látókörű elnököt is meg lehetett róla győzni, ha nem is ilyen egyszerűen persze. Hanem a japánok nélkül számítottak.

Ebben a nagy társasjátékban, a világpolitikában ugyanis minden nagyhatalom nyerni akar. Gazdagabban akar felállni a politikai kártyaasztaltól, mint ahogy oda leült. És ennek érdekében mindegyik minden eszközt latba vet:

2. ábra

pénzt, fegyvert, diplomáciát, természetesen blöfföt is. Nem szabad csodálkozni azon, hogy a japánok is így jártak el.

Ami Harry Brownt illeti, ő olyan nyugtalan lett a Smithéknél tett látogatás után, amennyire azok megnyugodtak. Érezte, hogy az ő nagyon logikus okfejtéséből valami hiányzik. Méghozzá valami igen lényeges. És csak néhány nap múlva döbrent rá, hogy voltaképpen mi is az.

Miközben a hazafelé tartó hajó fedélzetén bámulta a hullámokat a korlátra dőlve, megpróbálta beleképzelni magát egy japán kolléga helyzetébe.

- Istenem - gondolta -, milyen könnyű dolga is lehet! Mi, amerikaiak naivak vagyunk és könnyelműek: mindent kiteszünk a kirakatba, mindent megírunk az újságokban, tízezerrel hagyjuk nyüzsögni fontos támaszpontjainkon a japán állampolgárokat. Azt tudnak meg Tokióban, amit akarnak. Ha jól meggondolja az ember, még a Fehér Házba is bárki besétál, ha kedve tartja. És ott is mindenki fecseg, valamennyien jól értesültek, minden hivatalnoknak véleménye van a politikáról, azt el is mondja. Egyszóval az Egyesült Államok nyitott könyv, csak olvasni kell belőle.

Itt megtorpant gondolatban. Igaz ez? Ha tegyük fel Mary Smith nem arról faggatja őt, hogy mi várható a japánok részéről, hogy mi a helyzet a frontokon, hanem hogy mit tervez az Egyesült Államok, tudott volna-e válaszolni rá?

Harry Brown megrázta a fejét. Nem, nem! Hogy mit tett eddig az Egyesült Államok, az világos: örülten fegyverkezett és fegyverkezik. A rengeteg fegyvert és felszerelést pedig azok kapják, akik háborúznak szárazföldön, vízen és levegőben. És holnap? És holnapután? Ha erről esik szó, mindenki csak a vállát vonogatja, náluk is a tengerészet titkosszolgálatánál, még a Fehér Házban is, ahova időnként hivatalos ügyben szokott belátogatni.

„Persze - szögezte le magában Harry Brown -, hiszen végső soron minden FDR-től függ.”

Lelki szeme előtt megjelent a tolókokcsiban ülő Franklin Delano Rooseveltt - akit FDR-nek becéztek neve kezdőbetűi után - lefegyverző mosolytól ragyogó arca. Hát igen: hogy mi van e mögött a mosoly mögött, azt a jóisten se tudja.

Wood is erről faggatta, amikor néhány hónapja Berlinben fölkereste az amerikai követségen, hogy átvegyen tőle egy létfontosságú okmányt.

WOOD MOZIJEGYET KAP

Wood, a berlini amerikai nagykövetség kereskedelmi tanácsosa 1940 egyik augusztusi reggelén a postáját bontogatta. Az egyik borítékban nem volt egyéb, mint kettéhajtott, makulátlan levélpapír, és benne egy másnapra szóló mozijegy.

A kereskedelmi tanácsos bizonyosra vette, hogy a film nagyon rossz lesz, mégis érdemes megnéznie. Ő ugyanis semmiféle mozijegyet sem rendelt. Aki küldte, találkozni akar vele. És mivel nem a követségen keresi föl, nem is szabályszerű meghívót küld neki, bizonyára nem kereskedelmi témáról óhajt vele eszmét cserélni.

Ha pedig az ilyen találkozót nem ő kezdeményezi, akkor föltehető, hogy a jegy küldőjének fontos közlendője van számára. Azt azonban legmerészebb álmaiban sem hitte volna, hogy olyan értesüléshez jut, amelynek következtében Rooseveltt elnök a következő esztendő tavaszán több héten át gyengélkedni fog, a szó szoros értelmében az ágyat nyomja, hogy ne kelljen elmondania éppen esedékes „kandalló melletti csevegését”, ahogyan a rendszeresen elhangzó, rövid elnöki rádióbeszédeket becézték Amerikában.

Wood egyébként nem érezte magát rosszul Berlinben. Amikor odairányították, nagyon szívta a fogát. Hírszerzőnek lenni bármelyik fasiszta országban életveszélyes és úgyszólván reménytelen. Hát még ha nem is bármelyik fasiszta országról van szó, hanem a legeslegfasisztábbról, Németországról! Ebben a meggyőződésében csak megerősítette mindaz, amit maga körül tapasztalt.

Hitler és pártja Wood érkezése előtt egy évvel ragadta magához a hatalmat, és a fasiszta terror valósággal tombolt az országban. Wood tanúja volt a baloldaliak tömeges internálásának, a zsidó vallású németek megalázásának, kirablásának és alkalmankénti agyon verésének, a hosszú kések éjszakájának, amikor Hitler hétpróbás fasisztákat gyilkoltatott halomra, mert kétségbe vonták egyeduralmát. Láta és hallotta, hogy őrvíti meg a tömegeket a hisztérikusan üvöltő diktátor, és hogyan szédíti őket uszító jelszavakkal és páratlan méretű katonai parádékkal.

Több ízben kérte, hogy hívják vissza, de főnökei türelemre intették. Ezekben az években még nem jött el az Egyesült Államok ideje, hogy a nemzetközi porondra lépjen, és beleszóljon a világ ügyeibe; odahaza alaposan el voltak foglalva a gazdasági válságból való kilábalás ezeregy teendőjével.

Ahogy múltak az évek, Wood egyre inkább arra a meggyőződésre jutott, hogy amilyen kockázatos egy ilyen fasiszta országban hírszerzőként tevékenykedni, olyan könnyű is. Mert igaz, hogy mindenki fél, hogy mindenki gyanús, hogy minden titkot hét lakat alatt őriznek, mégis - szinte törvényszerűen - kialakul egyfajta általános hanyagság. Nem lehet ugyanis folyamatosan éberem őrködni, minden szóra vigyázni, mindenkiben ellenséget és kémeket szimatolni; ebbe belefáradnak az emberek. Másrészt még azok is mélyszélesen utálták a titkosrendőrséget, akik egyébként fontos posztokat töltöttek be a hitleri rendszerben, de volt bennük emberi érzés; sőt megvetették magát az egész rendszert szőröstül-bőröstül. Ezekkel szót lehetett érteni.

Aztán meg sok buta, bárdolatlan, tompa agyú fickó került fontos állásokba csak azért, mert Hitler hatalomra jutása és a hatalom megszilárdítása érdekében elég vakmerően és kíméletlenül tudott verekedni és gyilkolni. Ezek majd szétdurrantak a hiúságtól, ezért viszonylag egyszerűen meg lehetett környékezni őket. Szörnyen büszkék voltak rá, hogy ők és csakis ők ismerik a Führer legbizalmasabb terveit. Némi fifika és egy-két pohár skót whisky segítségével Wood is ki tudott belőlük húzni egészen használható értesüléseket is: rendszerint kisebb jelentőségűeket, néha-néha értékesebbeket.

Wood korán megjelent a moziban. Még a világosan a helyére ült, hogy a jegy küldőjének időt adjon. Az a fejével játszik, tehát meg akar róla győződni, hogy ő, Wood maga jött-e el, és hogy nem leselkednek-e rá a fasiszta titkosrendőrség kopói. Már oltogatták a villanyokat, amikor a mellette levő üres széket elfoglalta valaki. Aha! Ismerős! De természetesen úgy tesz, mintha sohasem látták volna egymást. Igen: ez a mozijegy jó ötlet. Nem kell magyarázkodás, nem kerülhetik el egymást, nem kell egymáshoz egy szót sem szólaniuk, és több mint egy óra hosszat sötétben ülnek egymás mellett.

A film istentelenül rossz volt: érzelgős és unalmas; szerelmi történet háborús szósszal nyakon öntve, már ilyeneket ezekben az években a német filmgyártás futószalagon állított elő.

„Ez hiba - gondolta Wood. - Sokkal jobb lett volna valami izgalmas kalandfilm vagy kémfilm, ami nemcsak a közönséges nézők, de még az esetleges titkosrendőrök figyelmét is leköti”

De nem történt baj. Egy óvatlan pillanatban levélke csúszott Wood zakózsebébe.

Amikor végre befejezték a filmet, és kigyulladtak a lámpák, Wood „vendéglátója”, aki a sor legszélén ült, azonnal felállt, és máris indult kifelé. Wood viszont leejtette a töltőtollát, amely a mozi lejtős padlóján az előtte levő sor alá gurult. Percekig tartott, amíg - egy udvarias fiatalember segítségével - kihalászta. Mire kiért a moziból, az informátornak híre-hamva sem volt.

A kéznél levő taxik egyikébe se szállt be. Nem szerette a készségesen lassító bérkocsikat. Ki tudja, hova viszik, ha már benne ül?! A saját szolgálati kocsiját is

csak hivatalos, egyértelmű utakra vette igénybe. Nem egészséges, ha az amerikai követség autója másfél óra hosszat parkol egy mozi közelében. Még ha nem figyelik is éppen, csak szemet szúr egy ödöngő fogdmegnek, az már elég a lebukáshoz.

Szép nyári idő volt. Lassú, sétáló léptekkel indult útnak. Majd taxiba ül, ha talál egyet valamelyik állomáson. A kirakatok előtt is meg-megállt. Hadd lássa, aki követi, hogy ő ma szabadnapos, ráér, nem hajtja semmiféle államérdek, és hogy - mint kereskedelmi attasét - közelről érdekli a német kiskereskedelem, már ahogyan az a berlini kirakatokban megmutatkozik.

Közben a zsebében valósággal parázslott a levélke. Mi lehet benne?

Amikor már egy minden gyanún felüli taxiban ült, benyúlt a zsebébe, és megtapintotta a papírt, de nem vette ki. Az óvatosság úgy hozzátartozott az életéhez, mint a lélegzetvétel.

Csak hivatali szobájában és kulcsra zárt ajtó mögött rántotta elő a borítékot. De nem szakította fel, ahogy szeretne volna. Sohase lehet tudni az ilyen üzenetekkel... lehet, hogy a levél maga semmitmondó és a borítékon van valami, esetleg láthatatlan tintával írva, amit valamivel elő kell hívni.

Ez az óvatosság azonban túlzottnak bizonyult. A levél rövid volt, de egyértelmű:

1940. július vége. Tanácskozás Berghofban. H: Anglia abban bíz, hogy Oroszországot és Amerikát meg tudja nyerni szövetségesnek. Az amerikai segítség eddig is megnehezítette terveinek válóra váltását. Ha Oroszországot leradírozzuk a térképről, egyúttal Amerikát is semlegesítjük, mert Oroszország megsemmisítése révén Japán hatalma ugrásszerűen megnő a Távols-Keleten. Határidő: 1941 tavasza. Minél előbb földre teperjük Oroszországot, annál jobb.

Wood nagyot fütyentett. Ennél szenzációsabb értesülést nem is szerezhettek volna! Ezért érdemes volt hat évet kiböjtölnie ebben a ronda Berlinben! Már rohant is az írógéphez, csavarta bele a papírt, hogy megírja a jelentését, amikor hirtelen kiverte a jeges veríték.

Minden hírszerző ettől retteg a legjobban: a dezinformációtól. Magyarul: a neki készített tetszetős, hazug, az ellenség megtévesztése céljából gyártott értesüléstől. És ebben a pillanatban döbbsent belé: a főnökei örültek, hogy ilyen sokáig nem váltották fel egy másik kollégával. Teljes lehetetlenség, hogy az SD, a Sicherheits Dienst, a Biztonsági Szolgálat ennyi idő alatt nem jött rá, hogy ő soha életében nem volt kereskedelmi tanácsos. És most megetetik vele ezt az átlátszó hülyeséget.

Nem tudhatta - honnan is tudhatta volna -, hogy dossziéját éppen a napokban vették megint kézbe a német kémelhárítók, és megállapították: egészen gyanú fölött ugyan nem áll, de valószínűtlen, hogy hírszerző volna.

A hírszerzőiskolák különféle fokozatain Wood sok mindent megtanult, de legjobban mégis azokban a módszerekben bízott, amelyeket saját maga dolgozott ki. Ilyen módszer volt a provokátorok leszerelése.

Azok a német kopók, akiket azért szabadítottak a nyakára, hogy felajánlkozzanak neki, részben beszervezett civilek, részben hivatásos kémelhárítók voltak. Wood - szerencséjére - nagyon jó szimattal rendelkezett, a legjobban álcázottakat is hamarosan felismerte. Ez fontos volt, de nem elég. Úgy kellett őket leráznia, hogy ne az élesszemű, ügyes, magát beugratni nem hagyó hírszerző utasítsa el őket, hanem az igazi kereskedelmi attasé, a civil.

Kezdetben mindig úgy tett, mintha egyáltalán nem értené a célzásokat. Aztán amikor a beugrató már nem beszélt annyira ködösen, érezte, hogy valamit észrevett, de nem akar hinni a fülének és a szemének. Amikor aztán a provokátor „kijött a színnel”, akkor Wood naiv lelkesedéssel és titokzatosan felajánlotta, hogy kinyomozza, van-e ügynök a követségben, és közvetít. Megmagyarázta a beugratónak, hogy ezek a titkosszolgálatiak előttük is titkolóznak, de ha ő - a német provokátor - megmondja, hogyan kell csinálni, kiszedi belőle az igazságot, és aztán összehozza őket.

Erre persze sohasem került sor. A hírszerzésre ajánlkozó rendszerint úgy eltűnt, mint a kámfor. Vagy ha civil volt, és újra összehozta őket a protokoll, azzal ütötte el a dolgot, hogy tréfa volt az egész.

- Mind megfigyeléseink, mind embereink próbálkozása azt bizonyította, hogy vagy minden hájjal megkent hírszerző, vagy ártalmatlan kereskedelmi diplomata. Ezt látszik alátámasztani az is, hogy hat éve a posztján van, márpedig a hírszerzőket sokkal gyakrabban váltogatják, biztonsági okokból. Részint mert félnek, hogy lebukik, részint mert félnek, hogy a mi szolgálatunk beszervezi - jelentette felettesének a DS tisztje. Ezért hát Wood továbbra is biztonságban volt. Ő erről persze nem tudhatott.

Amikor túlesett az első pánikos, lefeküdt a heverőjére, és kényszerítette magát, hogy nyugodtan, tárgyyszerűen mérlegeljen.

Gondolatban végigfutott az elmúlt évek főbb eseményein; Vajon logikailag beleillik-e a sorba a Szovjetunió elleni német támadás?

- A múlt év tavaszán Berlin és Róma felszólította Japánt, hogy csatlakozzék a fasiszta szövetséghez. Ez máig sem történt meg ... - mondta magának félhangosan Wood. És folytatta: - Akkor kezdődött Japánban a vita a fegyveres erők között arról, hogy feltétel nélkül csatlakozzanak-e vagy sem ... Közben megindult a Kvantung-hadsereg nagy támadása a Halhin Gol folyónál Mongólia ellen. És még folyt a csata, habár már világos volt, hogy megverik a japánokat, amikor augusztus 23-án aláírták a Németország és a Szovjetunió közti megneemtámadási egyezményt. Ez azután történt, hogy az angol, francia és szovjet diplomaták nem tudtak megegyezni egy Hitler-ellenes szövetség létrehozásában, pedig akkor már

nyilvánvaló volt, hogy Lengyelország következik . . . Amikor aztán Hitler valóban megtámadta Lengyelországot, tavaly ősszel, pontosan szeptember 1-én, Anglia és Franciaország hadat üzent. Mi pedig kiáltványt adtunk ki a semlegességről, majd módosítottuk az addig érvényben levő semlegességi törvényt, hogy korlátlanul adhassunk el hadianyagot a fasiszta hatalmak ellenfeleinek ... Aztán jött a „furcsa háború”, amikor hónapokon keresztül farkasszemet néztek egymással a hadviselő felek a német-francia határon . . . Ez a nyugalom azonban csak 1940 tavaszáig tartott. Akkor Hitler megszállta Dániát, Norvégiát, és május 10-én megindította Belgiumon és Hollandián keresztül Franciaország ellen az offenzívát... Nyárra: Franciaország volt, nincs. És Európában már csak Anglia állt Hitlerrel szemben. Aztán elkészült a „Seelöwe” fedőnevű terv is, Anglia elfoglalásának terve. És a németek eszeveszetten bombázták Angliát, ami amolyan tüzérségi előkészítésnek felel meg . . .

Wood felült a rekamién.

- Hacsak... - mondta. És felugrott. - Még mindig Anglia a „Seelöwe”, vagyis a tenger oroszlánja, és nem Németország! És a francia hajóhadra sem tudta Hitler rátenni eddig a kezét! És Amerikától annyi hadianyagot vásárolhat Anglia, amennyit akar! Partra szállni Angliában, még ha a francia partoktól indulnak is el, olyan technikát igényel, amivel a németek nem rendelkeznek, legalábbis ma még semmiképpen ... Lehet, hogy Hitler ez egyszer hallgatott okos tábornokaira, és belátta, hogy itt nem válnának be a szokásos trükkjei, amik szárazföldön eddig még mindig sikert hoztak?!

Visszaült a rekamiéra, és tenyerébe hajtotta a fejét.

- És a Szovjetunió? Hát... bizonyára azért kötötte meg Hitlerrel a megneptámadási egyezményt, mert időt akar nyerni. Mindenki időt akar nyerni. Viszont Hitlernek abban igaza van, hogy a feje fölött lóg Anglia és Oroszország megegyezése. Ami nem sikerült tavaly, miért ne sikerülhetne az idén? Hitlernek pedig mindig is ez volt a taktikája; egyenként végezni az ellenfelekkel... A Szovjetunió *szárazföldi* hatalom, azt ugyanúgy le lehet rohanni villámháborúval, mint a többi európai országot. És ott minden van: olaj, fémek, szén, gabona, munkaerő ...

Wood felugrott. Nagyot ütött öklével a levegőbe.

- Ez az értesülés pedig nem félrevezetés. El lehet és el kell küldenem Washingtonba.

Nyomban el is küldte. De nem kapott érte dicséretet. Egyszerűen nem hitték el.

Harry Brownnal való politikai eszmecserejére csak jóval később került sor.

CHURCHILL NEM ÉRTI

Churchill, Anglia miniszterelnöke egyszerűen képtelen volt megérteni azt a - szerinte - lagymatag magatartást, amit Rooseveltnél elnök Anglia és a tengelyhatalmak

közt folyó háború iránt tanúsít. Küldheti ő a legdrámaibb hangú felhívást, kérhet, könyöröghet, teheti az ésszerűbbnél ésszerűbb javaslatokat - Rooseveltnem mozdul.

Rendben van, belátja, hogy egy amerikai elnöknek sokféle tényezőt kell számításba vennie, amikor dönt. Például a négyévenkénti választást. Aztán ott lihegnek folyamatosan a nyomában az izolacionista véredek - az elszigetelés bajnokai -, akik legszívesebben áthatolhatatlan fallal vennék körül az Egyesült Államokat, hogy ne lásson, ne halljon, semmivel se törődjenek, ami a világban történik. Agyalágyultak! Nem veszik észre, milyen kicsi lett a világ, és hogy az Egyesült Államok Európában is sebezhető. Aztán ott ül Roosevelt nyakán az a sok fontoskodó táborszóker! Azok bizonyára állandóan különféle érvekkel zaklatják haladéktól, mert még ez meg az hiányzik a teljes felkészüléshez. Mintha teljesen fel lehetne készülni! Egyedül az a gazember, az a német piktorlegény készült fel, mert az jól tudta, mit akar. A rabló mindig helyzeti előnyben van a tisztességes emberrel szemben, akit áldozatul kiszemelt.

Hanem Rooseveltnem mindezek ellenére és mindezeket az akadályokat beleszámítva is túl lassan mozdul. Mire vár? Arra, hogy Hitler partra szálljon Angliában? Arra, hogy a német tengeralattjárók az utolsó angol szállítóhajót is elsüllyesszék? Hát nem az lett volna a leglogikusabb, hogy mindjárt a háború elején - de legalábbis azután, hogy Franciaország is martalékkul esett Hitlernek - amerikai cirkálók kísérik az amerikai szállítmányokat, és elbányoznak a támadó német tengeralattjárókkal? Ez még nem jelentett volna hadiállapotot.

Churchill elismerte, Angliának sem haszontalan, ha Berlinben és Rómában és különböző kisebb csatlós államok fővárosaiban jelen lehetnek az amerikai diplomataik. A titkosszolgálatoknak is könnyebb így a dolga. Csakhogy megéri-e? Nem vesznek-e el többszörösen a réven, amit nyernek a vámon?

Rooseveltnem úgy tesz, mintha nem is sejtene, micsoda emberfölötti teher nehezedik Anglia vállára. Megfelelő nagyságú légierőre van szüksége, hogy meg tudja védeni magát a bombázások és a megrohanás ellen. Ez utóbbihoz erős tengeri erő is szükséges. És mérhetetlenül sok időt, erőt és energiát igényel a szállítóhajókaravánok hadihajókkal való kíséretése. Rengeteg veszteséggel is jár. És ez még csak az anyaország! Szerencse, hogy a domíniumok, Kanada meg Ausztrália nincsenek közvetlen veszélyben, de az ázsiai birtokok annál inkább. Igaz, Japán ellensúlyozására ott van Amerika óriási katonai és gazdasági ereje, de még a többszörös túlerő sem fékezheti meg a konkra éhes japán katonai kalandorokat. És akkor? Vajon Rooseveltnem azt is kivárja, amíg a japánok elérnek a Fülöp-szigetekig? Itt Európában is örültség volt nem megfogadni a szovjet javaslatot, hogy közösen védjék meg Csehszlovákiát. Hitlert már akkor meg lehetett volna állítani. Akkor a vén, esernyős Chamberlain volt Anglia miniszterelnöke, és a franciák sem büszkélkedhettek külön vezetőikkel. De Amerikában most Rooseveltnem áll a

kormánykeréknél! Ő csak nem akarja megismételni az európai hibákat?! Hitler egyenként bánik el gyenge ellenfeivel, miközben az erősek szájtátva bámulják, hogy nini, már megint győzött. Végül is úgy megerősödik, hiszen övé lassanként a fél Európa, hogy senki sem bír vele!

De mire vár Roosevelt? Hogyan lehetne megértetni ezzel az egyébként okos és becsületes jenkivel, hogy az angol világbirodalom csorbítatlan ereje éppolyan pillére az Egyesült Államok biztonságának, mint Európa békéjének?!

Ha Roosevelt egyébként átlagon felüli képességei mellett még telepatikus adottsággal is bírt volna, és a tengerentúl „áthallja” Churchill gondolatait, bizonyára megcsóválja a fejét; megcsontosodott, maradi, a világgal haladni képtelen politikusnak nevezi az angol miniszterelnököt. Szegény feje, még mindig abban az ábrándban ringatja magát, hogy Anglia a világ közepe, és hogy a világbirodalom örökkön-örökké megmarad. Holott ha csak egy kicsit is tárgyilagos lenne, és birodalmi elfogultság nélkül szemlélné a világot, észrevehetné, hogy van már a világon egy olyan nagyhatalom, amelyet arra szemelt ki az isteni gondviselés, hogy megszabadítsa az emberiséget a fasiszta mótelytől, majd pedig megteremtse számára az általa elképzelt és ellenőrzött békét: az Egyesült Államok. Ami őt, Rooseveltet illeti, ezt felismerte, és minden erejével elő is fogja segíteni.

És hogy mire vár? Nos, kivárta az is, amíg kitört és nagy méreteket öltött az európai háború. Türelme, higgadt politikája őt igazolta. Az Egyesült Államok érdekében ezután is így cselekszik: majd a legalkalmasabb időpontban lép közbe.

Miközben az országok vezetői latolgattak, és azon igyekeztek, hogy mindegyik a saját országa érdekei szerint cselekedjék, a berlini USA követség kereskedelmi attaséja türelmesen, de feszült figyelemmel várta a folytatást.

Először fájdalmas bosszúságot érzett, amikor azt kellett tapasztalnia, hogy Washingtonban ügyet sem vetnek „a század nagy kémjelentésére”, de aztán nemcsak belenyugodott, hanem rájött, hogy voltaképpen így kedvező ez számára. Ha ugyanis kacsának bizonyul az értesülése a hitleri Németország orosz hadjáratáról, akkor ebből neki semmiféle kellemetlensége nem lesz. Ha azonban Washingtonban komolyan veszik a dolgot, maga Rooseveltet is „rákapcsol”, őt további részletek megszerzésére ösztönzik, s annak beláthatatlan következményei lehetnek. Abba bele is bukhat, márpedig mindenhez nagyobb kedve lett volna, mint a német Biztonsági Szolgálat kémelhárítóinak kezébe kerülni. Ebben a szakmában terem csak igazán rózsát a türelem, és ajánlatos „fal mellett” haladni.

Hónapokig nem történt semmi. A mozijegyet 1940 augusztusában kapta, és azóta se híre, se hamva az ügynökének. Egy januári napon, már 1941-et írtak, a postáját bontogatta. Megszokta, hogy mindent a legalaposabban átvizsgáljon, már csak azért is, hogy rajta van-e valahol a német elhárítás keze nyoma. Azok se dolgoznak mindig elég körültekintően, nemegyszer fölfedezte a fölbontott és újra leragasztott borítékon az áruló nyomokat: a gőzölésnél nem jártak el elég óvatosan, és a boríték

széle felhullámo-sodott egy kicsit; a visszaragasztásnál egy tizedmilliméternyit elcsúszott a boríték széle, és maradt a leragasztott szél mellett egy tizedmilliméternyi csillogó sávocska, arról árulkodván, hogy eredetileg ott ragadt meg a borítékszáró részek széle.

De nemcsak a lezárt borítékoknak szentelt nagy figyelmet, hanem a nyitott borítékoknak is, amelyekben nyomtatványok érkeztek, reklámok, meghívók és más effélék. Előfordulhat, hogy éppen abban kap üzenetet, mivel az elhárítás aligha feltételezi a nyitott borítékos üzenetet. Ezen a napon be is bizonyosodott, hogy a hivatásos hírszerzőnek semmit sem szabad felületesen a papírkosárba hajítania.

Wood már vagy a nyolcadik borítéknál tartott, amikor hirtelen megmerevedtek az ujjai. Ez a meghívó már egyszer volt ma a kezében. Valami divatos festő kiállítására invitálták benne.

Mellesleg: a gyomra kevergett ezektől a náci kiállításoktól. Középen a Führer arcképe, öntelt mosollyal a pofáján, ocsmányább, mint a valóságban. Aztán hős pilóta, hős harckocsizó, hős civil. Tájék hősi halott síremlékével, utcakép horogkeresztes zászlóval, végül, de nem utolsósorban karikatúrák az ellenséges vezetőkről. Torkig volt már velük, de szorgalmasan megjelent mindenütt, megismerkedett, akivel csak lehetett. Neki ez volt a munkája, és ha el kell viselnie érte a fasiszta művészetet, üsse kő. Hátha itt akad horogra valaki, aki éppen annyira utálja ezt a bandát, mint ő ...

Erre a kiállításra is elment volna, félre is tette a meghívót. És most itt a másodpéldány. De ez valamiben különbözik az előbbitől. Vajon miben? Lássuk csak!

Előkereste a félretett csomóból, és füttyentett. Ez az utóbbi volt a hivatalos. Ezt a borítékot előre bérmentesítették, vagyis valamennyi borítékért egyszerre fizették ki a portót. A másik borítékon is rajta volt a kiállító intézmény neve, nyomtatva, de bélyeget ragasztottak rá. Tehát valaki külön adta föl.

Kivette mindkét borítékból a meghívót, és egymás mellé helyezte. Semmi különbség. A fény felé tartotta a két borítékot. Nincs bennük semmi, és nincs rajtuk belül semmi. Megfordította a két meghívót. Az egyiknek a bal fele teljesen üres, a másikon gépelt szöveg:

VESSZEN WINSTON CHURCHILL!

Ez az üzenet. De vajon mi az ördögöt jelenthet?

Valamilyen átvitt értelme lehet? Akárhogyan törte a fejét, nem tudott zöld ágra vergődni vele. A betűkből is hiába próbált összerakni valamiféle értelmes szöveget.

- Rossz a kiindulópont! - ütött az asztalra dühösen a hírszerző. — Azért nem megyek semmire, mert csak úgy

3. ábra

vaktában akarom megfejteni a szöveget. Lássuk, ki küldhette - és sorra vette állandó és alkalmi ügynökeit.

Végül is arra a következtetésre jutott, hogy ez a meghívó nagyon hasonlít a múlt év nyarán kapott mozijegyhez. Ügynöke azonban nem fejtett dilettáns. Tudja jól, hogy ha akkor megfigyeltek őket, vagyis megjegyzték annak a két embernek az arcát, aki augusztusban Wood két oldalán ült a moziban, és ha Woodot, ahogy föltételezi, folytonosan figyelik, lebukott. Úgy kell tehát találkozniuk a kiállításon, hogy senki ne láthassa őket.

Wood megcsóválta a fejét. Ha valahol, hát egy kiállítás megnyitóján, ahol nyüzsögnek az emberek, nem lehet észrevétlen találkozni.

A kiállítóteremben semmiképpen... A folyosón se nagyon, főleg, ha kopók ragadnak az emberhez... De akkor hol? Talán éppen erre vonatkozólag ad útbaigazítást ez az útszéli jelszó.

Még egyszer elolvasta a géppel írt szöveget.

VESSZEN WINSTON CHURCHILL!

Churchill köztudomásúlag szereti a whiskyt, és szivarozik. Jelenthetné ez a mondat a büfét. De hát kiállítóterem vagy büfé, teljesen mindegy, itt is, ott is szem előtt lennének. Hát akkor? Valami angol dologra céloz? Mi lenne angol egy berlini kiállítóteremben, hacsak az angol W. C. nem?!

Wood felugrott, és az asztalra csapott.

- Ez az! - s legszívesebben pofon csapta volna magát, hogy ennyi ideig kellett törnie rajta a fejét. Hiszen majd kiveri a szemét! A huszonhárom betű közül kettő jóval vastagabb, mint a többi, látszik, hogy néhányszor rápaskolt az írógéppel, aki írta. Ez a két betű pedig az angol miniszterelnök nevének kezdőbetűje: W. C. Hát persze hogy a W. C. az a hely, ahol - legalábbis néhány másodpercre - el lehet tűnni. Annyi időre mindenképpen, ameddig az írásos anyag az ügynöke kezéből átkerül az övébe.

Ügyes, ötletes fickó ez, nemhiába került olyan helyre, ahol efféle fontosnál is fontosabb értesülésekhez lehet jutni. A hírszerző legfőbb kötelessége a pontosság. Wood tizenegy óra előtt egy perccel a ruhatárba adta télikabátját, aztán lassú léptekkel a W. C. felé tartott. Pontosan tizenegy óra volt, amikor belépett. A helyiség üres volt. Wood azonnal sarkon fordult, de az egyik fülke ajtaja mögül hang hallatszott:

- Uram! Nincs véletlenül egy szál gyufája?

Wood odalépett, az ajtó résnyire kinyílt, a résen át megjelent egy boríték.- Wood elvette, a zsebébe csúsztatta.

- Köszönöm a gyufát - hallatszott odabentről. - Nem tudtam volna rágyújtani.

- Szóra sem érdemes - válaszolta Wood. Még hallotta, hogy odabenn meggyullad egy gyufaszál, és látta, hogy kékes füst száll a fülkeajtó tetején levő nyílásokon, aztán kényelmesen kísétált a W. C.-ből. Az ajtó mellett levő kis székre helyezett fémtálcára pénzt dobott, és bement a kiállítóterembe, ahol éppen elkezdődött a megnyitási ceremónia.

Hanem ezúttal a német elhárításnak is feltűnt, hogy Wodd két meghívót kapott. A postát ellenőrző tisztviselő azonban annyit sem törte a fejét a dolgon, mint a címzett. Mégpedig először is azért nem, mert halálosan unta Wood postáját, amelyben évszámra semmi érdekeset sem lehetett találni (eleinte állandóan ellenőrizték, később csak szűrőpróbaszerűen, időről időre); másodsorban azért nem, mert nem vette észre a két boríték közti különbséget, harmadsorban pedig azért nem, mert csak az egyik meghívót húzta ki félig a borítékból, a másikkal a boríték nyílásának hátrahagyott részéből is látta, hogy ugyanaz,

- Van valami? - kérdezte az ügyeletes politikai munkatárs álmosan.

- Azonkívül, hogy két meghívót kapott a holnaputáni kiállítás megnyitójára, szokás szerint semmi. Elnézték a borítékolásnál.

- Lehet - bólintott a másik, de már egy fokkal éberebben. - Az is lehet viszont, hogy valaki nagyon akar találkozni vele. Megnézzük, kicsoda.

A németek kétségbeejtően pontosak. Wood volt a legutolsó a ruhatárban. Amikor ő a W. C. felé vette útját, az előcsarnok már teljesen kiürült. Egy karcsú fiatalember éppen akkor érte el a kiállítóterem ajtaját, amikor Wood-nak átnyújtotta a ruhatáros a számát. Mivel a fiatalember futó pillantást vetett hátrafelé, mielőtt belépett volna, ezt még látta.

- Néhány másodperc múlva azonban nyugtalanul kezdett az ajtó felé nézegetni. Wood ugyanis, akinek már emberi számítás szerint oda kellett volna érnie, még mindig nem lépett be.

Nem törődve a körülötte állók megrovó pillantásaival, amelyen gyorsan csak tudott, az előcsarnokba sietett.

Üresnek találta. Egyszóval megszökött. Észrevette őt, és megszökött. Ami ránézve igen kellemetlen következményekkel jár majd a szolgálatnál.

Valósággal újjászületett, amikor nyílt a W. C.-ajtó és kilépett rajta a szökevény. És jött, egyenesen feléje.

Tisztában volt vele, hogy most, azonnal ellenőriznie kellene, nincs-e valaki a W. C.-ben, valaki, akivel Wood ott találkozott. Viszont, ha most elmegy mellette, már nem követheti a kiállítóterembe, és nem jegyezheti, kikkel váltott szót, esetleg adott át vagy vett át valamit. Ketten kellett volna hogy jöjjenek.

Egyben mindjárt le is szamarazta magát. A mellékhelyiség nemcsak arra való, sőt főleg nem arra való, hogy kémek találkozóhelye legyen. Különben is, honnan az ördögből tudta volna Wood, hogy éppen oda kell mennie, és pontosan a kezdés pillanatában? (Telefonon bizonyára nem, azt ők állandóan lehallgatják.) Sarkon fordult tehát, és újra bement a kiállítóterembe.

Wood úgy tervezte, hogy meghallgatja a megnyitó beszédet, felületesen végignézi a képeket, a forma kedvéért szót vált egy-két ismerőssel, és amilyen gyorsan csak lehet, hazamegy. Örülten kíváncsi volt a boríték tartalmára. Meg aztán nem ajánlatos egy ilyen életveszélyes papírral a zsebében sokáig mászkálnia Berlinben, 1941. januárjában. De a terv terv maradt.

Még soha ilyen hosszú időt kiállítás megnyitóján nem töltött az amerikai kereskedelmi tanácsos, és még soha annyi hétpróbás fasisztával nem beszélgetett hosszan és bensőségesen, nem rázogatta a kezüket olyan meghitten és melegen.

Közben lopva azt az elegáns fiatalembert figyelte, aki újra meg újra feltűnt a közelében, és úgy tett, mintha a képek címét jegyezne föl.

Amikor már végleg elunta a német elhárítás maszlaggal való etetését, elbúcsúzott utolsó beszélgető partnerétől, és kényelmesen kiballagott a ruhatárba. Most - hogy hivatalos meghívásnak tett eleget - a követség gépkocsiján jött, az várt rá, és azonnal a bejáráshoz gördült, amint ő kilépett a kapun. Ezt is megúsza hát.

Megcsóválta a fejét.

Ennyire nem volna képzelőereje a német Biztonsági Szolgálatnak? Nem jöttek rá, mit jelent a *Vesszen Winston Churchill*? Érthetetlen. Akárhogyan is történt, ördögi szerencséje van. Ki tudja, mit cipel a zsebében órák óta!

Ha tudta volna, bizonyára nem bírta volna idegekkel, hogy olyan sokáig és annyi mindenkivel csevegjen elfogulatlan arccal.

A borítékban Hitler 1940. december 18-i 21. számú utasításának szövegmásolata lapult. A Führer elrendelte, hogy készítsék el a Barbarossa-tervet, a Szovjetunió elleni támadás részletes programját.

Wood most már bizonyosra vehette, hogy nem járatták vele a bolondját. Így értékelték a hírt Washingtonban is. Annyira, hogy nem is engedték meg neki, hogy a követségi rádión adja le a szöveget Washingtonnak. Ha ők megfejtették a japán titkosírást, a németek is megfejthették az amerikaiakat. Hitler paranoiának szövegéért külön futárt küldtek Berlinbe: Harry Brownt.

- Üzleti ajánlatot akarok tenni neked, kedves öregem - mondta Wood. Amikor látta, hogy Harry Brown megütődve húzza fel a szemöldökét, nevetett. - Persze csak olyan szerény üzletről van szó, amelyet két amerikai felderítő köthet egymással.

Harry Brown megcsóválta a fejét. Mi történhetett ezzel a Wooddal? Becsípett? Igaz, iszogatnak egy ideje, de sem olyan erőset, sem olyan sokat nem ittak, hogy egy fogadásokon edződött áldiplomatának meg is kottyanna. Az olyasfajta

üzleteket, amelyeneket a felderítők valóban köthetnének, nem így szokták kötni, mert így nem is lehet, azoktól meg az isten mentse meg a tisztességes felderítőt, úgylis lebukás a vége mindnek. Amellett ők nem is azonos „cégnél” dolgoznak, Wood nem a tengerészet felderítője. Ő pedig, Harry Brown, ez esetben közönséges futár, ha annyiban nem is közönséges, hogy bizonyára igen fontos dokumentumot visz Washingtonba, ha egyszer külön ezért küldték ide. Mi a fészkes fenét akar hát ez a fiú?

- Látom az arcodon - nevetett Wood -, hogy sebesen forognak a fejedben a felderítői kerek. Kár az erőlködésért, nem kell kitalálnod, mit akarok. Megmondom. És azt is, hogy mit akarok érte: Sőt: azzal kezdem.

Wood hörpintett egyet a poharából, hátradőlt a székén, és folytatta:

- Ugye, fúrja az oldaladat, mit viszel Washingtonba? Engem is szétrágna a kíváncsiság. Szenzációs értesülést olyan eseményről, amely egyike lesz a háború legdöntőbb fordulatának. Ha nem a legdöntőbb! - Wood elgondolkodva rágyújtott, s halkán tette hozzá: - Lehet, hogy semmire sem tudod használni, csak-annyi elégtételedd lehet, hogy a főnökeidnél meg egy sereg vezető politikusnál jobban értesült vagy. De a mi szakmánkban sohasem tudhatja az ember: minden percben adódhat valami, amit csak akkor érthetünk meg igazán, ha tisztán látunk még valamit, amivel az összefügg.

Harry Brown most már igazán tükön ült. Affene! Mi van a hétpecsés futárpostával, és mit kíván tőle Wood viszonzásul? Az utóbbira nem kellett sokáig várnia, Wood már mondta is:

- Hat éve itt rostokolok Berlinben. Nem eredménytelenül. Ha semmi mást nem tudtam volna meg, csak ezt - és a boríték felé intett, amely ott feküdt az íróasztalán -, akkor is megérte volna. Annyira otthon vagyok már ebben az undorító fasiszta fészekben, hogy különbül kiismerem magam, mint a németek. Csak rá kell néznem a pocakos Göring ocsmány pofájára, vagy látnom kell, hogy Goebbels, az a nagyszájú, hazudós kis patkány miképp hadonászik, és máris tudom, hogyan áll a szénájuk a frontokon. Ahogy kezdet fognak velem a külügyi-kereskedelmi tisztviselők, megérzem: megint van-e valamilyen változás a levegőben, terveznek-e ismét valamit odafönn. Egyszóval beletanultam. Ahogy azonban múlik az idő, egyre nő bennem a szorongás.

- Ez teljesen érthető - bólintott Harry Brown. - Valamennyien így vagyunk vele. Szakmai betegség. Minél hosszabb ideig dolgozik az ember azonos helyen, és minél kevésbé tapasztalja, hogy az elhárítás rajta lóg, annál idegesebb, mert nem tud védekezni valami ellen, ami lehet, hogy nincs, de majdnem bizonyos, hogy mégis van.

Wood megrázta a fejét.

- Nem erről van szó, Harry. Hat év után már a német elhárítás sem okozhat nekem különösebb meglepetést.

Nem attól félek, hogy ők ügyesebbek, mint én, hanem hogy ők esetleg többet tudnak, mint én. Harry Brown nevetett.

- Többet tudnak, komám! Erre mérget vehetsz. Végre is ők vannak itthon, nem?

- A német ügyekről persze hogy ők tudnak többet - legyintett Wood. - Attól tartok azonban, hogy hovatovább az amerikai politikában is jobban kiismerik magukat, mint én. Röviden és világosan: azt mondd el nekem dióhéjban, hogy mit szándékozik tenni az elnök, mi az Egyesült Államok politikája! Számomra ez szó szerint létkérdés! Washingtonban a főnökeim ezt nem érzik. Itt? Én itt mostohagyerek vagyok a hülye, nagyképű diplomaták közt, nekem a kutya sem mond semmi lényegeset, azt hiszik, jóval informáltabb vagyok náluk, pedig hát . . . És várakozó szemmel nézett Harry Brownra.

Amikor pedig Harry Brown válaszolni akart, akkor döbbsen rá először - és ezt kollégájának becsületesen be is vallotta -, hogy voltaképpen sejtelve sincs róla, mik az Egyesült Államok közvetlen és távlati céljai, és hogy milyen politikai és katonai lépések várhatók a közeljövőben. És nemcsak ő ilyen tájékozatlan. Arra esküszik, hogy a saját főnökei is jobban ismerik a japán császár, mint az Egyesült Államok elnökének szándékait. Nagyon valószínű azonban a jelekből ítélve, hogy a miniszterek meg a vezérkar se tudnak többet. Roosevelttel mindenre képes. Akkor lökte a sors tolókosiba a felnőttkorban megkapott gyermekbénulás után, amikor éppen megindulhatott volna a csúcs felé. És ő nem hagyta magát.

Amerikában, ahol még mindig a tökéletesen lovagló, colttal lövöldöző és öklét félelmetesen használó cowboy az eszménykép, meg tudta magát választatni elnökké, többször is. Hihetetlen akarateréje van. Céltudatos, okos és kiismerhetetlen. Akire rámosolyog, az megesküszik rá, hogy ez az ő embere, és azt teszi, amit ő kíván. Aztán megy a maga feje után. De hogy merre... azt nem köti senkinek az orrára. Hiszen addig, amíg nem táved, nem hibázik, addig nincs baj. Addig jó Amerikának, jó az emberiségnek. Csakhogy még a zseni is tévedhet!

Harry Brown kimondhatatlanul hálás volt Woodnak, hogy a kért felvilágosítás helyett kapott őszinteség fejében mégiscsak elárulta neki, mit is visz Washingtonba. Ha másra nem is, arra igen jó lesz ennek a titoknak az ismerete, hogy megpróbálja megfejteni saját elnökének rejtvényét. Az, hogy Németország szándékának ismeretében mit tesz az elnök, világosan fog árulkodni arról, mik a távolabbi céljai.

Harry Brown azonban nem lett okosabb. Roosevelttel ugyanis nem tett semmit. Várt. És amikor - több hónapi várakozás után - 1941 nyarán valóban rárohantak a hitleri hordák a Szovjetunióra, akkor sem történt semmi rendkívüli: attól fogva a Szovjetunió is szállított hadifelszerelést az Egyesült Államok. És Roosevelttel továbbra is csak várt. Ezúttal arra, hogy Japán is támadjon. Méghozzá Mandzsúriából kiindulva Szibéria irányában. El is határozta, ez esetben minden

erővel támogatni fogja az oroszokat, hogy keleten és nyugaton mennél keményebben tudjanak visszaütni a fasisztáknak. És aztán?

Várni kell. Kilesni a kedvező pillanatot, amíg nyugaton és keleten, szárazföldön és tengeren minden nagyhatalom kifulladás az embertelen küzdelemben. Akkor jön el a cselekvés órája.

Így gondolkodott Roosevelt. Ám ebből mindig csak annyit árult el munkatársainak, amennyit feltétlenül szükségesnek ítélt. És ahogy múltak a háború hónapjai és évei, sorra-rendre minden az elnököt igazolta. Mindaddig, amíg nem tévedett. A történelem nem tűri a tévedéseket. A történelem könyörtelen.

A NAGY TALÁL MÁNY

1940 nyarán a japán császár kinevezte az új tengerészeti főparancsnokot, Jamamoto admirálist. Az amerikai elnököt természetesen tájékoztatták mindarról, amit a felderítés tudott a tengernagyról. Csakhogy éppen arról a két lényeges dologról nem volt tudomása, ami Rooseveltet arra készítette volna, hogy fölkapja a fejét, és intő jelnek tekintse, ha további lépéseit fontolgatja. Az amerikai felderítés se tudott mindent kinyomozni, főleg Japánban nem. Így aztán Rooseveltet napirendre tért a kinevezés felett: egyik energikus és céltudatos tengerészeti főparancsnok megy, a másik jön, egyik eb, a másik kutya.

Rooseveltet bizonyára azt sem tudta, hogy létezik egy Sioku nevű japán sziget, azt meg különösen nem, hogy ott a tengernagy évekkal előbb felépítette Pearl Harbor mását, azt pedig szorgalmasan bombázták a flotta repülőgépei.

Mikor a japán vezérkar vagy a kormány valamelyik tagja a háború esélyei iránt érdeklődött, a tengernagy így válaszolt:

- Amennyiben parancsot kapok, hogy harcoljak, akkor Anglia és az Egyesült Államok birtokaiért folyó háború első hat-tizenkét hónapjában töretlen lendülettel nyomulok előre, egyik győzelem követi majd a másikat. Ha azonban a háború két-három évig elhúzódik, úgy már nem vagyok biztos a végső győzelemben. Az igazi, a tökéletes győzelemhez, amely gyökeresen megváltoztatná az erőviszonyokat a Csendes-óceán térségében, az kellene ugyanis, hogy elfoglaljuk Guam szigetét, a Fülöp-szigeteket, a Hawaii-szigeteket, sőt San Franciscot is. Be kéne vonulnunk Washingtonba, hogy ott diktáljuk a békét. Erre persze képtelenek vagyunk! Ezért kell a kezdet kezdetén megsemmisítenünk az amerikai flottát, és gyorsan korlátozott célokat elérnünk, olyan területeket meghódítanunk, amelyeket aztán meg is tudunk tartani.

Jamamoto tengernagy mint a japán hadiflotta főparancsnoka nem kapott ugyan még parancsot arra, hogy harcoljon úgy, ahogy tervezte, de bizonyosra vette, ez a parancs már nem sokáig várat magára. Tehát gyorsan kell cselekednie, hogy addigra készen álljon.

Az igaz, hogy Sioku szigetén, az ál Pearl Harborban harcra kész repülőgárda nevelődött ki, rendelkezésre álltak már azok a korszerű repülőgépek is, amelyekkel végre lehetett volna hajtani az igazi Pearl Harbor elleni, az ellenség főerőit megsemmisítő támadást, csak hogy nem volt mivel. A torpedók, amelyeket a repülőgépek ledobnak, legjobb esetben akkor nem fúródnak a tenger iszapjába, ha a víz mélysége legalább huszonöt méter. A Pearl Harbor-i kikötő azonban rendkívül sekély, vize csupán tízméternyi, csak az öbölből kivezető keskeny vízi úton éri el a tizenöt métert. Ezt kell megoldani valahogyan. Meg az is bökkenő, hogy ezek a Pearl Harborban állomásozó amerikai úszó erődök olyan páncélinget viselnek, amit nem fog a golyó. Magyarán: a rendelkezésre álló repülőbombák a fedélzeten robbannának, és csak a felületen okoznának kárt, de nem hatolnának be a hajók belsejébe. Annyi, mintha egy elefántot söréttel akarnánk leteríteni.

Jamamoto már az első parancsnoki értekezleten közölte az erre vonatkozó kívánságát:

- Keressenek nekem egy fiatal, tehetséges tisztet. Olyat, aki repülő is, tengerész is, és aki elég okos, ötletes és gondolkodó ember is ahhoz, hogy valami forradalmian új feladatot teljesítsen.

- Egy kis zseni kellene a főparancsnoknak - néztek össze az admirálisok.

Zsenik azonban csak elvétve akadnak a flotta repülőtisztjei közt. Mivel azonban a főparancsnokot, bár új volt, de mindenki régről ismerte, jobbnak látták, ha gyorsan teljesítik a kívánságát.

Jamamoto szerencséjére megtalálta a maga emberét. Genda Minoru éppen akkor járt a harmincas éveinek legelején. Fiatal volt, de már nem gyerek, katona volt, de mégis használta a fejét, nem szorítkozott a parancsok szó szerinti végrehajtására. És az volt a meggyőződése, hogy ebben a háborúban nem a csatahajók játsszák majd a főszerepet, hanem a repülőgépek.

Nagy figyelemmel tanulmányozta az európai háború menetét. És az igazolta elgondolásait. Hitler hadserege elsősorban annak köszönhette gyors sikereit, hogy mindig biztosítani tudta légifölényét. Tömegesen bevetett bombázói, amelyek ráadásul, zuhantukban, félelmetesen szirénáztak is, elárasztották bombákkal a célpontokat, és földhöz szegezték az ellenséget. Aztán megindultak a páncélosok, és a front valósággal szétmállott.

Genda, aki a csendes-óceáni vizekben gondolkodott, jól megértette, hogy Japán nem másolhatja le Németországot. Japánnak nem állnak rendelkezésre szárazföldi repülőterek, ahonnan felszállhatnak a gépek, és ahova - bevetés vitán - visszatérhetnek. Neki a végtelen vizekhez kellett igazítania azt, amit a németek már kipróbáltak. Ezért jutott arra a meggyőződésre, hogy lejárt az óriási, nehézkes csatahajók kora, és felvirradt az anyahajóké, ezeké az úszó repülőtereké, amelyek lehetővé teszik, hogy meghódítandó területek közelébe vigyék a japán légiflottát, és - a németekhez hasonlóan - gyors győzelmeket vívjanak ki.

Genda Minoru kapitány tudta, hogy az anyahajó, ha repülőtér is, mégsem az. A billegő kifutópálya nem valami eszményi fel- és leszállóhely. Pilóta legyen a talpán, aki nyaktörés nélkül képes „startolni és landolni”, főleg ha a himbálódzás meghalad egy bizonyos szöveget. Az ő legényei azonban mindent tudtak, amit 1940-ben el lehetett sajátítani az akkori gépeken. Nemhiába nevezték őket Genda bűvészeinek.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy a tengernagyok választása Genda Minoru kapitányra esett, ő Jamamoto embere.

Genda, amikor meglátta Sioku szigetét, meglepetten füttyentett. Legszebb álmaiban sem merte remélni, hogy ő lesz a Pearl Harbor elleni támadás lelke; Azt se föltételezte, hogy ezzel a támadással ilyen régóta és ennyire gyakorlatilag foglalkoznak.

Megnézte, hogyan gyakorlatoznak a pilóták, maga is felszállt egy vadászgéppel, aztán távolról közelítve, majd mélyrepülésben tanulmányozta a terepet. Ezután beletemetkezett a támadásról eddig készített tanulmányokba, jelentésekbe. Tíz nap múlva kihallgatásra jelentkezett Jamamoto tengernagynál.

- Nos, hogyan vélekedik a Pearl Harbor elleni támadásról, Genda kapitány? - kérdezte a főparancsnok.

- A terv kockázatos, de megvalósítható - válaszolta Genda. - Nézetem szerint a flotta mind a hat anyahajójának részt kell vennie a műveletben. Ha sikerül megvalósítanunk a teljes titoktartást, és ha a legénység válogatott pilótákból áll, elviselhető vagy minimális veszteséggel óriási csapást mérhetünk az amerikaiakra.

- Egyelőre van egy nagy gyengéje az egész elképzelésnek - mondta Jamamoto. - A Pearl Harbor-i kikötő vize tíz méter mély. Ráadásul a csatahajók kettesével állnak a part mellett, vagyis a külső hajó fedezi a belsőt egyik oldalról, a part pedig a másik oldalról.

- A repülőbombák... - kezdte Genda, de Jamamoto közbevágott:

- A legnagyobb repülőbombák is elégtelenek arra, hogy átüssék az amerikai csatahajók vastag és erős páncélzatát. Egyszóval: „csak” az eszközök hiányoznak a terv végrehajtásához. Pedig ahogy a politikai és katonai helyzet a világon alakul, bármelyik percben sor kerülhet rá. És hogy ez a probléma megoldódjék, az az ön feladata, Genda kapitány. Úgy hívják az ön pilótáit, hogy „Genda bűvészei”. Nos, valóban valami varázslatra lenne szükség ahhoz, hogy a torpedók nyolcmázsás súlyának jó részét el lehessen tüntetni, és ne fúródjanak a fenékbe. Ezenkívül valamivel helyettesíteni kell az alkalmatlan repülő bombákat is.

- Mindent el fogok követni, főparancsnok úr, hogy gyorsan és eredményesen teljesítsem a feladatot.

- El is várom, kapitány.

Genda abból az egyszerű, általános és közönséges tapasztalatból indult ki, amit kölyök kora óta ő maga is ismert és adott alkalommal használt is. A kő lesüllyed a

víz fenekére, de ha ügyesen és elég gyorsan, valamint a víz felületéhez viszonyítva hegyes szögben dobja valaki, akkor a kő le-föl kacsázva bukdácsol a víz felületén, és csak aztán kezd el süllyedni. Ezt kell a torpedókkal is megpróbálni.

Csak hogy a torpedó nem kavics, és nem is lapos. Szállhattak a torpedóvető repülőgépek akármilyen gyorsan - ami mélyrepülésben mindennek mondható, csak veszélytelennek nem -, és dobhatták akár a víztükörrel párhuzamosan a hatalmas, súlyos lövedéket, a következő pillanatban azok már orrukkal lefelé fordultak, és belefúródtak a tengerfenékbe.

Akkor már megérkezett az Akagi zászlóshajóra a lógó orrú Fucsida Micuo kapitány. Egy éve, hogy elvezényelték, és igazán jobbat nem is kívánhatott volna. Igen rosszul érezte magát ugyanis a régimódi Nagumo Csucsicsi ellentengernagy parancsnoksága alatt, aki nem titkolt ellenszenvvel viseltetett az általa vaskoporsóknak becézett repülőgép-anyakajók iránt, mivel a régi iskolához tartozott, és kizárólag a páncélos, lövegekkel megrakott nehéz csatahajókat tartotta ütőképesnek.

Csak az vigasztalta, hogy már első nap belebotlott régi barátjába és iskolatársába, Genda Minoruba. Az első örvendezések után kiöntötte a lelkét, de bajtársa csak mosolygott.

- Úgy mosolyogsz, kedves barátom - mondta megütődve Fucsida -, mintha neked nem is Nagumo ellentengernagy lenne a parancsnokod! Igazán furcsállom.

Ismeretes, hogy nincs nagyobb sértés, mint ha egy japánt kinevetnek. Hát még ha ezt a barátja teszi! Az ilyen szégyent csak vér moshatja le, japán szokás szerint nem a sértőé, hanem a sértetté, többnyire öngyilkossággal.

Genda látta, hogy kissé továbbfeszítette a húrt, mint kellett volna, gyorsan magyarázkodni kezdett.

- Nem rajtad nevetek, Micuo! Azon mosolyogtam, hogy vajon mit válaszolnál, ha megkérdeznék: mit kívánsz annak, akinek az Akagira való visszavezényléseidet köszönheted?

- Az aztán mosolyogni való! Azt kívánom neki tiszta szívből, hogy lassú tűzön égessék meg.

- Én meg tudom neked mondani, hogy ki kérte az ide-, vezényléseidet - mondta Genda kapitány.

Fucsida kérdő arccal nézett rá.

- Én.

Fucsida nem akart hinni a fülének, de a barátja megismételte. Az föl se merült benne, hogy Genda talán ugratja. Az ilyesmi ismeretlen Japánban, mivel a különlegesen érzékeny emberek jól vigyáznak következképp a mások önbecsülésére is.

Genda, hogy minden további félreértést elkerüljön, megkérte a barátját, kövesse.

Csakhamar ott repültek Sioku sziget fölött, majd hamarosan földet értek.

Fucsida nem kérdezett semmit, Genda nem magyarázott. Láta, hogy barátja, a sokat próbált repülőtest pontosan érti, mit jelent mindez.

- Mit gondolsz - kérdezte végül is Genda -, ki fogja vezetni a támadó repülőrajokat, ha megkapjuk a parancsot Pearl Harbor megtámadására, az amerikai flotta megsemmisítésére?

- Te? - kérdezte Fucsida némi irigységgel a hangjában.

- Nem én - válaszolta Genda -, hanem valaki, aki egyidős velem, együtt is jártunk iskolába, és nagyon tapasztalt harci repülő.

Fucsida elgondolkodott. Nem volt olyan nagyon régen, tudta még fejből az egész osztály névsorát. Vajon melyikük lehet az a szerencsés fickó?

- Ne törd a fejed - legyintett Genda. - Megmondom. A repülőtest neve: Fucsida Micuo. Hát mit gondolsz - tette hozzá -, mi az ördögnek vezényeltettek volna vissza az Akagiva Nagumo karmaiba?

- Ez igazán végtelenül kellemetlen - mondta fájdalmas arccal a kapitány. És ebből Genda tudta: nem is tehetett volna vele jobbat, barátjának szíve leghőbb vágya teljesült.

Fucsida is olyan japán volt ugyanis, mint a többi. Roskadozott a kötelezettségek súlya alatt. Visszafizethetetlen hálával tartozott a szüleinek, amiért fölnevelték, és megindították az élet útján, a császárnak, aki minden japán legfőbb ura, aki megtestesíti a hazát, mindent, ami jó és nemes. Kötelezettséget érzett a közelebbi rokonai iránt, és azoknak is hálával tartozott, akik oktatták és nevelték: a tanítóinak, parancsnokainak, oktatóinak. Bizonyos, mélyen átérezte, amit mondott. Sírni lett volna kedve - ha egy japán, aki tartozik azzal a nevének, hogy nem mutatja meg érzelmeit, arra vetemedne, hogy akár a legválságosabb helyzetben is könnyezzen -, hiszen mostantól kezdve olyan újabb kötelezettség terheli, amit már-már lehetetlen elviselnie!

Azt az ajándékot, amit Gendától kapott, aki éppen őt szemelte ki ilyen óriási jelentőségű tett végrehajtására, csak úgy lehet viszonzni, ha százszor, ezerszer nagyobb jótétel egyenlíti ki a számlát. Ez azonban lehetetlen. Ezért valóban kétségbeejtő, hogy tudja: egész életében reménytelenül adósa lesz Gendának.

Genda is japán volt. Élénken el tudta képzelni, mi játszódik le barátja lelkében, ezért sietett kibővíteni a jótétét:

- Az az igazság, Micuo, hogy magam is mehetnék, de benned jobban bízom. És tartozom annyival a császárnak, a hazának, hogy a legeslegjobbat küldjem. Ha ugyan egyáltalán ...- és itt elhallgatott.

Fucsida felkapta a fejét.

- Hát még nem biztos?

- Tudod, hogy minden csak akkor biztos, ha már megkaptad a parancsot. De nemcsak erről van szó. Gyere, menjünk a partra.

A sziget egyik partszakaszán, ahol öreg bárkák álltak kettesével lehorgonyozva, fedélzetükön pedig furnérlemezből készített páncéltornyok és lövegek meredeztek, javában folyt a torpedóvető repülőgépek gyakorlatozása.

A gépek bőgő motorral lecsaptak, hasuk majdhogynem érintette a tenger vizét, és amikor megközelítették az ál-hadihajókat, kioldották mázsás terhüket. A torpedók hatalmas csattanással érték el a vizet, majd néhány másodperc múlva toronymagas iszaphullám jelezte a becsapódás helyét.

- Láttad - mondta Genda elkeseredetten. - A szolgálatvezető tiszt ránk szólt, hogy ne jöjjünk le a part szélére. De ő maga se gondolta komolyan. Hetek óta próbálkozunk, kísérletezünk. Egyetlenegy torpedó sem robbant még föl. Valamennyi ott van a fenékre fúródva. Akármit csinálunk, akármilyen alacsonyról dobjuk, akármilyen szögben esik a víz felszínére, az eredmény ugyanaz: semmi. - Genda elgondolkodott. - Nyolc mázsa, azaz nyolcszáz kiló vas, a fene belé, persze hogy elsüllyed!

- Nézd csak - mutatott a nyílt tenger irányába Fucsida -, ott, ott...

A hullámok közt hol felbukkant, hol eltűnt egy, a szigeten elszabadult gerenda. A tengeráram sodorta valamerre észak felé.

- Látom - válaszolta Genda. - Gerenda. Fából van, könnyebb a fajsúlya a víznél. Sajnos nem lehet torpedót fából készíteni. Gerendákat meg nem köthetnek a vastorpedókra! - Ahogy kimondta, máris tudta, hogy megszületett a nagy ötlet. A barátjához fordult.

- Hallgass ide, Micuo! Ritkán fordul elő az ember életében, hogy ezerszeresen tudja visszafizetni, amit a másik tett érte. Te szerencsés fickó vagy. Mert ha valóban jótétemény az, hogy idevezényeltettelek, akkor most, azzal, hogy felhívtad a figyelmemet az úszó gerendára, ezerszeresen, nem, százezerszeresen fizetted vissza a vélt adósságodat. Olyannyira, hogy mostantól fogva én vagyok a te adósod.

- Úgy gondold, hogy ha gerendákat erősítesz a torpedókra ... - kezdte Fucsida.

- ... akkor azok nem engedik lesüllyedni a torpedót a fenékre, hanem ráúsznak a hajókra, és felrobbannak, úgy, ahogy dukál. Figyeld meg, de most már messziről. Genda fölfelé mentükben úgy rendelkezett, hogy azonnal szüntessék be a gyakorlatozást. Aztán az elképedt műszakiaknak azt a parancsot adta, hogy sürgősen szerezzenek egy vagon gerendát; két-három darabot azonnal, bárhol. Amikor az első célhajó a levegőbe repült, a műszaki alakulatok katonái már nem csodálkoztak, és nem hitték, hogy Genda megbolondult, vagy túl sok szakét ivott. Az egész sziget örömmámorban úszott.

És - ahogy az már lenni szokott - az egyik ötlet meghozta a másikat. Nem lehet véletlen, hogy éppen a műszakiak jöttek rá a dolog nyitjára, azok, akik először olyan kelletlenül drótozták a gerendákat a torpedók testére. Ami különben érthető, hiszen műszakiak lévén, valóságos istenkáromlásnak érezték, hogy a nagy ipari

múgonddal elkészített úszó robbanószerkezetet egy pilóta ormóttan gerendákkal csúfítja el. Egy közönséges dilettáns. A technika terén legalábbis az, még ha különben kiváló parancsnok is.

Egy nap, amikor a kapitány megint megérkezett a szigetre, a műszakiak különös bombákat rakodtak a bombavető repülőgépekbe. Jóval kisebbek voltak a repülőbombáknál, inkább ágyúlövedékekre emlékeztettek. A röpítőszerkezetük, vagyis a farkuk - amely a tengelyük körüli forgatásukat biztosította, és meggátolta, hogy estükben bukácsoljanak, és esetleg ne az orrukra essenek, ahol a gyújtószerkezetük van -, habár feketére festették őket gondos kezek, mégis látszott, hogy furnérlemezből készült. Ami legalábbis szokatlan a hadirepülőknél.

- Ne kérdezzetek semmit - mondták a műszakiak a faggatózó pilótáknak. , - Meglepetés Genda kapitány számára.

A pilóták ismerték a gerendák történetét, úgyhogy már azon sem lepődtek volna meg, ha valaki arra utasítja őket, hogy papírsárkánnyal szálljanak fel, és rongylabdákkal dobálják meg az amerikai hajókat helyettesítő öreg bárkákat.

- Mi lenne - kérdezte Genda egyszer Fucsidától, amikor a megfigyelőtoronyban várták a bombázók gyakorlatának megindulását -, ha két, esetleg több repülőbombát összekötnénk, és azok egyszerre esnének egy pontra?

- Nem hiszem, hogy célt érnénk - válaszolta Fucsida.

- Nem lehetne velük tisztességesen célozni. A stabilizátorlemezek nem pörgetnék meg ezt a köteget, többnyire az oldalukra esnének, és fel se robbannának. Több bomba nem egy bomba.

- Valóban - sóhajtott Genda. - Már mindenféle örültség megfordult a fejemben. Éppen azért, mert az amerikai csatahajók párosával állnak Pearl Harborban, nem mondhatunk le a bombázásról. Torpedóval csak a külsőket tudjuk támadni!

A levegőben feltűnt a gyakorlatozó bombázó raj.

- Figyeld csak - mondta Fucsidának keserűen Genda.

- A bárkákat most amerikai méretű és minőségű páncéllemezekkel fedtük. Meg se kottyán nekik a legnehezebb bombánk se!

A repülőgépek zuhanórepülésbe kezdtek, majd kioldották bombáikat.

Genda azt akarta mondani Fucsidának: - Megőrültek ezek? Borsót szórnak repülőbomba helyett?! - De benne rekedt a szó. Amúgy se lehetett volna hallani a szavait a hatalmas detonációktól.

A látvány lenyűgöző volt. Háromszor két - amerikai csatahajónak álcázott - bárka repült a levegőbe. Úgyszólván valamennyi bomba célba talált, és átütötte a lemezeket, majd a hajó gyomrában robbant. A következő pillanatban már csak a szétvetett bárka darabjait és az átluggatott hatalmas páncéllemezeket lehetett látni a levegőben.

- Páncéltörő ágyúba való lövedékek - jelentette a vezénylő tiszt. És hozzátette: - Genda-módra átalakítva.

Minden megvolt tehát a Pearl Harbor elleni támadáshoz, csak egyvalami hiányzott. És annak megszerzése bizonyult a legnehezebbnek: a legfelső jóváhagyás.

JERRY, TE MINDENT TUDSZ?

A költözködést mindig a gyerekek sínylik meg a legjobban. Mégis ők azok, akik szüleiket jóval megelőzve meghonosodnak az új helyen, új lakásban, új házban, új városban, új országban.

Anne még kicsi volt, amikor Smithék Pearl Harborba költöztek, ő amúgy is állandóan az anyja szoknyája körül forgolódott; neki még nagyjából mindegy volt, hogy Washington vagy Oahu szigete. Mike-nak azonban már iskolatársai, cimborái voltak, sőt sporttársai is. És ott kellett hagynia őket. Itt pedig belepottyant egy teljesen új világ kellős közepébe. Még az se könnyítette meg a helyzetét, hogy legalább az iskolában annak rendje és módja szerint megismerkedhetett volna iskolatársaival. Smithék - éppen a gyerek miatt, hogy a változás ne okozzon nehézségeket - úgy időzítették a Hawaiiiba költözést, hogy az a nagy szünidőre essék. Ezért aztán Mike olyan egyedül érezte magát, mint Robinson a szigetén.

Amikor hajójuk a kikötőbe befutott, Mary megrémült. A nyomasztóan szürke acélóriások, különféle rendű és rangú csatahajók félelmetesen tornyosultak körülötte. Amerre a szem ellátott, csak acél és vas. Ez lenne hát az örök nyár és a mesék világába illő virágok paradicsoma?

De ez csak az első ijedelem volt, nem követte újabb. Maga Pearl City, a kikötő városközpontja inkább nyaralóhelynek, mint flottatámaszpontnak hatott. A lakásuk, amelyet a cserepartnerük adott át nekik, tágas volt, világos és olcsó. Azonkívül közel a kiskocsmához is, akárcsak Washingtonban.

A kikötő egy kőhajításnyira; ami Marynek nem sokat jelentett, ő ugyan nem volt kíváncsi „azokra a vasszörnyetegekre”, de mint látni fogjuk, Mike-nak annál fontosabb lett.

Egyelőre azonban bánatosan ögyelgett a lakásban, láb alatt volt a kocsmában, amelyben mesteremberek sűrögtek-forogtak, és nem tudott mit kezdeni magával.

Ez így-tartott majd egy hétig. Anyja, apja hiába ajánlotta neki, hogy olvasson, labdázzék, barkácsoljon, semmihez sem volt kedve. Hiányoztak a megszokott pajtások, akik csak felfütyentettek az emeletre, és meg se várták, tudta, hogy melyik grundra vagy melyik kiscipályára kell utánuk szaladnia, ha elkunyerálta magát hazulról. De itt ...

A szülők megígérték, hogy amint egyenesbe jönnek, kirándulnak majd a sziget távolabbi pontjaira, úszhat a tengerben, sőt idővel a többi szigetet is meglátogatják, azok pedig mindenféle csodát ígérnek. De hol van az még! Meg mindig csak a buta Anne locsogását hallgatni? Az nem neki való. Ő már nem kisbaba, hogy állandóan

a pisis húgával járkaljon. A szülei pedig felnőttek, akiknek más a dolga, más a gondja, mit kezdhet velük?

A megérkezésük utáni legközelebbi vasárnapon nem bírta tovább, és elhatározta, hogy ha egyedül is, de körülnéz egy kicsit. Elindult a kikötő felé.

A kikötőbe nyílegyenes út vezetett, végig az öbölbe nyúló félszigeten. A félsziget végén, ott, ahol az újoncokat partra szokták tenni, két fiú pecázott: Jerry Morton, aki Mike-kal egyidős lehetett, meg a testvére, aki tán ha két évvel volt nála fiatalabb.

„Milyen mázlista - gondolta irigyen Mike. - Nem húga van, hanem öccse, még hozzá nem is kisbaba, mint Anne!...” Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy az elkeseredett Mike nem volt igazságos a húgával szemben, Anne kis híján hatéves, és jövőre iskolába megy.

A két Morton a szeme sarkából megnézte Mike-ot. Nem tetszett nekik. Kikent-kifent alak, ez volt a véleményük.

Ami igaz, az igaz. Hozzájuk képest Mike Smith valóban divatfigurának számított. A két fiú ugyanis lerúgta a lábáról a cipőt, a harisnyát meg a cipőbe gyúrte. Khakiszínű ingük a derekukon mint valami hátraforgatott kötény. Mike-ra pedig anyja ráparancsolt egy „vasárnapi” ruhát, fehér inggel, és a lábán fényesre dörzsölt cipő ragyogott. Kutyául is érezte magát ebben a „maskarában”, de hát nem engedték el másképp!

Múltak a percek, és a feszültség szinte vibrált a levegőben. A halak sem haraptak. Mike érezte, hogy sok jóra nem számíthat. Ebből verés lesz. És ketten vannak. Meg az is lehet, hogy a nagyobbik, aki ugyan nem idősebb nála, jóval erősebb, látszik a felsőtestén. Valahogy úgyesen meg kellene szólítani őket.

Persze: elsőnek megszólalni veszélyes. Abba könnyű belekötni. Meg horgásznak is. Rá lehet fogni, hogy a lármájával szándékosan el akarja kergetni a halakat. Fene egye meg, pedig amúgy nem látszanak undok srácoknak.

Ahogy törte a fejét, hogy mit tegyen (elmenni, arról szó se lehet, még ha kiverik egy-két fogát, akkor sem!), egyszerre csak feltűnt neki egy kis hajó, amelyik fürgén jártkelt ide-oda az öböl vizében, és minden hajó mellett megállt.

Akkor a nagy hajó fedélzetéről egy vagy több fémedényt engedtek le a kis hajó fedélzetére kötéllal,- ott az edényeket kiürítették, pontosabban: tartalmukat beleborították a hajó gyomrába, majd kötéllal visszahúzták a hajó fedélzetére.

- Mit csinál ez a hajó? - annyira elbáméskodott, hogy önkéntelenül kicsúszott a száján a kérdés.

- Még azt se tudod, nyomorult szárazföldi patkány? - nézett föl Jerry megvető arccal.

- Nézd, én most jöttem Washingtonból - felelte Mike. - Te talán tudod?

- Húzz be neki egyet! - ajánlotta Don és hegyeset köpött a vízbe.

- Phü! - mondta Mike elismeréssel. - Mindig szerettem volna ilyen hegyeset köpni, de sose sikerült. Csak füttyülni tudok két ujjal, akár egy kézzel, akár kettővel.

- Ez fölívág - állapította meg tárgyilagosan, szinte jóindulattal a kis Don. - Legjobb lesz, ha megruházzuk.

- Jó - bólintott Mike. - De előbb mondjátok már meg, mi az ördögöt csinál az a kis hajó?

- A halálra ítéltnek is teljesítik az utolsó kívánságát - mondta Jerry. - A tengerészek méhecskének hívják, mert az is virágról virágra száll, és gyűjti a mézet. Ez az YG-17 típusú bárka is hajóról hajóra jár, és gyűjti a ...

- Mit? - kérdezte Mike.

- Az olyasmit, amilyen te vagy - jelentette ki Don.

„Miért pimaszkodik velem az öcséd?” Ez lett volna a következő mondat, amire természetesen ez a válasz következett volna: „Valami bajod van az öcsémmel?”

És fél perc múlva áll a balhé. Mégiscsak ketten vannak, és lehet, hogy a nagyobbik erősebb is, mint ő, Mike. A fene egye meg, hogy lehetne ezt elkerülni? Anyja se dicsérné meg, ha a jó ruhájának csak a romjait vinné haza, meg semmi kedve egy-két karikát kapni a szeme alá.

És - ahogy ez gyakran megtörténik az emberrel szorongatott helyzetben - Mike-nak mentő ötlete támadt.

- Értem - mondta. - Leszerelt tengerészek fiait gyűjti a hajó.

- Szemetet gyűjt, te hülye! - mondta Don.

- Miért lenne egy tengerész fia szemét? - kérdezte ártatlanul Mike.

- Húzz be neki egyet! - unszolta bátyját a kis kötekedő. De az leintette:

- Fogd már be a pofád, túl sokat jártatod! - mondta szeretettel az öccsének. Aztán Mike-hoz fordult.

A családi ügyeket gyorsan tisztázták. Kiderült, hogy a két fiú apja altiszt a műszakiaknál, és általában a katonai hidrolánok körül teljesít szolgálatot.

- Ott, szemben a Ford-szigeten - mutatta Jerry. - Látod, ott vannak a gépek a vízen, bármikor felszállhatnak. Különben a repülőgép-anyahajók is ott horgonyoznak.

- Azok a nagy laposak?

- Azok. Még nem láttál olyat?

- Csak moziban.

- Aki Washingtonban tengeti az életét!...

- Itt jobb?

- Jobb? Csak itt jó, fiam. Látod, mezítláb jár az ember. Télen is. Úgy lehet decemberben fürdeni a tengerben, mint nyáron. Klassz hely ez.

- Kezdődik - mondta Don.

- Mi kezdődik? - kérdezte Mike.

- Hát a reggeli ceremónia, kürtszó meg zene meg minden.

- Don honnan tudja, hogy éppen most kezdődik?

- Öt perc múlva nyolc óra, onnan. Mindig akkor kezdődik.
- Órája van? - kérdezte hitetlenkedve Mike. Valóban nemigen lehetett órája egy altiszt tízéves gyerekének 1940-ben.
- Ott az óra! - mutatott Jerry a támaszpont víztornyára, ahova épp akkor kúszott fel az úgynevezett előkészítő zászló.
- És most nézd a hajókat. A legközelebbieket, azokat látni a legjobban. Mint valami varázslat. Amint a víztorony tetejére ért a zászló, a hajókon is elkezdett felkúszni egy-egy lobogó az árboc hosszában.
- És most mi lesz? - kérdezte Mike.
- Most várni fogsz öt percet - válaszolta unottan Don, akinek nagyon nem tetszett, hogy a bátyja olyan gyorsan kegyeibe fogadta az idegent. Végignézett rajta.
- Terád is ki lehetne tüzni a zászlót. Olyan vagy, mintha bérválásra indulnál a templomba. Ha csak ez a baja ennek a kis taknyosnak ... Mike vetkőzni kezdett. De abbahagyta. A zászlók - mintha közös kötélén csüngtek volna - egyszerre indultak lefelé.
- Látod? - mondta Jerry. - Nyolc óra van. Figyeld a hajók orrát! De arra már figyelmeztetni sem kellett Mike-ot. Nem lehetett nem észrevenni: ahogy az előkészítő zászlók süllyedtek, úgy emelkedtek az orrlobogók. Hátról, a taton pedig a csillagos-sávós állami zászlók. Ezzel egyidőben valóságos rivallgás törte meg az öböl álmos csendjét. A kis hajókon a fedélzetmesterek éles sípszava, a nagyobbakon a trombitás kúrta, a nehéz csatahajókon pedig már állt a zenekar, csillogó sárgaréz hangszereivel, és rázendített az állami himnuszra.
- Most a szemle következik - jelentette ki Jerry. Pedig a legénység nagy része már tükön áll, szeretne a parton lenni, vagy levelet írni, egyszóval letenni a szolgálatot. Az ügyesek a zászlófelvonás előtt kinyitják az elválasztó falak nyílásait meg a fedélzeti nyílásokat.
- Miféle elválasztó falakról beszélsz?
- Az elválasztó falakkal azért osztják több részre a csatahajó belsejét - magyarázta tudálékos pozával Jerry -, hogy ha a hajó találatot kap, vagyis kilyukad, csak egy rekesz teljék meg vízzel, és ne az egész hajó. Ezért nem lehet az ilyen óriási hajót egy torpedóval a pokolba küldeni, hacsak bele nem trafálnak a lőszerraktárba. Akkor semmi sem segít.
- És minek kellene az átjárók?
- Hát azért, hogy át lehessen járni egyik rekeszből a másikba. A szemlén az ügyeletes tiszt mindent megnéz, hát azt akarja a legénység, hogy gyorsan eljusson mindenhol, nehogy közben kelljen ki-be reteszeltetni az ajtókat. Mike elismerően nézett Jerry Mortonra.
- Mondd, Jerry, te mindent tudsz?
- Majdnem mindent - válaszolta Jerry a kötelező álszerénységgel.

Attól kezdve Mike Smith mind gyakrabban járt le a kikötőbe, és együtt rúgta a spárgából és rongyból készített labdát a Morton testvérekkel.

Aztán megkezdődtek a nagy barangolások.

Jerry itt nőtt föl, úgy ismerte a szigetet, mint a tenyerét, de főleg a katonai repülőtereket, ahova apja időről időre magával vitte. Fiú, hadd ismerkedjék meg minél korábban a dolgok érdekesebbik felével.

A Hickam repülőtér csak egy ugrás. Ott zöldellt az öböl túlsó felén. Ez volt, ahogy Jerry már előre elárulta, a szárazföldi hadsereg bombázóinak a támaszpontja. De időről időre megjelentek itt az anyahajók gépei is. Az nagy élvezet! Mike órákig lapult a fűben a repülőtér közvetlen közelében, és nem tudta megállni: minden alkalommal behúzta a nyakát, és a földhöz tapadt, amikor a harci gépek bőgő motorokkal, támadást mímelve, valósággal rázuhantak a repülőtérre, majd mélyrepüléssel úgyszólván a hangárok tetejét súrolva, elhúztak a repülőtér fölött.

De Jerry nem elégedett meg a közvetlen szomszédsággal. Jólesett a hiúságának, hogy ő lehet az, aki egy teljében új fiúnak fölfedezheti Oahu szigetét.

Oahu nem nagy. De azért a lelkét kigyalogolhatja az ember, amikor akár a keleti, akár a nyugati part mentén húzódó hegyeket kerülgeti. Még az a szerencse, hogy a sziget minden valamirevaló pontján volt repülőtér. A közepe táján levő Wheeler vadászgéptámaszpont legalább tizenöt kilométernyire van Pearl Harbortól. Igaz: jó utak vezetnek oda. De jó úton se tartozik a kellemes dolgok közé tizenöt kilométernyit gyalogolni oda és ugyanannyit vissza. A furfangos Jerryt azonban nem kellett féltetni.

- Amíg a hadseregnek van autója - mondta Mike-nak fölényesen -, addig nekem is van.

Kiálltak az útra, és amikor Jerry látta, hogy ismerős katona ül a volánnál, integetni kezdett.

- Apám a Wheeleren teljesít szolgálatot - lódította szemhunyorítás nélkül. - Az öcsémmel meg a barátommal szeretnénk meglátogatni. De gyalog messze van egy kicsit.

Civilt, különösen gyereket szállítani katonai gépkocsin tilos volt. De a katonák rendszerint túltették magukat a szabályon, hiszen katonagyerekről volt szó.

Így aztán eljutottak a sziget minden pontjára. A Haleiwa repülőtér közelében, a nyugati parton, elsétáltak a sziget csücskére, megbámulták a világítótornyot, és megnézték a lovaspólózó gazdag turistákat is. Meg a vízisízőket, miközben ők is nagyokat úsztak a tengerben. Kaneohe jóval közelebb feküdt. Az aztán a látvány, amikor a hidroplánok nekivágnak a víznek, és mint fehér hattyúk, a kék égbe emelkednek; és amikor kecses siklóssal visszatérnek a bázisra! A tengert ott is kipróbálták, és megnézték, hogyan golfoznak a turisták.

Már csak a sziget északi csücske volt hátra; ott lovagolnak az Államokból jött nyaralók, és ott van a Waimea-vízesés is. Ez vakmerő vállalkozás volt. Mert eljutni a Haleiwa repülőtérig, a szokásos módon, nem nagy dolog. De aztán?

- Nézzétek, gyerekek - mondta Jerry -, tizenöt kilométer gyaloglásba még senki sem halt bele. És mi nem is gyalogolunk, hanem sétálunk. Ott megfürdünk, megesszük az elemózsiánkat, alszunk egyet a napon, és csak azután indulunk tovább északra. Elbandukolunk a sziget északi csúcsáig, megnézzük, milyen, Don hegyeset köp a tengerbe, és megyünk tovább ellenkező irányban, a sziget keleti oldalán dél felé. Az első autóra felszállunk, és még mielőtt besötétedne, otthon leszünk. Anyánknak persze csak annyit mondunk, hogy kirándulunk. Az anyák idegesek az ilyen hosszú utak hallatán.

Teljes volt az egyetértés. Eddigi sikereik elbizakodottá tették őket.

A program különben olajozottan indult. Kora reggel már az első autóban ismerős ült, aki rögtön meg is állt Jerry integetésére, és készségesen elvitte őket a Haleiwa repülőtérig, ahova maga is indult. A folytatás is biztatónak látszott.

Egy teherautó, amely Beach Park közelébe szállított napernyőket, lassított az úton bandukoló gyerekek mellett. A gépkocsivezető kihajolt, és megkérdezte, hova mennek. Nem telt bele öt perc, vidáman robogtak céljuk felé.

A vízesés mindegyiküknek nagyon tetszett. Kicsit hidegnek találták, de a nap melege kárpótolta őket. Aztán már nem fűlött a foguk hozzá, hogy a lovardát keresgéljék. A hátizsákok is kiürültek, minden ennivaló eltűnt a bendőjükben, és jól aludtak ebéd után. Nem volt más hátra, mint elindulni a sziget északi foka felé.

Az út hosszú volt, fárasztó. És nem érte meg. A part vadnak és elhagyatottnak tetszett a nyugatihoz és a keletihez képest, ahol állandóan nyüzsögtek az üdülők.

Egy ideig unottan dobálták a vízbe a köveket, aztán fölszedelőzködtek, és megkerülve a csúcsot, megindultak dél felé, a sziget keleti oldalán. Az út teljesen üres volt. Se katonai, se civil jármű. Az út mellett pedig semmi egyéb, mint sűrű, egyhangú cukornád.

Mind lassabban haladtak, mert főleg Don, aki mégiscsak kisfiú volt, egyre fáradtabb lett. Amikor Jerry tíz perc pihenőt engedélyezett, a tíz perc elteltével föl se tudtak állni.

Múlt az idő. A nap megindult lefelé, az árnyékok egyre hosszabbak lettek. A gyerekeknek pedig megszólalt a gyomra. De sehol egy gyümölcsfa! Csak a cukornád. Kínjukban végül is azt rágták. És vártak valami csodára. És csoda történt. De csak amolyan csalóka csoda.

Lement a nap. A tárgyak kezdték elveszteni körvonalukat. A keleti part hosszában húzódó hegység amúgy is elzárta a fény útját. Ráadásul újhold is volt, vagyis töksötét éjszakára lehetett számítani, amit csak az óceán által megkettőzött csillagfény enyhít valamennyire. De a kilátások, hogy mi vár rájuk ezért otthon, a legkevésbé sem voltak rózsásak.

Mike áldotta az eszét, amiért titokban elárulta a húgának, hova kirándulnak. Bizonyosra vette, hogy Anne elpletykálja az anyjának, de már csak akkor, amikor ők árkon-bokron túl lesznek. És ha időben hazaér, egy kis dorgálással megússza. Hát nem ért haza, de legalább tudják, milyen messze van, és nem aggódnak annyira, mintha sejtelmük se lenne, merre jár. Akkor azt hinnék, hogy a tengerbe fulladt.

Jerry tudta, hogy nem ússza meg két, amolyan igazi altiszti pofon nélkül. És akkor még jól járt. Hanem ha az apja leveszi a derékszíját...

Don olyan fáradt volt, hogy félni sem volt ereje.

És amikor már majdnem koromsötét lett, hirtelen fény söpört végig az üres országút aszfaltján, és már hallani is lehetett a katonai autó dörömbölő hangját.

A gyerekek fölugrottak, és integetni kezdtek. A teherautó lassított és megállt.

Három katona ült a széles vezetőülésein.

- Hát ezek meg miféle kölykök? - kérdezte az egyik, bizonyára a parancsnok.

Jerry odaugrott, és már mondta is, hogy kinek a fiai.

4. ábra

- Kifűzöm nekik a ponyvát - mondta a legszélső, és már nyitotta is az ajtót.

- Várj! - kiáltott rá a parancsnok. - Tudod, hogy tilos civileket fuvarozni. Másrészt, ha ilyen kis csavargókkal csípnek el, megnézheted magad, mikor kapsz eltávozást. Engem is megbüntetnek. Hátha hazudik ez a kölyök? - Jerryhez fordult. - Mivel tudod igazolni, hogy az vagy, akinek mondod magad?

Jerry csak állt és bámult. Ilyen még nem fordult elő vele. És miért lenne egy tizenkét éves fiúnak valamiféle papírja?

- Hát akkor ittmaradtok - mondta a parancsnok. - Meg is érdemlitek, csavargó banda. Na, indulás!

Akkor támadt Mike mentő ötlete.

- Én tudom magam igazolni - mondta. Benyúlt a zsebébe, és kiemelt onnan egy kártyát. Egyikét azoknak, amelyekkel meg szokta hívni az altiszteket, apja nevében, a Vén Tengeri Medvé-be. - Tessék! - És átnyújtotta a parancsnoknak.

Az elolvasta a kártyát, nevetni kezdett.

- Tudjátok, ki ez? A Vén Tengeri Medve fia, John Smithé, az apját bizonyára ismeritek.

Ismerték.

A teherautó véletlenül került a néptelen vidékre. Hailewából Kaneohéba vezényelték: a sziget nyugati közepéről a keletire. A legrövidebb útnak a szigeten körbefutó országút ígérkezett. Kaneohe persze még nem Pearl Harbor, de ott csak akad valami közlekedési eszköz, amivel továbbmehetnek!

Akad.

Attól fogva Mike Smith azonos jogokkal bíró tagja lett az együttesnek. És attól fogva mindig hordott egy meghívókártyát a zsebében. Ez különösen akkor bizonyult nagyon hasznosnak, amikor Jesikavát kellett követnie árkonbokron át.

KÉMEK ÉS ELLENKÉMEK

Harry Brown hivatásos hírszerző tiszt Pearl Harbor-i látogatása óta John Smith kevesebbet törődött a Vén Tengeri Medvével, mint addig. Egyre csak az fúrta az oldalát, amit a barátjától hallott: Pearl Harbor tele van japán kémekkel és nincs, aki a körmükre nézzen. Ha pedig így áll a dolog, akkor néki, mint amerikainak, kutya kötelessége betölteni ezt a nagyon is nem helyeselhető űrt, már csak a maga és családja jól felfogott érdekében is. Elsősorban a saját háza táján kell körülnéznie. A csapos. A japán csapos.

Ez a rejtélyesen mosolygó fickó kezdettől fogva nem tetszik neki, és ha Mary nem védi körömszakadtáig, akkor már rég kihajította volna. Persze abban igaza van a feleségének, hogy egy amerikai csapos háromszor annyiba kerülne, nem is szólva arról, amennyit ellop. Ez a japán meg úgy dolgozik, mint valami gép: nemcsak gyors, mint a villám, és pontos, mint a reggeli előzászló a víztorony tetején, hanem készséges, udvarias, amellet személytelen is. A katonák nem panaszkodnak rá, sőt szemmel láthatólag nagyon is meg vannak elégedve vele. Neki pedig még a legnagyobb zsúfoltságban sem kell kiszolgálnia, azt teheti, amit egy ilyen kiskocsmá főnökének tennie kell: fogadja és szóval tartja a törzsvendégeket, iszogat velük, még egy-egy biliárdpartit is eljátszik, és persze hagyja nyerni őket. Csak így lehet megélni néhány méternyire a nagy játékteremtől. De hát ez - mármint a haza ügye - életbe vágó ügy, a kocsmá ráér.

Árgus szemmel figyelte néhány napig a japánt, de azt - legalábbis látszólag - semmi egyéb nem érdekelt, mint a munkája.

- Dolgozni tudnak ezek a sárga gazemberek, azt meg kell hagyni! - dünnyögte John Smith. Úgy látszik, ezzel nem sokra jut. Jobb, ha inkább ott néz körül, ahol a lényeg látható: a flotta.

John Smith tehát végigment Pearl Cityn, le a kikötőbe. Végigsétált a part mentén, és nézegette a hajókat.

Hát istenem! - gondolta. Hadihajók. A vak is látja, hogy az egyik nehéz csatahajó, a másik cirkáló, a harmadik torpedóromboló. Itt áll egy csoport kikötve, ott áll egy másik lehorgonyozva. Az aknarakó, amelyik éppen szolgálatban van, söpröget, vagyis abból a csatornából, amelyet a ki-be járásra szabadon kell hagyni, eltávolítja az odasodródott aknákat, nehogy valamelyik hadihajó, amelyik őrzáratra indul, öngólt rúgjon, vagyishogy a saját aknákra fusson. Aztán itt van ez a mindenféle kisebb naszád meg tankhajó meg kiszolgáló hajó, az egyik üzemanyagot tölt, a

másik szemetet szed, a harmadik a szerelőket szállítja oda, ahova kell. Nagyüzem. Minden flottabázis egyforma. Mit lehet itt kikémlelni? Hülyeség.

John Smith unatkozva ödöngött a parton, és már-már megfordult, hogy megy a Vén Tengeri Medvébe, hagyja az egész kémelhárítást a fészkes fenébe, amikor megpillantotta Jesikavát.

Halvány sejtelve sem volt természetesen sem az igazi, sem az álnevéről, sem az igazi, sem az álbeosztásáról. Csak azt látta, hogy egy jól öltözött, majdnem elegáns japán ugyanúgy sétálgat a kikötőben, mint ő. Hopp, egy kém!

Nem kell persze azt hinni, hogy John Smithnek valami különös adottsága lett volna a kémek felismerésében. Ha netán éppen egy operaénekest visz oda a sors, és az történetesen japán, a derék kocsmáros azt is hírszerzőnek nézi. Most azonban ráhibázott. Ahogy a lottófőnyereményt is megnyeri időről időre valaki, és az majdnemhogyan véletlen, úgy hibázott rá Jesikavára John Smith is. Azt állítottuk: majdhogynem véletlenül így van. Lottófőnyereményt csak az nyerhet „véletlenül”, aki lottózik, kémet csak az foghat véletlenül, aki vadászik rájuk. A legtöbb ember hiába lottózik, a legtöbb ember hiába szeretne kémet fogni. Egynek-egynek mégiscsak sikerül időnként. Ahogy ez esetben John Smithnek is.

„Hm! - mondta magában John Smith. - Ez a japán pontosan ugyanúgy lingárkodik itt a kikötőben, mint én. Vagy ő is kémet keres, vagy maga is kém. Ennek a fickónak a körmére nézünk!...”

És megindult Jesikava nyomában. Most már kizárólag őt figyelte.

Filmekből, regényekből jól ismerte például a cipőfűzőmegkötési trükköt. A pasi megáll, úgy tesz, mintha cipőfűzőjét kötné meg, közben pedig hátranéz, hogy nem követi-e valaki. Ejnye, kár, hogy nincs nála újság! A kopók mindig tartanak a zsebükben újságot, és amögül kukkantanak ki, akkor nem feltűnő, hogy követik az ürgét. Aztán van még olyan trükk is, hogy a kém vagy a rabló, akit követnek, hirtelen sarkon fordul, és beleütközik a detektívbe. Hát majd ő vigyáz, hogy ne kerüljön túl közel a japánhoz.

Hamarosan kiderült azonban, hogy elővigyázatossága teljesen fölösleges. A japán kém semmiféle trükkhöz sem folyamodott: nem kötötte meg a cipőfűzőjét, nem fordult sarkon, nem nézte meg magát a kis tükrében, nem kért tőle tüzet, hogy jól szemügyre vehesse. Úgy sétált, mint valami turista, akinek semmi nincs a füle mögött.

„Talán nem is kém” - gondolta szomorúan John Smith.

- De végül is mi az ördögöt láthat itt a kikötőben egy kém? Egyáltalán, lejön-e ide nézelődni?

Tegyük fel, hogy ő, John Smith japán kém, akkor itt mi a fészkes fene érdekelné ?

Letelepedett egy vasbakra, amire a köteleket szokták hurkolni a matrózok, ha hajóval odaállnak a betonpart mellé. És nézte a kikötőt.

A matrózok gyakorlatoznak a hajókon. Vezényszavak foszlányait hozza ide a partra a szél. Ó abból is érti, mit parancsolnak az öreg tengeri medvék a fiatal zöldfülűeknek. És látszik is, hogyan pattannak, kúsznak, rohannak. Leszedik az ágyúk csövéből meg a géppuskákról a védőburkolatot, és máris tűzkészültség van. A raktárakból pedig láncban adogatják a muníciós ládákat.

John Smith legyintett. Azért, hogy ezt lássa, nem kockáztatja valaki a bőrét. Így csinálják ezt minden hajón az egész világon. A japánoknál is. Hát akkor mi érdekelheti a kémet ?

Maga a kikötő? Páratlan a maga nemében, annyi szent. Az isten is kikötőnek teremtette. Bejáratát - mint valami természetes móló - félsziget - zárja le, és csak annyi távolság van a félsziget csücske meg a szemközi part közt, hogy a hullámverés ne hatolhasson be, viszont a hajók kibe járhassanak. A hatalmas öböl közepén lévő sziget pedig valósággal kínálkozik, hogy ott helyezték el a hajók kiszolgálására hivatott műhelyeket, repülőgéphangárokat és más egyebet.

„Hanem azért...”- vakarta meg a fejét John Smith — mintha az Úristen megfeledkezett volna valamiről."

Fejcsóválva nézte, hogyan vontatják ki ügyel-bajjal kisebb hajók az egyik páncélos szörnyeteget a keskeny vízi úton. Bizony, jó néhány napba beletelik, hogy az egész flotta kikecmeregjen ebből a ... kulacsból vagy mi az ördögből.

Az például bizonyára érdekli a kémeiket, hogy Pearl Harborban hány hajó van éppen, milyen hajók, mekkorák ... John Smith elgondolkodott... Talán még az is, hogy hol horgonyoznak ezek a hajók. Föltéve persze, ha meg akarják támadni. Amiről viszont Harry azt állítja, hogy teljesen valószínűtlen.

John Smith sóhajtott. Nem neki való ez a kémelhárító mesterség. Annyira elmerült a gondolataiban, hogy teljesen megfeledkezett a különben közönséges civilként sétafikáló japánról, aki természetesen azóta el is tűnt.

Jesikava valóban befejezte napi sétáját a kikötőben. Éppen a dombon álló vendéglőbe tartott, hogy letelepedjék a különszoba rizsszalma szőnyegére, és míg a gésa felszolgálja kedvenc zöld teáját, észrevétlen bejegyezhesse noteszébe a hadihajók mai állását. Erre szükség is van, hiszen szeptember 24-én utasítást kapott, hogy ossza áttekintő körzetekre a kikötőt, és mindannyiszor küldjön jelentést, ahányszor két vagy több hajó kerül egymás mellé.

„Az ügy egyre komolyabb lesz” - gondolta Jesikava. Élvezettel kortyolgatta illatos, zöld teáját, és mosolyogva tűrte, hogy a gésa sürgölődjön körülötte.

Vele természetesen nem közölték, hogy azok az adatok, amelyeket várnak tőle, milyen célt szolgálnak. De hát őt se ejtették a fejére. Nagyon jól tudja, hogy a torpedók, amelyeket a vízbe dobnak a hajók közelében, nem árthatnak az olyan hajóknak, amelyeket a mellette állók védenek, mert azok fogják fel a torpedókat.

„Eszerint - gondolta Jesikava - kitalálták volna a módját, hogy ebben a tízméteres kacsausztatóban is hatásosak legyenek, a légi torpedóké Minden elismerésem azoknak, akik ezt meg tudták oldani! Erőszakot tenni a fizika törvényein ...”

- Nem panaszkodik a főnök? - kérdezte Jesikava a gésát, aki már vagy öt perce ott ült vele szemben a rizsszalma szőnyegen, és türelmesen várta, hogy megszólítsa.

- Miért kellene a főnöknek panaszkodnia? - kérdezte a gésa meglepetten.

- Hát azért, hogy csökkent a vendéglő forgalma.

- Tudtommal nem csökkent. Miért csökkent volna?

- Azt hittem, az amerikai katonák nem kapnak annyi kimenőt, mint azelőtt.

- Óóóó! - mosolygott a gésa. - Arra gondolsz, Morimura úr, hogy az új főparancsnokok jól söpörnek! Már nem is olyan nagyon újak. Kezdetben igen. Sok volt a szemle, és mondták a katonák, hogy mindennek ragyognia kell. De hát a csodák a katonaságnál is csak három napig tartanak.

Aztán Morimura úr megrendelte az ebédet. És amíg a gésa ki-be járt a bambusztálcával, mindent följegyzett, amit a földig érő ablakon keresztül a kikötőben látott. Természetesen a megszámozott övezetek szerint, úgy, ahogyan főnökei kívánták tőle.

Közben John Smith visszaballagott a Vén Tengeri Medvébe. Ott - ahogy máskor is - mindent rendben talált. A kiskocsmá csaknem teljesen üres volt, ami megszokott dolog délidőben. Csak két fiatal katona iszogatózott egy pöttömnyi asztalkánál.

Smith arra gondolt, hogy behúzódik a hátsó helyiségbe, amely a raktár és iroda szerepét is játszotta. Rá itt igazán nincs szükség; csaposa is álmosan mosogatja a poharakat, sőt az is lehet, hogy alszik; a japánokról azt mondják, hogy bárhol, bármilyen helyzetben képesek aludni.

Már-már belépett a pult mögötti kis lengőajtón, amikor megütötte a fülét az egyik katona mondata:

- Tudod, pajtás, ez az a kapcsoló, amelyik mindig be szokott dögleni. Ha egyszer lesz elég bátorságom, teljesen szétszedem és akkor kiugrik a hiba.

- Vagy kiugrik belőle egy rugó, és többet sohase tudsz vele kapcsolni - mondta a másik. De akkor már John Smith nagyon odafigyelt. Mi az ördögről beszélhetnek ezek? De nem kellett sokáig törnie a fejét, hamarosan rájött.

- Sokkal érdekesebb lehet odabenn a központban - mondta az előbbi katona.

- Akkora képernyőjük van, mint egy asztal, és minden látszik rajta, nemcsak az az egy-két szerencsétlen gép, amelyik néha-néha felénk vetődik.

- Tudod mit - mondta a másik — inkább ne lássak annyi jelet, és nyaraljak az Opana-hegyen.

Opana-hegy? Ha jól emlékszik, arra van valahol, amerre a fia meg a barátai elkujtorogtak nyáron, és ahol majdnem ott rekedtek éjszakára. Úgy látszik, most az is valamilyen katonai bázis lett. Lehet, hogy azóta, mert a gyerekek egy szót se szóltak róla.

Odalépett az asztalhoz.

- Igyatok még valamit, fiúk, most az én vendégeim vagytok. - És bemutatkozott a két katonának. Azok is megmondták a nevüket. Az egyik, aki szívesen dolgozott volna a központban, Joseph Lockard volt. A másik, aki előnyben részesítette a kellemes környezetet: George Elliot.

- Hallom, az Opana-hegyen dolgoztok. Északon, ugye?

- Ott - bólintott Lockard. - Mi vagyunk az ötödik mozgó lokátor. Ez van a legmesszebb. Nem is igen jutunk be a városba, mert ott a körletünk is.

- Mozgó micsoda? - kérdezte John Smith értetlenül.

- Nem olyan régen még mi sem tudtuk - nevetett Elliot. - Nemrég kaptuk a berendezést az Államokból. Aztán amikor már ki volt telepítve minden részleg, és a központba bementek a jelek, akkor kezdtük mi is tanulni a szakmát.

- Azt hiszem, pajtás - tette Elliot karjára a kezét Lockard -, amit elmondtál, kínaiul van Johnynak. Arról van szó - fordult most már Smithhez -, hogy tudnunk kell, ha váratlanul ellenséges repülők akarják megközelíteni Oahu szigetét. És ezzel a berendezéssel, amiről szó van, százötven mérföldnyi körzetben észre is vesszük őket.

- Hogyan?

- Meglátjuk őket, Johnny. Mégpedig nem az égen, hanem egy kerek, homályos üvegen, amit képernyőnek neveznek. Az ernyőn annyi kis fénylő vonalka jelenik meg, ahány repülőgép közeledik. Úgy látja az ember, mintha nagyon magasan volnának a gépek, és fölnézne az égre, csak az égen inkább pöttyöknek látszanak, itt meg kis fénylő vonalkáknak.

- Százötven mérföldnyi távolságból? - kérdezte megrökönyödve Smith.

- Messzebről is lehetne, de ahhoz nagyobb, erősebb berendezés kellene, és nagyobb parabolaantenna.

Most Elliot kezdett nevetni.

- Elnézem Johnny arcát, amint köpöd ezeket a szakkifejezéseket, olyan mint a kérdőjel. Az az igazság, Johnny - magyarázta most már Elliot -, hogy rádió adóvevőről van itt szó. A rádió kibocsát rádióhullámokat. Ha nem jön repülő, ezek a hullámok meg se állnak, amíg el nem enyésznek. Ha jön repülő, abba beleütköznek és visszaverődnek. A vevő pedig veszi. Az időkülönbségből ki is lehet számítani, milyen messze van. Mármint a repülő, vagy ha több jön, a repülők.

- Mi még sohase láttunk négynél vagy ötnél többet - mondta Lockard búsan.

- Várj a sorodra - mondta Elliot. - Még száznál is többet láthatsz, ha majd jönnek a japánok. Akkor meg sokallni fogod.

A két fiú nevetett. De Smithnek nem volt mulathatnékja. Most kezdte csak megérteni, milyen veszélyes hely ez az ő kocsmája. Tessék: két zöldfülű katona fennhangon beszélget arról, ami fontos hadititok. Ott áll karnyújtásnyira a japán csapos, mindent hall: nem is kell lemennie a kikötőbe, hogy kémanyagot szerezzen.

Vajon szóljon-e rá a két fiúra, hogy hallgassanak? Nem teheti, mert ha a csapos valóban hírszerző, akkor észrevenné, hogy ő gyanakszik.

- Azért nem pontokat látunk - magyarázta most már Lockard -, mert az antenna forog, és ahogy végigpásztázza a gépet, elkeni a pontot, mint amikor a tintapöttyöt széthúzza az ember. - És ezért hívják az antennát parabolaantennának, mert kagyló alakú. Mintha egy parabolát forgattak volna addig, amíg önmagába vissza nem ér.

- Vagyis ha az antenna szélétől a széléig, a középpontján keresztül vonalat húzunk, az mindig parabola.

- Értem - bólintott Johnny. - És ezért nevezitek mozgó lokátornak, mert mozog az antennája.

A fiúk megint nevettek.

- Nem azért - magyarázta Lockard. - Az adó-vevő tulajdonképpen egy kis autóbuszban van, a tetején meg az antenna. Ott állunk vele az Opane-hegyen, de akárhova elmehetnénk vele.

- Régebben érkezett két nagy, rögzített berendezés is, de a Természetvédelmi Hivatal nem engedte felszerelni. Rondának ronda, meg ormótlan, de amikor a háború a levegőben lóg, én nem lennék szívbajos, és tennék a Természetvédelmi Hivatalra - fűzte hozzá Elliot. - No de Joe akármit is mond, nem rossz hely az ott az isten háta mögött. Magunk vagyunk, a kutya se piszkál minket.

- Magatok? - álméklodott John Smith. - Ilyen is lehetséges?

- Nem ketten - helyesbített Lockard -, hanem hatan.

S elmondta, hogy a körletük kilenc mérfölddel lejjebb van, nagyon kellemes helyen, egy kis tábor, Kawaiola közelében. Függetlenül alusznak, és hozza-viszi őket a teherautó a soron következő étkezésre. Három dolgozik, három pihen. Néha még kapnak egy kis kimenőt is, de azt ők osztják be maguk közt. Arra a madár se jár, nemhogy altiszt vagy pláne tiszt. De nem is kell. Köszönik, ők megvannak egyedül is kitűnően a maguk készülékével. Amivel melleleg ezer baj van, folyton bütykölni kell, hogy működjön.

Ha tehát a csapos kém, állapította meg magában John Smith, akkor most már mindent tud az Oahu szigetén telepített repülőgép-megfigyelő berendezésről. Még azt is, mert közben elhangzott, hogy reggel héttől délután hétig tart a szolgálatuk. Közölni fogja a megbízóival, hogy a berendezés állapota elég sok kívánnivalót hagy maga után, és hogy a legénység is csak tanulja a kezelését. Ráadásul még rosszul is őrzik, úgyszólván sehogyan. A fene egye meg, ez az Oahu tényleg a kémek paradicsoma, beleértve a Vén Tengeri Medvét is.

A fiúk elköszöntek és elmentek. Másnapig nem is történt említésre méltó esemény. Kora délelőtt azonban megint kihajtotta John Smith a nyugtalanság a kikötőbe. És ki az első ember, akin megakad a pillantása? Jesikava. Más ruha volt rajta, mint előző nap. Most is mintha skatulyából húzták volna ki: jól öltözött, úgyszólván elegáns.

Mit keres ez a japán a kikötőben? A jelekből ítélve ma se keres semmit. Nem tart tőle, hogy követik. Olyan ember látszatát kelti, akinek sok a pénze, semmi dolga. Unatkozó japán milliomos? Ilyen csodabogárról se hallott John Smith sohase. De most nem álmodozni, most a nyomába eredni!

Ez a japán nagyon szeretheti a természetet, ezt kellett megállapítania John Smithnek. Jesikava ugyanis nem soká lopta a napot a kikötőben. Onnan fölsétált a Tantalusz-hegyre, ezzel sok nehézséget okozva John Smithnek. Nem azért, mintha már meghízott és megöregedett volna, és nem emlékezett volna a katonáéknál kivágott végtelen menetelésekre, hanem mert a városban könnyebb észrevétlen követni valakit, mint a természetben.

De Jesikavának nagyon tiszta lehetett a lelkiismerete. A Tantalusz-hegyen sem alkalmazott trükköket, nem próbált meg eltűnni vélt vagy igazi üldözői elől. Nyugodtan, megfontoltan mozgott, és még véletlenül se fordult volna hátra.

A Tantalusz-hegy, úgy látszik, kedvenc sétahelye volt. Meg-megállt, nagyokat szippantott a virágillattal terhes levegőből, és gyönyörködött a kilátásban. Legfőképp a kikötő tetszett neki így madártávlatból. Sokáig elnézte. De nem írt, nem rajzolt semmit. Aztán leballagott, és betért a Sunte Ro nevű japán étterembe, ahol a gésa otthonosan várta, és megint új pletykákkal kedveskedett neki. Jesikava pedig - szokása szerint - ült a rizsszalma szőnyegen, és ahogy a gésa ki-be járt a tálcájával, mindent följegyzett, amit a kikötőben látott.

Nem volt nehéz dolga. Reggel a kikötőből közvetlen közélről nézte meg a hajókat, név szerint megismerkedett velük. Itt már nem maradt más hátra, mint hogy körzetek szerint szépen berajzolja őket. Ezt azonban John Smith már nem láthatta. Miután megállapította, hogy Jesikava ebédelni tért, és természetesen egy japán vendéglőbe, azonkívül pedig már igazán ideje volt, hogy ő is megnézzze, mi történik a Vén Tengeri Medvében, bár nem lett csöppet sem okosabb, elvonult a színről. De a gondolat, hogy itt valami még sincs rendben, nem hagyta nyugodni.

Aznap este, amikor vacsora után felesége a konyhában foglalatzkodott, és ott lábatlankodott körülötte Anne is, John Smith odaszólt a fiának, aki éppen valami indiántörténetbe készült mélyen elmerülni.

- Mike, komolyan akarok beszélni veled.

Puff! Mintha rajzszögbe ült volna szegény Mike, úgy pattant föl. Az apja komolyan akar beszélni vele?! A lelkiismerete, nagyjából tiszta volt pillanatnyilag, de a felnőttektől minden kitelik. A legelképesztőbb dolgokat tudják kitalálni, csak hogy neveljék az embert. Mindenre elkészült tehát. Istenem, egy kis verésbe még senki se halt bele. Legnagyobb megdöbbenésére azonban apja azzal a félreérthetetlen mozdulattal kezdte a mondókáját, hogy ajkára tette a mutatóujját, és a konyha felé mutatott. Egyszerűen anyának egy szót se arról, ami most itt elhangzik. No, akkor ez nem pedagógia, az biztos.

- Úgy beszélek veled most, fiam, mint férfi a férfival - kezdte John Smith. És aztán elmondta, mit akar.

Másnap, kora délelőtt John és Mike Smith együtt ment le a kikötőbe. Leültek a part szélén, és horgászsínórt dobtak a vízbe. De a horgon nem volt csali. Innen jól át lehetett látni a kikötőnek egy nagy részét, legalábbis azt, amely Pearl Cityből a legkönnyebben megközelíthető.

- Most ne nézz oda, majd egy kicsit később - mondta John Smith. - Ez az. El fog menni mellettünk. Amikor már hallod a lépteit, akkor fölnézhetsz, mintha azt akarnád tudni, ki jön. De közömbösen nézz rá, ne érdeklődéssel.

- Bízd csak ide, papa! - mondta Mike.

- A horgászbótot én majd hazaviszem, ha ebédelni megyek - mondta John Smith. - Te pedig légy ügyes. Ne téveszd a szemed elől! Hiszen úgy ismered a szigetet, mint a tenyeredet - tette hozzá némi nyomatékkal.

Az északi-sarki expedícióra céloz az öreg, nyugtázta magában Mike. Még mindig nem felejtette el. Na, most majd ledolgozom.

Hanem Jesikava nélkül számított.

Ez a nap, úgy látszik, nem a hajóknak volt szentelve. Legalábbis egészen másfelé téblábolt a jól öltözött japán. De Mike hamarosan rájött, hogy útjuk célja nem lehet egyéb, mint a John Rogers repülőtér.

Gyakran járt ő már itt Jerryvel és Donnal. Irigykedve nézték, amint a jókedvű és szemmel láthatólag tömött pénztárcájú turisták jegyet váltanak az óránként induló panorámajáratra, és aztán vidáman beszállnak a kis gépbe, hogy felülről megnézzék egész Oahut, sőt a távolból meglássák a két szomszédos sziget zöld foltjait: jobbról Molokait, balról Kauait. Nemegyszer velük egyívású gyerekek is repültek a szüleikkel. Ilyenkor egymást túlszárnyalva fitymálták ezeknek a fiúknak és lányoknak az izmait és az értelmi képességét, holott akkor látták őket életükben először.

5. ábra

Mike zsebében - szokás szerint - egyetlen árva cent sem zörgött. Hamar végére járt annak a kevésnek, amennyit néha, bizonyos szolgálatokért, apjától kapni szokott. Annyi pénze azonban egész életében összesen nem volt, amennyibe egy ilyen panorámarepülés kerül. Ha ez a japán kém felszáll, akkor - hiába ígérte meg szent fogadalommal apjának, hogy a pokolba is követi - nem fogja látni, hogy odafenn mit csinál.

Pedig Jesikavának éppen ez volt az e napi programja. Már unta a hajókat, és egy kicsit furdalta a lelkiismeret, hogy úgyszólván semmit sem tud a repülőterekről. Egyiket-másikat persze lehetett látni a hegyekről, de inkább csak felét-harmadát, és

a növényzettől, ami zavarta a kilátást, sok fontos részletet nem tudott kivenni. Ezért itt az ideje, hogy a levegőből megint megnézze, mint ideérkezésekor.

Bérelhetett volna magánrepülőgépet is, de kockázatosnak tartotta. Hátha figyelik. Éppen, mert nagyon valószínűnek tartotta, hogy mint új konzult figyelik, ellenállt a kísértésnek. Így napról napra azt jelenthetik csak, hogy az alkonzul nem dolgozik, hanem lopja a napot, állami pénzen élvezi az életet, a konzulátuson mások végzik el helyette a munkáját. Ilyet nem japánok, hanem amerikaiak szoktak csinálni, tehát nagyon is megértik őt, s egy idő múlva talán abba is hagyják a figyelést.

De ha nem figyelik is, az efféle repülőtéren bizonyára vannak az elhárításnak beépített emberei, és akkor a feltűnőnél is feltűnőbb egy ilyen kopónak, hogy az új alkonzul magánrepülőgépen nézi végig Oahut. Marad a társasrepülés turistákkal. Persze akkor is kiszúrhatják, de az beleillik a sétálgatás, vendéglőben való szórakozás, vagyis a semmittevés képébe. Emellett döntött.

Jesikava jókor érkezett. Azonnal megvehette a jegyét. Máris indulhatott a géphez, kiválaszthatta magának a legjobb helyet. Csak néhány perccel azután futott be egy vidám kis turistatársaság, lármások és szemmel láthatóan igen jómódúak.

Mike szomorúan állt a korlát mellett. Egyszer lett volna módjában, hogy bebizonyítsa apjának: férfi a talpán, és akkor tessék, ezen a néhány vacak dolláron múlik. Sírni lett volna kedve, és talán el is pityeredik, ha nem tartja azt méltóságán és korán alulinak.

- Indulunk is? - kérdezte a csoport hangadója, egy mosolygós, testes amerikai.
- Egy hely üresen maradt. Várunk tíz percet, közben bizonyára befut valaki.
- Hát akkor mozgás, gyerekek - kiáltotta az amerikai. És ahogy terelgette családtagjait, barátait - ki tudja, melyik, mi volt -, meglátta a gyászos arccal álldogáló Mike-ot.
- Nocsak - mondta. - Itt az utas, akire várunk. Miért nem mész a pénztárhoz, és miért nem veszed meg a jegyed, hát azért vagy itt, nem?
- Nem, uram - ingatta a fejét Mike.
- Már repültél ?
- Még soha életemben. De sajnos nincs pénzem.
- És szeretnél repülni? Mike area felragyogott.
- Nagyon szeretnék!
- Hát akkor gyere, kisfiam - mondta az amerikai, és megvette Mike-nak a jegyet.

Így aztán Mike a lehető legrosszabb helyre, a szárny fölé került. Csak akkor látott valamit a tájból, ha kicsavarta a nyakát. De mit törődött vele! A japán kém szemmel tudta tartani. Ez volt a lényeg.

A japán kém egyébként most is úgy viselkedett, mint a kikötőben. Akkor lustán sétált, most lustán hevert a székében, és csak félszeggel nézett ki az ablakon.

A pilóta szorgalmasan sorolta a látnivalókat: a különféle csúcsokat, öblöket, hibiszkuszkerteket, ananászültetvényeket ... A japán meg se mozdult. Amennyit

látott, annyi elég volt neki. Hanem amikor elhangzott, hogy Wheeler repülőtér, a szárazföldi haderők repülőinek támaszpontja, a japán előrehajolt. Nem nagyon, csak annyira, hogy mindent lásson, amit innen egyáltalán lehet.

Mike jól tudta, hogy mi az a Wheeler repülőtér. Nemhiába voltak olyan barátai, akiknek az apja a repülőknél teljesít szolgálatot. Azzal is tisztában volt, hogy akit ez a repülőtér érdekel, az kém. Legalábbis apa ezt mondja. Persze őt is érdekli, ő mégse kém. Igaz, hogy ő nem is japán. Mindegy: ez még nem bizonyít semmit.

Mike megállapította, hogy a japán megint úgy ül, mint előbb. Szöges ellentéte az amerikai turistáknak, akik kiabáltak, nevettek, torkuk szakadtából figyelmeztették egymást minden látnivalóra.

- Haleiwa repülőtér - hallatszott a hangszórón át a pilóta hangja. - Ez is katonai repülőtér, de a kicsik közül való.

Mike jól emlékezett rá. Innen indultak a sziget északi csúcsa felé. De ezzel most nem törődött. Azt várta, hogy mozduljon a japán. És az mozdult is. Kicsi repülőtér, de katonai. Érdekelte.

Amikor Hickam repülőtérét, a hadsereg bombázóinak támaszpontját konferálta be a pilóta, a japán egészen fölélénkült. Nemcsak a fejét mozdította meg, hanem hátrább húzódott a székében, és előrehajolt. Viszont Kaneohe, a hidrolánok támaszpontja a nyugati parton már sokkal kevésbé hozta izgalomba. De azért azt is megnézte.

Jesikava következképp leleplezte magát. Azt gondolhatnánk róla tehát, hogy afféle pancser volt, kétbalkezes kezdő. Erről azonban szó sincs. Nagyon jól fölmerre, hogy kikkel utazik együtt. Az életére esküdött volna, hogy egyetlen elhárító sincs az útitársai közt. Amiben tökéletesen igaza is volt. Ahogy Lockard és Elliot lokátora „meglátott” minden repülőgépet, úgy megérezte, akár a hátán is, ha kolléga szegődött a nyomába. Dilettánsokkal, amatőrökkel, főleg tizenkét éves gyerekekkel azonban még sohasem akadt dolga. Álmában sem gondolta volna, hogy valaki csak úgy passzióból nekivág Oahunak, és kémet keres. Ráadásul meg is találja őt.

Ezen a szeptemberi napon mindenki elégedett volt, Jesikava elsősorban, hiszen módja nyílt, hogy feltűnés nélkül újra megnézze Oahu szigetének valamennyi repülőtérét. Mégpedig nem is akárhogyan, hiszen ez a panorámagép a lehető legalacsonyabban szállt, hogy az utasok mennél többet lássanak a szigetből. A turista nem sok hasznát vette annak, amit mondjuk Hickam fölött elrepülve látott, Jesikava, aki többek közt légi felderítést is tanult, igen hasznos következtetésekre jutott a gyufaskatulyányi hangárok és szerelőcsarnokok, valamint a kifutópályán és a pályák közelében álló repülőgépek láttán. Nem volt nehéz megállapítani, hogy a sziget légierje igen gyengécske. Ott vannak persze az anyahajók, azoknak a hangárai tele vannak első osztályú bombázókkal, csata- és vadászgépekkel, no meg portyázó felderítőkkal. Csakhogy az anyahajók hangárai a hajók hasában vannak! Egy váratlan támadás esetén egyszerűen nincs idő, hogy a liftek fölhozzák a

gépeket a fedélzetre, vagyis a kifutópályára, arról nem is szólva, hogy a tartályokat fel is kell tölteni, a pilótáknak el kell foglalniuk a helyüket, és el kell látni őket munícióval. Ez bombazáporban, gépfegyvertűzben lehetetlen. Ha tehát a japán támadó gépek egy része rögtön lecsap a repülőterekre, és megbénítja az ott állomásozó amerikai gépek nagy részét, akkor légiellenállás nélkül végezhetnek a csatahajókkal. Már amennyiben csakugyan ez a legfelsőbb vezetés terve. Még nem bizonyos benne, de hamarosan eldől, hogy helyesen következtet-e. Abból derül majd ki, hogy az elkövetkező hetekben milyen adatokat kérnek még.

Elégedett volt Mike is, akinek sikerült szemmel tartania Jesikavát. Követte egészen a japán konzulátusig.

Elégedett volt John Smith is, aki büszke volt a fiára és saját magára is. Még sincs hát rossz szeme, meglátja a japánokban a kémet! Bár lehet, hogy a csaposát alaptalanul gyanúsítja.

John Smith elégedettsége azonban nem tartott sokáig. Fölmerült ugyanis a kérdés: mit kezdjen ezzel a japán kémekkel? Le kellene fülelni. Csakhogy ... Elképzelte, hogy elmegy, mondjuk, a flotta elhárítótisztjéhez. Ha egyáltalán odaengedik valamelyikhez, mit mondhat neki? Van egy japán úr, aki minden reggel a kikötőben sétál, utána vagy magaslati helyekről nézi a flottát, vagy egy domboldalon álló vendéglőben ebédel. Egyik nap pedig panorámarepülés alatt minden repülőteret megnézett.

Ha ő az az elhárítótiszt, John Smitht széles ívben kihajítja. Mert: azt se tudja, ki az a japán úr. Akár a konzul maga is lehet, és akkor igazán joga van oda sétálni, ahova akar. És az még nem bizonyíték, hogy szeret magaslati helyeken mászkálni. Más is szeret. Végtére Oahun keleten is, nyugaton is hegygerinc vonul végig. Nem lehet mindenkit kémkedéssel vádolni, aki fölmege valamelyik hegyre!

Aztán meg a Sunte Ro. Dombon áll, persze hogy dombon áll. Az is lehet, hogy onnan tényleg látható a kikötő. Na és? Nemcsak onnan látható. Vendéglőbe általában azért mennek az emberek, hogy jókat egyenek. Ez az elegáns úr esetleg diplomata, bizonyára van rá pénze.

No persze a repülőterek, az már igen. Az már gyanús. Csakhogy minden utasnak jogában áll megnézni bármit, ami fölött elszáll a gép. Ezt a japán urat a repülőterek érdekelték a legjobban. Istenem, megunta a hajókat, azokat mindennap látja. Minden embert, főleg a férfiakat izgatja a repülés. Hát még a katonai. Ott vannak a remek gépek. Nincs abban semmi, ha egy férfit a repülőgépek érdekelnek, még akkor sem, ha történetesen japán.

John Smith megvakarta a fejét. Nem is olyan könnyű rábizonyítani valakire, hogy hírszerző. Egyelőre tehát csak annyit értek el Mike-kal együtt, hogy gyanúsabb lett a pasas, mint eddig volt. De ez nem elég. Állandó figyelőszolgálatot kell szervezni. Be kell vonni a munkába a Morton gyerekeket is. Így került sor aztán a kupaktanácsra John Smith és a három gyerek közt. John először is megeskette mind

a hármójukat, hogy hallgatnak, mint a sír. Még az apjuknak se mondanak el semmit. Addig, amíg elég bizonyíték nem gyűlt össze a japán ellen, felváltva, teljes titokban kell állandóan a nyomában lenniük.

A Morton gyerekek majd kibújtak a bőrükből örömükben. Már sokféle játékban vettek részt életükben, de ilyen klassz játékban még soha. Ráadásul nem is játék!

Miközben ezek a derék amerikaiak a lelküket kitették, hogy elcsípjék az amerikai csendes-óceáni flottára leselkedő kémet, elnökük, ha történetesen ő kapja rajta Jesikavát hajó- és repülőkukucskáláson, elégedetten dörzsölte volna a kezét: csak jelentse a hírszerző szorgalmasan, mekkora hajóhad állomásozik félúton Amerika és Japán közt! Ez volt az ok és semmi egyéb, amiért az Egyesült Államok kikötőiből idevezényelte a hadiflottát. Amiatt váltotta le a főparancsnokot is, mert az úgy vélekedett, hogy Pearl Harborban a hadiflotta veszélyben van. Rooseveltnagyon egyetértett tokiói követével abban, hogy a japánok mindenre elszántak, és hogy vajmi keveset számít, mit mondanak; a tettek már holnap megcáfolhatják a szavaikat. Egyvalami fékezheti meg őket, ha tudják, hogy az Egyesült Államok erős és elszánt. Vagyis Japánnal úgy kell tárgyalni, mint a banditával: csőre töltött fegyverrel a kézben. Ha ő, Rooseveltnagy, most, amikor a japánok egyezkedni szándékoznak, hazarendeli Pearl Harborból a csendesóceáni flottát, a japánok joggal hihetik: az Egyesült Államok boldog, hogy Japán többé nem fenyegeti, lám, visszavonul, most aztán előrukkolnak a vadabbnál vadabb követelésekkel. A pisztolynak az íróasztalon kell maradnia.

PILLANTÁS A SAKKTÁBLÁRA

1941 őszén a világ óriási sakktáblára emlékeztetett. Akkor még nem dőlt el a véres sakkparti sorsa, még majdnem minden megtörténhetett. Érdemes egy pillantást vetni erre a sakktáblára azért, hogy tisztábban láthassunk Pearl Harbor dolgában.

Ha az olvasó tud sakkozni, könnyen megérti, miről is van szó. De ha nem sakkozó, akkor is tisztában van vele, hogy a kezdet kezdetén tizenhat-tizenhat bábú áll egymással szemben a tábla két végén, az utolsó két sorban. Akkor még egyenlők az esélyek, hiszen mindkét játékosnak azonos számú és erejű bábúja van. A sakk tisztességesebb játék, mint a háború.

Az is számít, hogy ki lép először. Akárcsak a háborúban. Azután pedig mindegyik játékosnak megvan a maga győzelmi terve, de azt folytonosan módosítja aszerint, hogy a másik mit lép. A nemzetközi nagymesterek mérkőzései alkalmával igen ritka eset, hogy valamelyik mattot ad a másiknak. Aki ugyanis vesztesre áll, már tíz-tizenkét lépéssel előbb tisztában van vele, hogy nincs esélye nemhogy a győzelemre, hanem a döntetlenre sem. Felajánlja a döntetlent, vagy feladja.

A sakkozó, amikor a következő lépést latolgatja, így morfondíroz magában: „Ha én ide lépek, ő odalép. Akkor én amoda lépek, ő pedig emide. Ez esetben viszont

elvesztem a lovamat. Nem. Ez nem jó. Tehát: ha én oda lépek, akkor ő amoda lép ... - és így tovább és így tovább.

Amikor pedig lejátszotta gondolatban az összes általa feltételezett változatot, kiválasztja a neki legkedvezőbbet Valahogy így megy ez a világpolitikában is. Csak az a nagy különbség, hogy a világpolitikában a sakkpartit egyszerre többen játsszák és sokkal több „figurával”. A két sakkozó mindent tisztán lát: a saját és ellenfele erőviszonyait, helyzetét. A világpolitikában sok a ködösítés, a félrevezetés. Hát még a háborúban! Mint mondtuk: a sakk tisztességesebb játék az életnél.

1941 őszén tehát a nagy sakktáblán még nem úgy helyezkedtek el a bábuk, hogy valamelyik játékosnak meg kellett volna állapítania: nincsenek esélyeim. Már csak azért sem, mert az Egyesült Államok és Japán igazából egyelőre nem is játszott. Legalábbis eddig csak lépegetett, de még nem ütötte ki az ellenfélnek egyetlen figuráját sem. És feszülten figyelték egymás mozdulatain kívül egymás arckifejezését is.

A sakkban ugyanis minden tiszta, világos, nyílt. Csak egyvalami nem: az ellenfelek gondolatai. Ezekre a gondolatokra azonban a játékosok arckifejezéséből, mozdulataiból, lélegzetvételéből és más effélékből következtetni lehet. Ez nem egészen tisztességes eljárás, mint ahogy az sem, hogy az egyik ellenfél megpróbálja különféle trükkökkel idegesíteni az ellenfelét. Mint látható: a sakk is hasonlíthat a világpolitikához és a világháborúhoz. Attól függ, kik az ellenfelek és mi a tét.

Washingtonban a világpolitika „sakknagymestere”, Rooseveltt úgy tologatta a bábuit, hogy minél tovább elkerülje a döntő összecsapást, illetőleg, hogy az ellenfél értésére adja: ne arra induljon, amerre akar, hanem amerre lehet. Vagyis ne dél, hanem észak felé, ne a holland, angol és főleg amerikai gyarmatok és félgyarmatok irányába, hanem Kelet-Szibéria ellen. Végső célja persze az volt, hogy amikor már a főellenséget, a fasizmus bástyáját, a hitleri Németországot kiütötte, akkor Japánnal bánik el; a legyengült Szovjetunió meg szépen beleegyezik abba, hogy nélküle rendezzék a háború utáni világ dolgait.

Ennek érdekében tehát „előretolta” a „futóját”, Hull külügyminisztert, aki vég nélküli tárgyalásokat folytatott a washingtoni japán nagykövettel, Tokió „futójával”. Mert ő is csak bábu volt a másik játékos, a japán császár kezében, pontosabban a titkos tanácsában, hiszen őkegyelmességeik adták a tanácsokat a császárnak, ha végső soron az döntött is.

A japán császárnak, illetve őkegyelmességeiknek is megvolt az elképzelésük a játszma megnyerésére. Mivel éppen ezekben a napokban állapították meg, hogy az Egyesült Államok ereje hét-nyolcszorosa az övékének, nem szabad hosszú háborúba keveredni, hanem korlátolt célokat kell kitűzni, azokat gyorsan elérni, és megszilárdítani a hódításokat. Mint látható, a császár végül is elfogadta Jamamoto

admirális elképzeléseit, beleértve Pearl Harbor meglepetésszerű megtámadását és az amerikai csendes-óceáni flotta elpusztítását. Ha ...

És itt következett az a bizonyos morfondírozás: „Ha ő idelép, akkor én oda, ha ő amoda lép, akkor én. . .” stb. stb.

Szeptember 6-án döntött a titkos tanács: tárgyalni kell az amerikaiakkal, de ha október elejéig nem sikerül engedményekre bírni őket, akkor már a fegyvereké a szó.

A miniszterelnök, aki, szegény, közönséges gyalog volt a sakktáblán, de vezérnek képzelte magát, azonnal titkos tanácskozásra hívta az amerikai nagykövetet, és valósággal könyörgött neki, hogy hozza össze Roosevelttel, mert ez most már halaszthatatlan. Többet nem mondhat, de higgye el neki, hogy a lehető legkomolyabban beszél.

A nagykövet persze azonnal jelentette a dolgot, már csak azért is, mert a perui követ megsúgta neki, hogy tudomására jutott a japánok Pearl Harbor elleni támadásának terve. Bár ő maga sem tartotta komolynak a hírt, de úgy érezte, kötelessége jelezni.

Roosevelt egybevetette ezeket az értesüléseket azokkal, amelyek az óriási felvonulásról szóltak a mandzsúriai határon. Úgy ítélte meg tehát a helyzetet, hogy a japánok egyszerre két legyet akarnak ütni: katonai győzelmeket aratni a Szovjetunión, és diplomáciai úton engedményeket kicsikarni az Egyesült Államoktól. Értésükre kell tehát adni, hogy az Államok erős, és nem enged. Akkor biztos, hogy észak felé fordulnak.

Tokióban pedig folyt a harc. Mégpedig Kuszaka ellen-tengernagy verekedett a katonai bürokráciával.

Szó, ami szó, elég furcsa kívánságokkal állt elő az ellen-tengernagy: téli felszerelést követelt a katonái számára, és nyolc tartályhajót. A hadbiztonság egyszerűen megtagadta ezeket a túlzott és ésszerűtlen kívánságokat. Meg kell bolondulni ezektől a parancsnokoktól! Mindent elvinnének, és mindent maguknak akarnak megkaparintani. Délre mennek, a trópusok felé, de nekik téli felszerelés kell. És ennyi tartályhajó?! Mintha Dél-Ázsia a világ végén lenne!

Kuszaka hamarosan rájött, hogy óvatosan kell bánni ezzel a kérdéssel, mert különben kiderül, hova készülnek. Azzal érvelt tehát: megkapták ugyan már a parancsot, hogy álljanak készen a bevetésre, de nem bizonyos, hogy dél felé indulnak, végtére is, érvelt Kuszaka, északon még nem folyik ugyan háború, de ki tudja, melyik nap tör ki, akkor pedig nem lehet az utolsó pillanatban kapkodni: kéri tehát a téli felszerelést is. Kuszaka ellentengernagy tisztában volt vele, hogy hat repülőgép-anyagajót csak akkor vihet a támadó egység Pearl Harbor ellen, ha egyúttal nyolc tartályhajót is visz. Ennyi üzemanyag kell Hawaii-ig és vissza. De hogyan magyarázza meg ezeknek a szerencsétleneknek itt a hadbiztonságon úgy, hogy végül is ne áruljon el semmit? Kínjában kitalált egy hadászati képtelenséget.

Igen valószínű - magyarázta Kuszaka -, hogy amint délen bizonyos hadászati célokat elértek, azonnal visszavezenylik őket északra. Mivel teljesen bizonytalan, hogy a visszavonuló vagy harcoló ellenség megsemmisíti-e az üzemanyagkészleteket, muszáj magukkal vinni annyit, amennyi oda-vissza és a harcban való manőverezéshez bőven elegendő. Nem maradhat észak légi támogatás nélkül azért, mert a hadbiztosság fukarul bánik a tartályhajókkal. Ez végül hatott.

Közben Jesikava és Kita meg a többi japán ügynök szorgalmasan gyűjtötte az anyagot Pearl Harborról, hogy mire támadásra kerül sor, a pilóták névről ismerjék valamennyi hajót, és tisztában legyenek Oahu sziget minden zugának jelentőségével.

A nagy sakktábla atlanti-óceáni „kockáin” is újabb lépésekre került sor mindkét részről. Hitler, aki eddig féken tartotta tengeralattjáróit, megadta az engedélyt a támadásra. Aminek az lett a következménye, hogy Roosevelttel kijelentette: „...El kell taposni a csörgőkígyót!”

És hangsúlyozván, hogy „nem mi löttünk először”, parancsot adott a szállítóhajók hadi kíséretére. Megtörtént tehát az, amiért Churchill a háború kezdete óta hiába rimánkodott.

A sakktábla „orosz” kockáin egyelőre nem változott ugyan a helyzet, de a német előnyomulás elvesztette villámháborús jellegét. A szovjet hadsereg még mindig hátrált, de már minden négyzetkilométerért szilajul verekedett. Az eredeti német tervek szerint már rég Moszkvában kellett volna lenniük. De hol volt még Moszkva?! Szibéria felől pedig roskadásig megtömött, végtelen hosszú szerelvények tartottak a front felé. Ebben az évben még nem fenyegette japán támadás a távol-keleti országhatárt. És ha a japánok egyszer valóban megindulnak délnek, akkor nem kerül sor a japán-szovjet háborúra belátható időn belül. Ki kell tartani.

A nagy, háborús sakkjátszmában tehát 1941 októberében így állt a helyzet: Sztálin már lépett. Dr. Sorge, a német újságírónak álcázott hírszerző segítségével tudomására jutott, hogy miben sántikál japán ellenfele; a veszedelmesebbik támadó ellen vonultatta föl távol-keleti erőinek egy részét. Hitler már előbb lépett, és most foggal-körömmel igyekezett kihasználni a lépéselőnyt. A japán császár elhatározta, hogy mit fog lépni, ha már tudni fogja, mi lesz Roosevelttel következő lépése, mert ő következik. Roosevelttel még nem döntött, még töpreng, de a szíve mélyén már határozott. És ha most az egyszer megtagadja önmagát, és nem éles esztől és rideg realizmusától vezetteteti magát, hanem összetéveszti a tényeket a kívánságaival, akkor - legalábbis átmenetileg - nagyon hátrányos helyzetbe kerül. A partit nem veszti el, de értékes bábuinak jó részét igen. Most tehát minden Washingtonon áll vagy bukik.

Így határozott a japán császár, és így gondolta ezt Roosevelttel is. De ki tegye meg a döntő lépést?!

PEARL HARBORBAN NEM TÖRTÉNIK SEMMI

Jesikavánál unalmasabb kém a legélénkebb fantáziával sem lehet elképzelni. Ezt Jerry, Don és Mike állapította meg egybehangzóan, és véleményükhöz John Smith is csatlakozott. Közben már az is kiderült, hogy kicsoda és hogy mi a neve.

Mit tesz isten, egy napon bekeveredett napi, egészségügyi sétája során abba a kis közbe, ahol a Vén Tengeri Medve is helyet foglalt.

- Nem tudod véletlenül, ki ez az elegáns japán? - kérdezte John Smith a csapost, amikor Jesikava elsétált az üvegablak előtt.

- Tudom, uram - válaszolta a csapos. - Morimura úr, a honolului japán alkonzul. - És szertartásosan meghajolt. Jóval mélyebben, mint amikor a főnökét szokta üdvözölni, hiszen egy alkonzulkan mélyebb főhajtás jár, mint a kenyéradó gazdának. John Smith azonban ezt nem vette észre. Különben is idegesítette a japán állandó fejbillegetése.

- No tessék! - gondolta John Smith. - Ismeri. A nevét is tudja. Mégsem volt hülyeség, hogy mindig gyanakodtam erre a fickóra.

De rögtön le is intette magát. Már megint elveti a sulykot. Ha például ő, John Smith lenne csapos, teszem azt, Oszakában, bizonyosan tudná, hogy ki az amerikai alkonzul. Vagy majdnem bizonyosan. És attól még nem kellene, hogy kém is legyen egy személyben. És az alkonzulok se föltétlenül hírszerzők. Máskülönben, ha ez a Morimura úr csakugyan kém, hát nagyon unalmas, képzelőerő nélküli

6. ábra

és lusta hírszerző, annyi szent. Van neki három-négy hangya járása, mindig ugyanott közlekedik. Egyik nap itt, másik nap ott, harmadik nap amott. Nézelődik, lődörög és kész. Sok pénze lehet a japán hírszerző szervezetnek, ha ezért a semmiért fizeti az emberét. Ha meg nem kém, akkor a japán külügyminisztériumnak van rengeteg kidobni való pénze, mert ez a muki lopja a napot. Hopp! Mégiscsak kém ez a Morimura úr! Ezek nem lusta disznók! Mindent rájuk lehet fogni, csak ezt az egyet nem. Úgy dolgoznak, mint a megszállottak.

Egyszer - pedig nem szívesen komázott a japánnal, és lehetőleg semmi egyebet nem mondott neki, mint ami a munkával összefüggött, már csak azért sem, mert a japán is olyan személytelen, mintha nem is ember volna, hanem berendezési tárgy - , szóval egyszer valósággal kibukott belőle a kérdés:

- Mondd, te akkor is ilyen megveszekedettten dolgozol, amikor én nem vagyok a láthatáron?

A csapos nem csodálkozott a kérdésem, és nem köntörfalazott.

- Igen, uram. A nimmu kötelez erre, mint minden japánt.

- Most már legalább tudom - mondta John Smith, de magában így mérgeződött: - Ez már megint valami japán rejtély, amit épeszű amerikai nem képes megemészteni.

A csapos, úgy látszik, érezte, hogy a magyarázat hiányos, és hozzátette:

- Minden japánnak kötelessége úgy végezni a munkáját, hogy sem maga, sem más előtt ne kelljen szégyenkeznie. De le vagyok kötelezve annak is, aki a munkát adja nekem. És hálátlan lennék, ha ezt az adósságomat nem törleszteném le legalább részben azzal, hogy teljes erőmből dolgozom.

Ilyen meséket persze otthon, a vasárnapi iskolán is szoktak mondani, gondolta John Smith. Ott meg is hallgatja az ember, aztán elfelejti, mintha sohase hallotta volna. Ezek azonban komolyan veszik. Lusta kínai akad persze, bár amelyik nem az, az úgy dolgozik, mint az ördög. De neki kötelességből, hanem azért, mert kétszáz gyereke van, és másképp éhen halnak. Ezek a japánok azonban egészen mások ... Egyszóval az a diplomata, aki szintén japán, és akire szintén vonatkozik ez az ízé, ez a nimmu vagy mi a kórság, az a Morimura bizonyára nem henyél, már csak azért sem, mert a császárnak is örök hálával tartozik, hiszen diplomata, aki majdhogynem közvetlenül szolgálja. Lehet, hogy a hírszerző munkája ilyen unalmas, egyforma, szürke? A fene se gondolná, a filmekből meg a regényekből ítélve.

Az az igazság, hogy Jesikavát egyszerűen nem lehetett rajtacsípni. Nem próbálta lerázni azokat, akik követik, nem ragasztott álszakállt, nem fényképezett (pedig nyugodtan megtehetette volna, nem volt tilos), nem írt fel titokban semmit, igaz, nyíltan sem. Csak annyi volt és maradt gyanús a viselkedésében, hogy napról napra a kikötőben lófrált, és mindig olyan magaslatokon mászkált, ahonnan lehetett látni a kikötőt. Bár - ezt John Smithnek töredelmesen el kellett ismernie - Pearl Harbor körül úgyszólván mindenhol kiválóan lehetett látni a kikötőt. És bárki megnézhetette.

Ezért aztán ... eleinte mindennap követték, később már csak másnaponként, végül is csak hébe-hóba ellenőrizték, hogy kora délelőtt megjelenik-e a kikötőben.

Ha Szuzukinak, a Taijo Maru nevű óceán járó pincérének is ilyen rossz véleménye lett volna Jesikaváról, csomagolhatott volna, és mehetett volna haza. Csakhogy Szuzuki nemcsak a vendéglátó szakmában volt otthon, mint John Smith, hanem a hírszerző szakmában is. Hajópincérsége ugyanis éppúgy porhintés volt, mint Jesikava alkonzuli beosztása.

A menetrendszerű japán óceánjáró megjelenése a Pearl Harbor-i kikötőben 1941 novemberében nem keltett meglepetést. És az sem, hogy egy hétig rostokolt a kikötőben. Mindig is ez volt a szokása. Legföljebb annyi változást hozott a kikötő életébe, hogy egy hétig elmaradtak Morimura úr sétái. Jesikava és Kita ekkor Szuzukival együtt bezárkózott a konzul párnás ajtajú szobájába, és naponta órákon át tanácskozott. Kivéve, amikor Szuzuki a kikötőt meg a kikötőre néző

magaslatokat járta. Vagy ellátogatott a John Rogers repülőtérré, gépet bérelt, és végigrepülte a szigetet. Közben hidegvérrel fényképezett. Senki se tiltotta meg neki. Amellett tudta, hogy az amerikaiakkal folynak Washingtonban a tárgyalások, a katonák pedig olyan parancsot kaptak, hogy lehetőleg ne ingereljék a japánokat. Egyszóval: mire felocsúdnának, hogy ő kicsoda, és miért tanúsít olyan nagy figyelmet Oahu szigete iránt, már útban lesz Japán felé.

Jesikava és Kita munkájával nagyon elégedett volt. Mindent, amit a két felderítő jelentései tartalmaztak, saját szemével is ellenőrizhetett. Azonkívül ezernyi kérdésére is kielégítő válaszokat tudtak adni.

- Látom - mondta Szuzuki -, hogy záróléggömbök nincsenek Pearl Harbor fölött, és nem látni olyan berendezéseket sem, amelyek a közeljövőben lehetővé tennék ilyenek felbocsátását. De tervezik-e az amerikaiak, és mikorra?

- Mint tudja, Szuzuki úr - mondta Kita -, csaknem kétszázötven ügynökkel dolgozom. Ezek a sziget legkülönbözőbb pontjain működnek, és munkájuk során szerzik meg a legértékesebb adatokat. A tőlük nyert értesülések alapján bizonyosan állíthatom, hogy Pearl Harborban ilyen berendezések nincsenek, felszerelés alatt nem állnak, sőt nem is érkeztek.

Szuzuki kérdően Jesikavára nézett. Az bólintott.

- Nekem is vannak értesüléseim. A kaliforniai Camp Davidben négy-öt ezer katonát képeztek ki záróléggömbök felbocsátására. Valószínű, hogy ezeket a záróléggömböket a Panama-csatorna és Hawaii-szigetek védelmére szánják. Gyakorlatilag azonban igen kicsi az esély, hogy megpróbálják itt a felbocsátásukat. Csak a repülőtereken lenne mód rá, márpedig elsősorban a kikötőt kellene védeniük. Nézetem szerint - tette hozzá Jesikava - Pearl Harbor eszményi terep váratlan támadásra, mert...

Szuzuki ránézett, és Jesikavának összeszorult a torka. Tudta, hogy fölöslegesen járt a szája. A megbízók nagyon nem szeretik, ha az ügynökök belelátnak a kártyájukba. Az veszélyezteti a titkosságot, hiszen egy ügynökről sohasem lehet biztosan tudni, hogy az ellenség elhárítása nem csípte-e meg, és nem szervezte-e be, hogy az ügynök nem játszik-e kettős játékot.

- Mi a helyzet a torpedóvédő hálókkal?

- Nincsenek - mondta Jesikava. - Kivéve azt az egyet, amellyel éjszaka lezárják az öböl bejáratát.

- Magam is tapasztaltam - válaszolta Szuzuki. - Tervezik-e hálók felszerelését?

- Ilyen jellegű értesülést nem szereztem - mondta Kita.

- Torpedóvédő hálók felszerelése - mondta Jesikava - nem várható. A víz sekély, torpedóvetésre alkalmatlan. De a hálók még jobban megnehezítenék a szűk öbölben az amúgy is nehézkes manőverezést.

- Rendben van - bólintott a hajópincér. - Mostantól fogva tehát nemcsak a hajók helyzetének változását jelentsék, hanem azt is, ha bármiféle záróléggömböt vagy torpedóvédő hálót vagy másegyéb csekélységet észlelnének.

Amikor a japán óceán járó már úton volt hazafelé, Szuzuki, a pincér - két felszolgálás szünetében - összehasonlította saját fölfedezéseit egy másik hírszerzőéivel, aki nemrég járt Pearl Harborban, de a tengeralattjárók főparancsnokságának megbízásából. Úgy találta, hogy a fő- és alkonzul kielégítően látja el a feladatát.

Kimmel tengernagy, az Egyesült Államok hadiflottájának főparancsnoka is úgy találta, hogy Pearl Harborban nem történik semmi említésre méltó, de mégis egyre idegesebb lett.

Miért változtatják olyan sűrűn a japán hadihajók a hívó-jeleiket? Nekik is tudniuk kell, hogy az amerikai rádiósok a hangszínükről megismerik az egyes hadihajók rádióit, akár csak ők az amerikai hadihajókon működő rádiókat. Ezért a rádiójelek alapján mindig naprakészen ismeri mind a két fél a másik hajóinak földrajzi helyzetét. Akkor is, ha a hívójel egyik napról a másikra megváltozik. Egyszóval: ügyet se kéne vetni rá, ha nem volna olyan bosszantó. És még valami. 1941. november 16-án „eltűnt” az Akagi zászlóshajó, vagyis a csendes-óceáni japán flotta hat repülőgép-anyaghajójának parancsnoki hajója. A többiek Kuré-ban, az észak-japáni támaszponton állomásoznak, ahogy a felderítés rádiósai feltérképezték. Csak az Akagi nincs sehol. Furcsa. És idegesítő. Egy fecske nem csinál nyarat ugyan, egy anyaghajó nem a világ. De miért tűnt el?

Mielőtt alaposan kikérdezte volna a flotta hírszerző szolgálatának a vezetőjét, leült, és levelet írt Washingtonba.

Az olvasó talán furcsállni fogja a levél és a válasz hangját, hiszen két történelmi személyiség írta őket: a csendes-óceáni amerikai flotta parancsnoka és a vezérkar tengerészeti főnöke. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a történelmi személyiség is ember, és - különösen ha nem a nyilvánosság előtt szerepel - szívesen elengedi magát.

Kimmel tehát elhatározta, hogy a vezérkari főnök mellének szegezi a kérdést. Mégpedig úgy, hogy ne tagadhassa meg a választ, vagy ne térhessen ki előle. Nem a „vezérkar tengerészeti főnökének” írt tehát, hanem a régi hadiakadémiai iskolatársának. Őt akkor - valamilyen rég elfelejtett szerelmi ügy miatt - Bettynek becézték. Így szólította meg most is levelében Kimmel, hogy aláhúzza a levél személyes jellegét.

Kedves Betty.¹

Sejtem, mennyit törted a fejed, hogy a németek oroszországi támadása után mit tesznek majd a japánok, kit rohannak meg, merre fordulnak. Végül is az Egyesült

Államok politikáját is elsősorban ez határozza meg. Márpedig a politika változásaitól függ, hogy mi, katonák szóhoz jutunk-e vagy sem. Neked persze megkönnyíti a dolgot, hogy ott vagy az elnök közvetlen közelében, és beosztásodnál fogva is minden lényeges eseményről tudomásod van. Az elnök is bizonyára gyakran kéri ki a véleményedet, és ismerteti veled a terveit, elképzeléseit. Így van ez rendjén. Elvégre nem azért kerül valaki a vezérkar élére, mert szép szeme van, vagy nemes metszésű orra, hanem mert ez a beosztás használ a legjobban az Államoknak, mivel a magas poszt betöltője rátermett ember. (Régóta ismerjük egymást, azt is megmondanám, ha tökfilkónak tartanálak.) Egyszóval jó, hogy ott vagy, ahol vagy, és hogy éppen te vagy ott. Már csak azért is, mert nemcsak hivatalosan, hanem barátilag is fordulhatok hozzád kellemetlen, majd azt mondhatnám, kétségbeejtő helyzetemben. Érzem a súlyát a rám bízott feladatnak, tudom, hogy milyen óriási jelentősége van annak, hogy az Egyesült Államok csendes-óceáni flottája ütőképes legyen, és minden percben készen álljon arra, hogy országunk ökle legyen, amely knockoutolja az ellenséget. De képtelen vagyok ellátni a feladatomat, nem tudok megfelelni ezeknek a követelményeknek, ha azt a régi gyerekjátékot vagyok kénytelen játszani, amikor bekötik a fogó szemét, és úgy kell elcsúsznia valamelyik játékosársát, akinek viszont nincs bekötve a szeme. Ha ez így megy tovább, úgy járok, mint a bekötött szemű fogó: orra fogok bukni. Benned van hát minden reményem. Benned, mert te majdnem olyan tájékozott vagy, mint az elnök, ráadásul nemcsak a fölött esem vagy, hanem régi évfolyamtársam, bajtársam, talán még azt is mondhatom, hogy a barátom. Te megértesz engem, és segíteni fogsz nekem. Nem azért, mert ez az én érdekem, hanem mert közös érdek, mert az Államok érdeke, de talán még a többi tisztességes emberé is, aki meg akar szabadulni a hitleri banditáktól. Azt nem kérem tőled, hogy fejtsd meg a japán rejtvényt. Ha már nem lenne rejtvény, bizonyára közölted volna velem a helyes megfejtést. De az amerikai rejtvény megfejtését áruld el nekem. Ha legalább azt tudnám, mi az Egyesült Államok terve, politikája, elképzelése, mindjárt másképp tudnék felkészülni, mindjárt másképp szervezném meg a munkámat. Arra célzok, hogy az európai helyzethez hasonlóan, az ázsiai is egyik napról, egyik óráról a másikra gyökeresen megváltozhat. Mindenünnen kapom a híreket, amelyek azt látszanak igazolni, hogy Japán megtámadja a Szovjetuniót. Tegyük fel, hogy megtörténik; Anglia akkor hadat üzen Japánnak? Ebben az esetben mi is megkezdjük a háborút Japán ellen? Vagy csak akkor, ha a holland gyarmatokat, illetve Szingapúrt éri japán támadás? Készen vannak már a tervek a Szovjetunióval való közös akciókra? És ha igen, milyenek azok, mire készüljön a vezényletem alatt álló flotta? Ha viszont sem Anglia, sem Amerika nem segítene Oroszországnak, mi lesz a viszonyunk a japán hajókhoz, őrzőjáratokhoz és így tovább? Ahogy én meg tudom ítélni, Oroszország háborúja a tengelyhatalmakkal nekünk segít, időt biztosít a felkészülésre Dél-Ázsiában.

Előre is nagyon köszönöm a választ, amely minden bizonnyal valamennyi kételyemet és aggályomat el fogja oszlatni. Borzalmas, amikor az embernek sejtelme sincs róla, mit hoz a holnap, pedig holnap is helyt kell állnia.

Szeretettel üdvözl: Husband Kimmel

Amikor a vezérkari főnök a levél végére ért, hosszan és tekervényesen káromkodni kezdett, amúgy tengerész módra. Aztán papírt tett maga elé, és azonnal írni kezdett:

Kedves Öregem!

Hogy a mennydörgős ménkű csapjon beléd! De háromszor, hogy még véletlenül se vesse el a célt.

Azt hittem, hogy amikor az elcsapott elődöd helyébe léptél, végre olyan főparancsnoka lesz a csendes-óceáni flottának, aki épeszű, ennek következtében nem ártja magát a politikusok dolgába. Úgy látom azonban, hogy az örök nyár, a barna bőrű hawaii lányok még az olyan kemény fickókat is agyalágyulttá teszik, mint amilyen te vagy.

Ha azért írtad volna a leveledet, hogy kifigurázz engem, mert haragszol rám, és ezzel akarsz bosszút állni, akkor fene bánja. Nem örültem volna, de megértem, már magam is voltam olyan helyzetben, amikor odadörgöltem a régi barátoknak. Mint például most neked is.

Még jó, hogy nem vallásfilozófiai vagy zenetörténeti kérdéseket tettél fel nekem. Azokra legalább annyira hitelt érdemlően és tudományos pontossággal tudnék válaszolni, mint amelyeket a leveledben összehordasz. Mit képzelsz, mi vagyok én? Egy kis manó, aki belebújik az elnök fejébe, és kiolvassa, mi van benne?

Igen. A véleményemet kikéri az elnök mindenféle szakkérdésben. Aztán fütyül a véleményemre. Vagy nem fütyül. Teljesen egyremegy. Akkor se tudom, mire kell neki, nem köti az orromra. Azt meg végképp nem, hogy adott esetben mi lesz az Egyesült Államok politikája. Nem tudja azt rajta kívül senki. Legföljebb az a nagyképű, rozoga Hopkins - udvari bolond és szürke eminenciás egy személyben -, de az is csak azért, mert ő aztán valóban belelát az elnökbe. Ezt a látnoki képességét azonban semmi másra nem használja, mint arra, hogy még mielőtt az elnök bármit mondott volna, helyeseljen neki, már tudniillik a remek gondolatáért.

Egyszóval: halványlila sejtelmem sincs róla, milyen esetben mit fog tenni az Egyesült Államok, a diplomaták, az elnök, a miniszterek, a hadsereg és a flotta. Azt sem tartom lehetetlennek, hogy még maga az elnök sem tudja. Lehet, hogy várja a perc ihletét. Minden lehetséges. És semmi. Meg az ellenkezője is.

De én, nem úgy, mint te, nem hisztizek, katona vagyok, és tudom, hogy békeidőben ki vagyunk szolgáltatva a hülye és zseniális civileknek. Amikor aztán elkezdődött a

csi-hi-puhi, akkor már minden tőlünk függ. Ki kell várni. És el kell tűrni, hogy a politikusok manőverezgessenek.

Ahogy én az elnököt ismerem, ezután is nagyon jól fog manőverezni, eddig legalábbis remekül ment minden. Lehet az is, hogy valamit rosszul számít ki, és óriási hibát követ el, akkor bizony majd nekünk kell kiköszörölnünk a csorbát. De azért vagyunk katonák.

Most már mindent tudsz, pedig nem tudsz semmit. Nesze neked! Üssön meg a guta!

Öllelek: Betty

A levelet belelte a fiókjába, hogy majd másnap elküldi. De nem küldte el se másnap, se harmadnap, nem küldte el soha, mivel idejekorán eszébe jutott, hogy ő nem csupán Kimmel volt évfolyamtársa, hanem vezérkari főnök és történelmi személyiség is egyszerre.

Mivel Kimmel hiába várt a mindent megvilágosító legfelsőbb kinyilatkoztatásra, ahhoz fordult, aki kéznél volt: a csendes-óceáni flotta hírszerzésének vezetőjéhez.

- Nézze, tengernagy úr - mondta a hírszerző főnök. - Ön aggódik, mert lelkiismeretes, és mert nem csekélységért felel. Ámde ... - Layton szünetet tartott — végül is a tények beszélnek, nem?! Azoknak csak jobban hisz, mint a saját szorongásainak?

Kimmel kérdőn nézett rá, Layton pedig letett eléje egy ív papírt.

- A japán haderők így helyezkednek el pillanatnyilag a térképen.

Kína: 21 hadosztály - olvasta Kimmel. - Mandzsúria: 13 hadosztály, anyaország: 7 hadosztály. Bevethető hadosztályok száma: 11. 3 légiflotta: anyaország és kontinens; bevethető: 2 légiflotta.

- Csak azt ne mondja, tengernagy úr, hogy az erők átcsoportosíthatók !

- Nem is mondom - legyintett Kimmel.

Nagyon jól tudta, hogy Kínában se út, se vasút, csak a folyók. Mandzsúriából meg nem hogy elhoznák a katonai erőket, inkább feltöltik. Hiszen ezer forrásból jön állandóan a hír, hogy a Szovjetunió elleni japán támadás csak napok kérdése. Itt meg nem történik semmi. Hál' istennek.

Ezen a napon tartott szemlét Nagumo admirális az Akagi fedélzetén, a Pearl Harbor elleni támadásra kiszemelt harminckét hajó felett a Kuril-szigetekhez tartozó Itorofu szigetnél, a Tankan-öbölben. 1942. november 22-e volt.

MINDENKINEK MEGVAN A MAGA BAJA

Nagumo ellentengernagy nyakig ült az ezernyi szervezési, ellátási, üzemanyag-igénylési és egyéb bajban, amikor először kereste föl egy kéttagú küldöttség.

Az ellentengernagy szörnyű dühbe gurult. Nem elég, hogy ezek a tengeralattjárósok fondorlatosán kiszedték a hadititkot a társaikból, még elég arcátlanok is ahhoz, hogy tőle kérjenek kihallgatást, és be is vallják a bűnüket, amellett beleszólnak a vezetők dolgába.

- Önök - mondja Nagumo, és halálfejéből olyan fagyosan jöttek ki a hangok, mintha valóban nem élőlény beszélne - úgy viselkednek, mintha nem lennének katonák és nem lennének japánok. Adjanak hálát az Istennek, hogy nem állítatom hadbíróság elé önöket hadititok kikémlése és függelemsértés miatt. Tűnjenek el!

A kéttagú küldöttség leforrázva távozott. Hát igen: valóban fondorlatosán szedték ki társaikból, hogy Pearl Harborba mennek, és részt vesznek a váratlan támadásban, habár csak mint a kikötő körüli fedezet. Tehát megkezdődik a háború. Itt az alkalom, hogy mindjárt a kezdet kezdetén megmutassák: tudják, mivel tartoznak a császárnak. Ezek az új, kétszemélyes zseb-tengeralattjárók mintha csak arra készültek volna, hogy észrevétlen beosonjanak az öbölbe, és a repülőekkel egyidőben megtorpedózzanak legalább öt csatahajót! A nagyok úgysem jutnának be, és ott se tudnának észrevétlenül maradni. Ők igen. De hát ha egyszer a vén köszvényes ilyen hajthatatlan!

- Jamamotohoz kell mennünk!

Ami lehet, hogy célravezető, hiszen a főparancsnok ennek a vállalkozásnak a szellemi atyja, és ha valaki, ő megmászhatja a tervet, és engedélyezheti a részvételüket. Másrészt nagyon kockázatos a dolog. Mert ha nem sikerül, és Nagumo megtudja, hogy a háta mögött a főparancsnokhoz fordultak, akkor aztán... Meg nem is illik a parancsnokkal szemben hálátlannak és engedetlennek lenni, még akkor sem, ha a parancsnok nem szolgált rá mindenben a hálára.

Egy japán azonban úgy gondolkodik, hogy mindig a nagyobb kötelezettség, a komolyabb hála a döntő. Nagumó-hoz hűtlennek kell lenniük azért, hogy jobban szolgálhassák a császárt.

- Szó se lehet róla - mondta Jamamoto tengernagy, amikor előadták a kérésüket. - Vagy nem jutnak be az öbölbe, vagy ha bejutnak, sohase kerülnek ki onnan élve.

- Ha mindegyikünk egy csatahajót elsüllyeszt, akkor már megérte - mondta Szakamaki, az egyik zseb-tengeralattjáró parancsnoka. A többiek egyetértően bólogattak:

Jamamoto látta, hogy halálra szánt katonákkal van dolga, ami rendben is van, magától értetődik. De értelmetlen kockázatot nem szabad vállalni, ha nem feltétlen muszáj. Megmondta nekik.

Akkor Szakamaki nagy és a hadseregnél, általában a japánoknál szokatlan merészségre szánta el magát.

- Bocsánatot kérek, tengernagy úr, hogy így fejezem ki magam, de ha kockáztatni lehet és érdemes egy egész hajórajt és egy légiflottának a jelentős részét, akkor miért ne lehetne kockáztatni öt zseb-tengeralattjárót és tíz tengerészt?

Ennek az érvelésnek nem lehetett ellenállni, már csak azért sem, mert a tíz ember tudatosan követelte, hogy a halálba küldje őket.

Ennek ellenére még kemény tudott volna maradni, de neki is megvolt a maga baja. Nemcsak Pearl Harbort kellett foglalkoznia, hanem az egész hajóhaddal. Márpedig az egyidejűleg megindul, és partra teszi a csapatokat a különböző szigeteken, ahol amerikai támaszpontok vannak, közel a dél-ázsiai felvonulási területhez. És még egy és ezer dolog a háborúval kapcsolatban, amely hamarosan kibontakozik szárazföldön, vízen és a levegőben.

- Jól van - mondta. Pedig tudta, hogy nincs jól.

Megvolt a maga baja a washingtoni japán nagykövetségnek is, aki végre megkapta Hull amerikai külügyminiszter elutasító válaszát az A tervre, amelyet Tokióban úgy állítottak össze, hogy tudták, mi lesz a sorsa. A japán követ is biztos volt az elutasításban, de azt remélte, hogy a külügyminiszter és az elnök nagyon kellemesen lesz meglepve, hogy a B terv milyen engedékeny, hogy mennyivel kevesebbet követel, mint az A! És elfogadják. Esküdni mert volna rá, hogy elfogadják! Igen ám, de még aznap üzenet érkezett Tokióból, amely újra figyelmeztette a követet, hogy november 25. az utolsó, a legutolsó nap. Addig választ kell kapnia az Egyesült Államoktól. Másnap pedig megint üzenet: rendkívüli körülmények közt, ha hadiállapota kerülne sor, meg kell semmisíteni a titkosírással működő távirógépeket. És ismételten a figyelmeztetés: a határidő szent!

Hullnak, az amerikai külügyminiszternek meg éppen az volt a baja, hogy valamennyi japán táviratot azonnal megkapta, akárcsak a japán nagykövet, mégis minden esetben figyelmesen el kellett olvasnia a japán nagykövet által előterjesztett dokumentumokat, holott már a könyökén jöttek ki. Amellett nem tárgyalhatott vele komolyan, mert tudta, hogy Roosevelt csak az időt húzza, és még mindig nem döntött.

Rooseveltnak is megvolt a maga baja. Tisztán látta, hogy Japán már régen rászánta magát a döntő lépésre. Csak azt nem tudta, melyik figurájával hova lép, magyarul: melyik hadseregével indul támadásra, és merre, északnak vagy délnek. Azt is tudta, nem, inkább a csontja velejéig érezte, hogy ez tőle függ, de a kisangyal, amelyik válságos helyzetekben oda szokott szállni a füléhez, és megsúgni, mi a leghelyesebb lépés, most hallgatott. Pedig látta, hogy a viharfelhők napról napra sűrűsödnek. Ő is olvasta a folytonos japán sürgetést és a titokzatos határidőről szóló noszogatót!

Hitlernek is megvolt a maga baja. A német gépesített alakulatok nemrég még fülüg süllyedtek az őszi orosz sárba. Aztán jött a fagy, és a természetes betonon újra nagy tempóban gördülhetett volna előre a támadás. Csakhogy amolyan igazi, kemény orosz tél zúdult a hitleri hadseregre, amelyet nem szereltek fel téli ruházattal és fagyűrő technikai anyagokkal. Megérkeztek a frontra a szibériai csapatok is. Hitler

örjögött. Ő már bejelentette a világnak többször is, hogy látja Moszkva hagymakupolás tornyait. Csak napok kérdése, hogy ... Most pedig visszavonul a német hadsereg! Először a második világháború történetében. Volt min örjögénie. Még a legkevesebb baja Churchillnek lett volna, aki egyre hathatósabb amerikai segítséggel és azzal, hogy a háború súlypontja áttolódott a keleti frontra, kifújhatta volna magát, ha nem aggódik világbirodalma miatt. Az amerikaiak ugyanis átengedtek egy japán titkosírás megfejtő készüléket Londonnak, és Churchill éppúgy tudta, ahogy Rooseveltt, hogy a sárga vulkán kitörőben van. Ő pedig nem volt meggyőződve róla, hogy Japán északnak tart. Tartott tőle, hogy délnek. Megvolt a maga baja a japán vezetésnek is. Egyszerre kellett a háborúra készülnie, és kezében tartania a sípot, hogy azonnal lefújja a mérkőzést, amint Washingtonból kedvező hírek érkeznek. Azért is biztatták állandóan a szerencsétlen washingtoni nagykövetet, akinek halvány sejtelve sem volt róla, mi a tét, és most már a helyettesét is, aki végre, az utolsó pillanatban megérkezett Washingtonba, hogy kitűnő angoltudásával előbbre vigye a dolgot. A dolgot, amiről ő se tudott többet, mint a nagykövet vagy Rooseveltt. Egészen addig, amíg ...

...1941. november 19-én minden japán követség – eszerint Rooseveltt is - rádiótávíratot kapott.

Rendkívüli körülmények (diplomáciai kapcsolataink megszakítása) és a nemzetközi hírközlési hálózat megszakadása esetén az alábbi figyelmeztetéseket vesszük be a Tokióból rövidhullámon sugárzott napi időjárásjelentésbe: 1. ha az amerikai-japán kapcsolatok kerülnek veszélybe: keleti szél, eső; 2. ha a japán-szovjet kapcsolatok: északi szél, felhősödés; 3. ha a japán-angol kapcsolatok: nyugati szél, derült idő.

Amennyiben ez fizikailag és kórtanilag egyáltalán lehetséges, Rooseveltt azonnal táncra perdül. De nem volt oka rá. A szélrejtjeles távirat már csak azután hangozott el Tokióból, amikor Rooseveltt lépett. Hiszen Tokióban éppen arra vártak, attól tették függővé, hogy milyen szél kezd majd fújni a Csendes-óceánon.

A JAPÁN ÓRA PONTOSAN JÁR

Közmondásos, hogy a hasonlatok sántítanak. Ha azonban az 1941. november végi Japánt pontos órához hasonlítjuk, jottányit sem térünk el a valóságtól. Nemcsak abban nem, hogy a katonai és a civil szervek egyaránt aggályos pontossággal, terv szerint készültek fel a második világháborúba való belépésre, hanem abban sem, hogy - az óra kerekeihez hasonlóan - itt az élő fogaskerekek sem tudták, mit eredményez a tevékenységük. Nem tudták és nem is mérlegelték. Egészen a legeslegfelsőbb szintig senkinek sem jutott eszébe, hogy amire készülnek, az nem igazságos, nem emberséges, nem erkölcsös. Japánok lévén, annak tudatában tették

a dolgukat, hogy végső soron a császárt, hogy Japánt szolgálják, és ez a legfőbb kötelesség. A többi nem az ő dolguk.

Már a legeslegelső tervben, amit még Genda kapitány vázlatosan fogalmazott meg, szerepelt a meglepetést szavatoló tökéletes titkosság. Azok, akik a végső, gyakorlati terveket készítették, gondosan tartották magukat ehhez az alapkövetelményhez.

Nagumo ellentengernagy támadó flottillájához harminckét különböző nagyságú és rendeltetésű hadihajó tartozott: csatahajók, torpedórombolók, cirkálók, naszádok, tankhajók és minden, ami a hat repülőgép-anyahajó védelmére és kiszolgálására szükségesnek látszott. Harminckét hajó nem csekélység, annak a hiánya feltétlenül feltűnik a legbutább ügynöknek is. Egy hajó azonban, ha az nehéz csatahajó is, nem hajó. Nincs az a hadikikötő, amelyben állandó mozgás ne lenne. A különböző típusú, nagyságú és rendeltetésű hadihajók zöme ugyan benn horgonyoz a kikötőkben, de közülük egy-kettő járőrszolgálatba megy, más kikötőbe tart, a legénységet gyakorlatoztatja. Sem az ügynöknek nem szúr szemet, ha egy-egy ilyen hajó kifut a kikötőből, sem annak, aki a jelentést kapja róla. Ezért szállingóztak egyesével Nagumo ellentengernagy támadóflottillájának hajói a Kuril-szigetcsoport egyik szigetének, Ito-rofunak az öblébe, a Tankan (Hito-kapu)-öbölbe. Ahány hajó, annyi kikötőből jött. A támadó egység leglényegesebb része: az anyahajók meg a csatahajók persze a legnagyobb bázisról, Kuréből érkeztek. Az amerikai felderítés rádiósai szerint mégis Kurében voltak, mert - megint csak a teljes titkosság kedvéért - az Akagi kivételével minden hajóból kitették a rádió adó-vevőt, a rádióssal együtt. Azok pedig továbbra is úgy dolgoztak a szárazföldön, mintha a hajók fedélzetén lennének. Az Akagi rádiója pedig hallgatott, mint a sír. Többek közt ezért főtt a feje Kimmel tengernagynak: hova tűnt az Akagi, és miért tűnt el? A felderítés, mint ismeretes, nem tudott választ adni rá, de úgy gondolta, hogy egy anyahajó nem okozhat galibát.

November 18-án azonban kifutott Kuréből öt tengeralattjáró is. Mire azonban bárki jobban szemügyre vehette volna őket, a víz alá merültek. Pedig a maguk nemében különös hajók voltak. Ahhoz a bálnához hasonlítottak,- amely a hátán cipeli a fiát. Valóban: mindegyik hajó parancsnoki fülkéje mögött ott lapult, helyesebben dudorodott egy kétszemélyes zseb-tengeralattjáró. Az öt nagy tengeralattjárón az az öt kicsi, amelynek a legénysége kikönyörögte Jamamototól, hogy részt vehessen a Pearl Harbor elleni támadásban.

Egy-másik támaszpontról ugyanezen a napon két raj futott ki: 11 tengeralattjáró; a harmadik - 9 tengeralattjáró - Kwajalein szigetről - amely félúton van Ausztrália és a Hawaii-szigetek között. Ez, néhány más szigettel együtt, afféle Japán gyarmat volt a második világháború előtt, és a japánok előretolt támaszpontnak építették ki. Jóval közelebb feküdt az amerikaiak hawaii bázisához, mint-maga Japán.

A tengeralattjárók éjjel a víz felszínén, nappal a víz alatt közelítették meg Pearl Harbort. Előbb délnek fordultak, majd kelet felé folytatták útjukat: éppen az ellenkező utat választották, mint Nagumo hajórajja; azt lehet mondani, annak a tükörképét.

Közben persze forgott a diplomáciai fogaskerék is. Két nappal a tengeralattjárók indulása után a washingtoni japán nagykövet és helyettese átnyújtotta Hull amerikai külügyminiszternek a japán B tervet, amelynek szövegét a titkosszolgálat jóvoltából már betéve tudta, hiszen több mint két hete megkapta, a japánokkal egy időben.

A B terv különben minden amerikai vezetőnek, politikusnak és katonának fölöttébb tetszett. Nem is álmodtak róla, hogy a japánok szinte kitalálják a gondolatukat. Pontosan az illett bele az Egyesült Államok terveibe, hogy átmeneti kisebb engedményekkel semlegesítik Japánt, amíg a fő ellenséget legyőzik, és amikor Hitler már kinyúlt, sor kerülhet Japán megengedezésére is. A B terv éppen ezt tette volna lehetővé. Hiszen Japán nem kért benne egyebet, mint eddigi hódításai szentesítését és további nyersanyagszállítást.

A B terv hivatalos betérjesztése utáni napon az Egyesült Államok legfőbb katonai és politikai vezetői összeültek a külügyminiszternél, és egyetértettek abban, hogy el kell fogadni, bizonyos kisebb módosításokkal.

Az Egyesült Államok vezető emberei meggyőződhetek róla, hogy Japán valójában komolyan akar tárgyalni, mert másnap, november 22-én a japán külügyminiszter boldogan - és persze rejtjelesen - közölte a washingtoni követséggel, hogy sikerült a fölöttesektől még négy napot kicsikarnia a megegyezés nyélbe ütésére. A feltétlenül betartandó határnap tehát nem november 25., hanem november 29. De ... És megint a rejtélyes és nyomatékos figyelmeztetés, hogy ez most már tényleg a legeslegutolsó terminus, és ha addig nincs japán-amerikai egyezmény, már nem lehet megállítani a dolgok önműködő kifejlődését. (Amikor Rooseveltt ezt a titkos, de megfejtett szöveget olvasta, minden alkalommal görcsösen összeszorult a gyomra. - Istenem - fohászzkodott -, valami jelet kérek tőled, hogy legalább következtetni tudjak, merre fejlődnek önműködően a dolgok?!)

Éppen ezen a napon - november 22-én - szemlélte meg Nagumo ellentengernagy a Takan-öbölben a harminckét hajóból álló támadó egységet, miközben Washingtonban az amerikai külügyminisztérium kidolgozta a B terv amerikai változatát. Magyarán hozzáfűzték a módosító javaslatokat, hogy aztán - a tárgyalások során - valahol félúton találkozassanak, ha ... Ha az elnök végül is egyetért vezető munkatársaival, és a kölcsönös engedmények, vagyis a taktikai visszavonulás útját választja. (Hiszen voltaképpen vissza se kell vonulni, csak azt kell mondani a kialakult helyzetre, hogy ámen! Japán így is, úgy is Kínában van, így is, úgy is Mandzsúriában van, így is, úgy is Indokínában van, az Egyesült

Államok mostanáig majd mindent szállított neki! Soha jobb alkalom, hogy nagyobbat üthessünk nyugaton, mert nem vagyunk lekötve keleten!)

November 23-án. vagyis egy nappal ezután, éjjel értekezletre hívták a japán támadó egység minden parancsnokát az Akagira. Ott régi ismerősünk, Szuzuki, a hajópincér volt a hangadó. Most természetesen nem pincéri, hanem századosi minőségben. Részletesen ismertette személyes tapasztalatait és mindazt, amit Jesikavától és Kitától megtudott.

Minden parancsnok megkapta az utasításokat. Aztán apró poharakba töltötték a szakét, a hagyományos japán rizspálinkát, egy hajtásra kiitták, és háromszoros banzájt kiáltottak. Természetesen a császárra.

Minden és mindenki készen állt. Csak Jamamoto parancsát várták. A rádiósok éjjel-nappal ott kuksoltak készülékük mellett, hogy vegyék a főparancsnok utasítását. De az indulás pillanata még nem érkezett meg. Kétszer huszonnégy órának kellett eltelnie feszült várakozásban.

Ez a két nap mindenütt eseménytelen volt, és mindenütt a várakozás nyomta rá a bélyegét! Nagumo és tisztjei Jamamoto parancsát várták, Jamamoto a titkos tanács és a kormány döntését várta, a titkos tanács és a kormány a washingtoni nagykövet jelentését leste, az amerikai vezérkar és kormány Roosevelttel döntését várta, az elnök pedig valamilyen eseményt, ami megsúgja neki, hogy a japánok merre indulnak meg, északnak-e vagy délnek. De nincs az a kétszer huszonnégy óra, amely el ne múlna. És a beköszöntő november 25-e mintha csak kárpótolni akarta volna a várakozókat: az események garmadáját vonultatta föl.

Reggel az amerikai külügy-, hadügy- és tengerészeti miniszter másfél órán keresztül tárgyalt a politikai helyzetről. Végül is abban állapodtak meg, hogy a B terv amerikai változatát Japán elé kell terjeszteni, és meg kell állapodni. Ez az Egyesült Államok érdeke.

Délelőtt tizenegy órakor Rooseveltnél találkozott a haditengerészet és a szárazföldi erők vezérkari főnöke. Mindannyian bizonyosak voltak benne, hogy Japán valamire készül, de hogy mire, azt egyikük sem tudta határozottan. Bizonyos csak az volt, hogy az időpont is bizonytalan. (Valóban nem tudhatták, hogy a titkos tanács Tokióban már kitűzte a támadás napját **1941. december 7-re**, abban az esetben, ha az amerikaiakkal nem sikerül megegyezni.) Valamennyien azt tanácsolták az elnöknek, hogy terjesszék a japánok elé a B terv amerikai változatát; amely nagyon jó tárgyalási alap, és a tárgyalás hamarosan megegyezéssel végződjön.

Roosevelt kénytelen-kelletlen igent mondott, pedig még nem kapta meg az égi jelet.

Jamamoto nem várhatott tovább a parancs kiadásával. A támadó egységnek el kell indulnia, hogy december 7-re Oahu szigetének közelébe érjen. Legföljebb félútról visszarendelik, ha közben megszületik a megegyezés.

Az Akagi rádiósa nem szólította a küldöncöt, maga rohant Nagumo ellentengernagy parancsnoki kajütjébe.

- Jamamoto tengernagy úr távirata, ellentengernagy úr - kiáltotta lihegve és minden katonai formaságot mellőzve.

Nagumo, aki különben igen kényes volt a reglamára, ezúttal ügyet sem vetett a civil tempóra, sőt, köszvényét meghazudtolva ugrott fel asztala mellől, és tépte ki a rádiós kezéből a papírt:

„Megparancsolom - üzenete Jamamoto tengernagy -, hogy a támadó egység a legnagyobb titokban haladva, és védekezve a tengeralattjárók és a repülőgépek ellen, vonuljon a hawaii vizekre, s a hadművelet bejelentésének pillanatában rohamozza meg az amerikai flottát a Hawaii-szigeteken, hogy halálos csapást mérjen rá. Az első légitámadásra »X nap« hajnalán kerül sor. (A pontos dátumot a következő parancsban közöljük.) A légitámadás befejezése után az egység gyorsan hagyja el a hawaii vizeket, és forduljon vissza Japán felé, szorosan együttműködve, és biztosítva az ellenfél ellentámadásaival szembeni védelmet. Arra az esetre, ha a tárgyalások az Egyesült Államokkal sikeresek lennének, az egység legyen kész az azonnali visszafordulásra és széttagozódásra.”

Az ellentengernagy sóhajtásnak is beillő mély lélegzetet vett. Itt a parancs, indulni kell. Jamamoto, ez az örült, mégis kierőszakolta a kalandorakciót. Ami emberi számítás szerint csak kudarcra végződik, hacsak az amerikaiak nem teljesen hülyék.

Minden, amit Szuzuki elmondott Pearl Harborról - úgy rémlett Nagumónak -, olyan, mint valami gyermekmese. Teljes lehetetlenség, hogy épeszű katonák így viselkedjenek olyan támaszponton, ahol gyakorlatilag az egész csendes-óceáni flotta össze van zsúfolva. Sétarepülés a katonai objektumok felett szabad fényképezéssel... Agyrém! És hova dughatták a repülőgépeiket? Amennyit az ügynökök láttak, és amelyet láttak, az csak arra jó, hogy félrevezesse a japán vezérkart. Bizonyára titkos, föld alatti repülőtereik vannak, és ezek a málészájúak képtelenek voltak fölfedezni, hogy hol... Se záróléggömbök, se torpedóvédő hálók ... Örület! Vagy ...

Az ellentengernagy arca felderült. Ez eddig eszébe se jutott, mint vérbeli katonának. Az amerikaiak valóban meg akarnak egyezni velük. És akkor nincs semmi baj. Egyharmad útról, félútról szépen visszarendelik őket, és nem kerül sor erre a ...

Akkor vette észre, hogy a rádiós még mindig ott áll előtte feszes vigyázzban.

- Végeztem. Távozhat - mondta fáradtan.

Nagumo most már biztosan tudta, mi fog történni, nem úgy amerikai kollégája, a tengerészeti vezérkari főnöke. A Rooseveltnél lefolyt tárgyalás után üzenete Kimmelnek Pearl Harborba, hogy a japánok minden valószínűség szerint támadnak. De hogy mit tesz az Egyesült Államok, arról fogalma sincs. Érthető: volt

elég ideje és alkalma megismerni az elnököt, érezte, hogy Roosevelttel beleegyezése valahogy nem végleges.

Valóban. Az elnök gondterhelten üldögélt az íróasztala mellett. Annyira kell, hogy valami történjék - így érezte -, hogy fog is. És csakugyan. Nyílt az ajtó: tengerészeti adjutánsa letette eléje a berlini nagykövet jelentését. Németország, Olaszország és Japán öt évre meghosszabbította az Antikomintern paktumot, magyarán a világgkommunizmus elleni háromhatalmi egyezményt.

Roosevelttel kinyilatkoztatás és égi jel gyanánt fogadta a hírt. Nem hibáztathatjuk érte. Ő semmit sem tudott a Takan-öbölben horgonyzó és éppen indulófélben lévő támadó egységről. Arról sem tudott, amit Richard Sorge, a német tudósító és szovjet hírszerző közölt a szovjet vezetőkkel. Japán 1941 folyamán semmiképpen sem indít támadást Szibéria ellen. Azt sem tudta, hogy a császári titkos tanács, mivel az USA gazdasági erejét a Japáné sokszorosának ítélte, úgy döntött, hogy kevesebb is megelégszik, ha háború nélkül sikerül (B terv). És azt sem, hogy a titkos határidő, ami eredetileg éppen ez a nap volt, de Togo külügyminiszter jóvoltából 29-re tolódott ki, éppen arra vonatkozik, hogy ha ő elveti a megegyezést, a japánok a kész háborús tervek alapján lecsapnak Pearl Harborra, és nekilátnak Dél-Ázsia meghódításának. Nem. Roosevelttel csak annyit tudott, hogy ha a tárgyalások zátonyra futnak, akkor Japán hadigépezete megindul - valamire. És most úgy érezte: tudja, hogy merre. Amerre az Antikomintern paktum meghosszabbítása, vagyis a fasiszta hármasszövetség alapján indulnia kell: Szibéria felé.

November 25-én még nem hangzott el a tokiói rövidhullámú adásban a szelekről szóló titkos figyelmeztetés a diplomaták számára. Még megvoltak a titkos rádiózásra szolgáló készülékek, azok segítségével is lehetett volna üzenetet küldeni. Még nem kaptak a diplomaták utasítást, hogy semmisítsék meg azokat. Egyszóval Japán még nem döntött. Nem is dönthetett, hiszen döntése Roosevelttől függött. Róka fogta csuka, csuka fogta róka.

Roosevelttel azt sem tudhatta, hogy Japán aláírta ugyan a háromhatalmi paktumot, illetve annak meghosszabbítását, de ez nem volt egyéb diplomáciai gesztusnál. Jottányit sem változtatott Németország-Olaszország és Japán viszonyán, még kevésbé Japán tervein.

Az elnöknek nem volt rá szüksége, hogy értsen japánul, hiszen a titkosszolgálat mindent lefordított angol nyelvre. Ez azonban nem volt elég ahhoz, hogy meg is értse a japánokat. Azt hitte, hogy a japán vezető politikusok szemében ugyanolyan értéke van a leírt és aláírt szónak, mint az ő szemében. Világéletében ki is tért alóla, hogy írásban adjon valamit, ha tartott a következményeitől. Churchill, az angol miniszterelnök is azt csodálta meg Roosevelttel többek közt, hogy nem lehet pontos meghatározásokkal lépre csalni.

Pedig ha Rooseveltt ez esetben is olyan éles eszű, okosan mérlegelő, mint általában, akkor végiggondolja, hogy mit tettek egymásért a háromhatalmi szerződés éveiben az európai és távol-keleti partnerek, pontosabban Németország és Japán. Ebből következtethetett volna, hogy mit fognak tenni a jövőben, az egyezmény meghosszabbítása után. Négy teljes napja lett volna rá a japán külügyminiszter jóvoltából. Úgy látszik azonban, az ő idegei sem voltak hajókötélből.

Hivatta Hullt.

Még a sokat tapasztalt külügyminiszter is elbámult, amikor meglátta az elnököt. Az utóbbi napokban és a nemrég lezajlott hosszú tárgyaláson is Rooseveltt mintha csak félig lett volna jelen. Többnyire hallgatott. És amikor szemmel látható egyetértés alakult ki a vezető politikusok és katonák közt a taktikai megegyezés tekintetében, jóvá is hagyta meg nem is, igent is mondott meg nem is. Mivel valamennyien régi „Roosevelt-szakértők” voltak, tudták, hogy az elnök még mindig vár valamire.

És most egy másik, az igazi Rooseveltt fogadta Hullt. A tette kész, a határozott, a magabiztos, a történelemcsináló FDR.

- Holnap átnyújtunk a japánoknak egy jegyzéket. Legyen tízpontos, az kerek, világos, megmásíthatatlan. Adjuk tudtukra, hogy semmi keresnivalójuk Kínában, Indokínában, még kevésbé a dél-ázsiai szigetvilágban. Derüljön ki világosan a jegyzékből, hogy ha háborúzni akarnak, nem indulhatnak el dél felé, mert az övéket többszörösen meghaladó katonai és gazdasági erőnkkel találják szemben magukat. Egyszóval: holnap véget vetünk a diplomáciai taktikázásnak. - Tehát ultimátumot nyújtunk át - mondta a külügyminiszter. Nem kérdezte, állította. Amire megvolt a jó oka. Nem olyan rég miniszterek és vezérkari főnökök szögezték le, hogy mindent, csak ultimátumot ne! És hogy éppen a roosevelti stratégia értelmében kell Japánnal átmenetileg megegyezni.

- Ultimátum? - kérdezte Rooseveltt elgondolkodva. Majd megrázta a fejét. - Nem. Tudja mit? Holnapig úgyis kevés az idő, ne írjanak új bevezetést a tíz ponthoz, hanem változtatás nélkül tegyék eléje a módosított B terv bevezetését.

- Attól tartok, elnök úr, hogy az kissé el fog ütni a tízpontos követeléstől. Az kompromisszum, ez pedig . . .

- Ez pedig ultimátum, ugye? - szakította félbe Rooseveltt. - No hát éppen ettől a bevezetőtől nem lesz ultimátum. Hadd törjék rajta a japánok a fejüket, mit akarunk voltaképpen.

- Voltaképpen mit akarunk? - csúszott ki Hull száján a kérdés.

- A legeslegjobbat Amerikának - mosolygott Rooseveltt, és intett a külügyminiszternek, hogy mehet.

Még mindig ezen a napon, de már nagyon a végén, éjfél tájt fölrázták legszebb álmából régi Pearl Harbor-i pincér ismerősünket, Szuzuki kapitányt.

- Kapitány úr! Az ellentengernagy úr hívatja.

- Ez a felderítőisztek sorsa - dörmögte a kapitány, miközben villámgyorsan kapkodta magára egyenruhája darabjait. - A parancsnok nem tud aludni, nem hagyja a felderítőt sem.

Közben elröppent az álom a szeméből, és mire Nagumo kabinjának ajtaján kopogott, már teljesen tetre kész volt.

Szuzuki feszesen megállt az ajtóban, és csak szemmel követte Nagumót, aki fel-alá járkált hálóköntösében.

- Nem tudok aludni - jelentette ki végül Nagumo, teljesen fölöslegesen, hiszen a helyzet egészen egyértelmű volt. - Nem tudok, mert nem hagy nyugodni a gondolat, hogy fölöslegesen kockáztatom a japán flotta egy részét és lényegében az egész légiflottát.

Szuzuki hallgatott. Várta a kérdést. De Nagumo nem kérdezett.

- Nem mindig akkor szolgálja legjobban a katona a császárt, ha igent mond. Kérhettem volna, hogy ne engem bízzanak meg a támadó egység vezetésével. Nem tettem meg, mert tartoztam azzal a nevemnek, hogy nem térek ki egy sorsdöntő megbízatás elől, amikor feltételezik, hogy ezt személyes indítékból tenném.

Szuzuki kövé dermedt. Japán ember még a legbelső barátja előtt sem tárja fel a gyengeségeit, nemhogy egy nála sokkal fiatalabb és kisebb rangú valakinek!

- Ha azonban Japán szempontjából sorsdöntő Pearl Harbor megtámadása - folytatta Nagumo -, és bizonyára az, hiszen a császár is Jamamoto admirális álláspontjára helyezkedett, akkor mégis az a helyes, hogy vállalkozom az akció vezetésére. De ... - Nagumo megtorpant. Sarkon fordult, és szembenézett Szuzuki kapitánnyal. - De csak abban az esetben, kapitány, ha az Egyesült Államok csendes-óceáni flottája valóban Pearl Harborban van.

Nagumo elhallgatott. Némán múltak a másodpercek. Talán hatvan hosszú másodperc eltelt, amikor az ellentenger-nagy végre megszólalt mély torokhangon:

- Esküdjön! Én, Szuzuki Szuguru, a titkosszolgálat kapitánya esküszöm ...

- Én, Szuzuki Szuguru, a titkosszolgálat kapitánya esküszöm ... - visszhangozta a fiatalember, majd folytatta úgy, ahogy Nagumo előmondta neki: - hogy saját szememmel megbizonyosodtam róla: az Egyesült Államok csendes-óceáni flottája Pearl Harbor kikötőjében állomásozik. Ha nem az igazat mondom, ne teljesíthessem kötelességemet a császár, szüleim, rokonaim, elhalt őseim és jótevőim iránt, hanem éljek átkozottul, megvetéstől kísérve, mint aki nem tudja, mivel tartozik másoknak és a saját nevének.

- Jól van - bólintott Nagumo. - Most már mindent nyugodtan vállalok.

Szuzuki visszaballagott a kabinjába. Gyorsan levetkőzött, és leheveredett az ágyára. És - ami még sohasem fordult vele elő életében, hiszen a japán mindig, mindenhogyan, minden körülmények közt tud aludni - órákig nem jött álom a szemére. Beleképzelte magát Nagumo helyzetébe, és rádöbbsent, hogy az ellentengernagy bizonyos szempontból Japán létét-nemlétét tartja a kezében. Ennek

a játéknak kettős tétje van: az amerikai hadihajók és az ő harminckét hajójuk meg a négyszáz repülőgép. És bár a legénység egytől egyik halálra is kész, mégsem mindegy, hogy meghalnak-e, vagy részt vehetnek majd a további harcokban. Nagumo nem rokonszenves, de nem is aggályoskodó vén számár. És Szuzuki kapitány - végre - úgy elaludt, ahogy egy törőlmetszett japánhoz illik.

A PROFI KÉM ZAVARBA JÖN

Azon a híres-nevezetes november 25-én Pearl Harbor-ban is történt valami.

John Smith, a Vén Tengeri Medvéhez címzett kiskocsmata tulajdonosa korán reggel elküldte Mike-ot, a fiát egy borítékkal, amelyben csekk lapult. Kölsönösen ki szokták segíteni egymást egy vendéglős haverral, ha sor kerül rá.

Mike éppen visszafelé ballagott. Ráért, korán volt, hogy iskolába siessen. A japán konzulátustól nem messze megtorpant.

A kapun Morimura alkonzul lépett ki, és majdnem beleütközött a Vén Tengeri Medve csaposába, aki viszont éppen be akart lépni a kapun. A csapos mélyen meghajolt. Az alkonzul kisebb meghajlással fogadta az üdvözlést, és megállította a csapost. Néhány szót váltott vele. Ujabb üdvözlés. A csapos belépett a kapun, Morimura pedig megindult a kikötő felé.

Mike vad vágatába kezdett. Otthon összekapkodta az iskolai holmiját, majd egy óvatlan pillanatban Anne-t magával cipelve, elnyargalt hazulról.

- Meg vagy veszve?! Hagyj békén! - kiáltozta Anne, de Mike csak húzta magával.

- Csendben légy! Fontos dologról van szó!_

Amikor látó- és hallótávolon kívül voltak, Mike végre megállt.

- Hülye vagy! - lihegte Anne dühösen és rémülten. - És megmondalak a mamának!

- Nem vagyok hülye, és nem mondasz meg. Elvégre nem vagy már csecsemő.

Mit csináljak, ha iskolába kell mennem? Muszáj rád bíznom a kémet.

- Micsodát? - kérdezte Anne elámulva.

- A japán kémet!

És Mike sebtében elmesélte, hogyan követték apjával meg a Morton fiúkkal a japán alkonzult, és hogyan unták meg végül is, hogy mindig ugyanarra jár és mindig ugyanazt csinálja. De most, hogy találkozott a csaposukkal, újra a körmére kell nézni.

- Egyszóval - mondta Mike - meg ne lógjon előled! Rád bízom, mert balhé lesz, ha nem megyek iskolába ...

Mike jól számított. Jesikava - szokott kényelmes módján - ott sétálgatott a kikötőben.

- Ez az - mondta Mike. - Ügyesen kövesd, nehogy észrevegye. Aztán majd elmondod nekem, merre járt, kivel beszélt, mit csinált. Nyisd ki a szemed, most bebizonyíthatod, hogy nem ejtettek fejre.

Azzal otthagya a hűgát, és hanyatt-homlok száguldott az iskolába, hogy odaérjen csöngetésre.

Anne első gondolata az volt, hogy fogja magát és hazamegy, már csak azért is, mert anyja nem tudja, hol van, és ebből nagy bajok lesznek. Miért kapjon ő nyaklevest Mike miatt? De ha egyszer papa is benne van a dologban, akkor ez mégiscsak eltér a szokásos, fiúk által elkövetett disznóságoktól! Úgy határozott, hogy egy kicsit marad, aztán majd meglátja, mi lesz az egészből.

Jesikavának - azaz Morimura alkonzul úrnak - semmi oka nem volt, hogy magatartásán fikarcnyit is változtasson. A kutya se hederített rá, bármerre járt, bármit tett. Pedig, ahogy hivatásos kémhez illik, egyetlen pillanatra sem hagyta el magát. Nem akart az ameriak kezére kerülni, mert tisztában volt vele, milyen fontos poszton van, és mert bizonyos volt benne, hogy szolgálatának napjai Pearl Harborban amúgy is meg vannak számlálva. Viszont ha megtörtént a támadás, úgy szeretné elhagyni állomáshelyét, mint kiutasított diplomata, különben börtönben rothadhat a háború végéig mint elcsípett kém, ha agyon nem lövik. Egyszerűen minden idegszálával figyelt. De ahogy nem vette észre a nyomába szegődött fiúkat, mert műkedvelőkre és gyerekekre egyszerűen nem volt „beprogramozva”, nem jelzett a „vészcsengője” egy hatéves kislányra sem.

Anne már egy teljes órája a nyomában volt, és Jesikava még csak nem is sejtette, hogy valaki követi. Amikor azonban letelepedett egy padra, és onnan nézegette a kikötő forgalmát, és a melléje ülő kislány leplezetlen érdeklődéssel bámult az arcába, akkor már észre kellett vennie, hogy ez a kis amerikai hölgy megkülönböztetett figyelemmel fordul szerény személye felé.

- Kormos az arcom? - kérdezte Anne-től. Anne a fejét rázta.

- Látsz rajtam valami furcsát?

- Nem - mondta Anne. - Éppen azon csodálkozom.

- Miért? Mit kellene rajtam látnod?

- Nem tudom - rázta fejét Anne. - De úgy gondolom, valamiből látni rajtad, hogy kém vagy.

Puff! Jesikava úgy érezte, mintha hirtelen dördüléssel megnyílt volna alatta a föld. De nem nyelte el. Sőt nem rohantak elő amerikai titkosrendőrök sem, hogy letartóztassák.

- Te tényleg kém vagy? - kérdezte Anne.

- Honnan gondold? - kérdezte vissza Jesikava némileg visszanyerve lelki egyensúlyát.

- A bátyám mondta.

- Úgy? És hány éves a bátyád?

- Ő már nagy! - mondta Anne.

- De mégis - unszolta Jesikava.

- Nemsokára tizenkét éves lesz.

Jesikava szívről egy egész hegylánc gördült le. Egyszóval valami indiánosdi féle játékról van szó, és a gyerekek véletlenül ráhibáztak.

- Nem is vagy kém - mondta Anne. - Nem látom rajtad.
- Tudod, milyenek a fiúk - legyintett Jesikava. - Mindig ilyeneket játszanak. Háborúsdit, indiánosdit, kémesdit.

Anne bólintott. Ismerte a fiúkat. A bátyját is meg a Morton gyerekeket is. Illett rájuk ennek az állítólagos kémnek a jellemzése. Voltaképpen haza is mehetne. De...

- Te most hova mész? - kérdezte Jesikavát.
- Még sétálok egy kicsit, aztán ebédelek.
- Jó - mondta Anne. - Veled megyek.
- Velem? - kérdezte kissé meglepetten Jesikava.
- Veled - bólintott komolyan a kislány. - A bátyám megver, ha szem elől tévesztelek.

- Isten ments! - mosolygott Jesikava. - Nem venném a lelkekre. Inkább gyere velem. Akár együtt is ebédelhetünk.

Anne nagy, csodálkozó szemmel nézett a japánra.

- Van itt a dombon egy vendéglő, ott kitűnően főznek. Ettél már igazi japán ételleket?

Anne-nek felrémlett az anyja, aki már bizonyára mindenütt keresi. Másrészt viszont, ha apja bízta meg Mike-ot a japán megfigyelésével, akkor mégiscsak kötelessége, hogy vele tartson. Most már mindegy. Lesz, ahogy lesz. Különben is: Mike közben hazamegy, és mindent elmagyaráz.

- Még nem ettem igazi japán ételleket - mondta végül Jesikavának.
- Akkor hát gyere.

Amikor beléptek a Sunte Ro vendéglőbe, Jesikava amúgy mellékesen megkérdezte Anne-t:

- Édesanyád bizonyára hazavár ebédre. Telefonálni kellene neki.

Ez megfordult már Anne fejében is. De jól ismerte anyját. Ha nem tudja részletesen megmagyarázni neki, miről van szó, márpedig nem tudja, akkor rá fog ripakodni, hogy

7. ábra

azonnal induljon haza. És most már úgyis egyremegy. Így is kikap, úgyis. Elvetette a telefonálást mint használható megoldást.

- Itt a telefon - mutatta Jesikava. - Mondd a számot, felhívom neked.

De Anne a fejét rázta. Futólag az is felmerült benne, hogy apját hívja fel a Vén Tengeri Medvében, de valahogy nem volt mersze odaszólni. Mit lehet tudni Mike-kal? Hátha csak hivatkozott a papára, és egy szó sem igaz az egészből. Nem telefonál oda sem.

- Ha nem, nem - mondta Jesikava. Pedig nagyon bánta, hogy nem sikerült ilyen olcsón megtudnia, kicsoda a kislány. De majd kifaggatja.

A különszobában tálaltak Jesikavának és rendkívüli vendégének.

Anne jóízűen evett. Már nagyon éhes volt.

- Hogy hívnak? - kérdezte Jesikava a harmadik fogás után.

- Anne-nek - válaszolta a kislány.

- És a másik neved?

- Smith.

Ez aztán támpont! - mérgeződött magában Jesikava. - Száz amerikai közül kilencvenet Smithnek hívnak.

- A villanegyedben laktok?

- Nem - rázta meg a fejét Anne. - Pearl Cityben. Jesikava elgondolkodott. Ez a kislány talán nem is olyan naiv, mint amilyennek első látásra képzelte. Bemondja a legáltalánosabb amerikai nevet, nem árulja el a telefonszámukat és nem mondja meg a lakásuk pontos címét. Az lenne az amerikai elhárítók legújabb trükkje, hogy ilyen kislányokkal dolgoznak, mint a horgász a gilisztával?

De mindjárt le is intette magát. Nem, az teljesen lehetetlenség. Nem kockáztathatják a titkosságot, a maguk biztonságát azzal, hogy lényegében kiszolgáltatják magukat egy hatéves kislánynak! És ha jól be lenne tanítva, akkor nem kérdezte volna tőle, hogy kém-e. Egyszerűen arról van szó: a kikötőben játszó fiúknak feltűnt, hogy ő mindennap arra sétál, és kinevezték kémnek. Különben jó érzékkel. De hogy veszedelmes felnőttel nem közölték, az nagyon valószínű, mert biztosan nem figyelik, azt észrevette volna.

- Azt hiszem - mondta a gésának -, ifjú hölgyvendégem szeretne a mosdóba menni. Vezesd oda. - És elmondta Anne-nek angolul is. Az bólintott.

Jesikava egyedül maradt. Gyorsan elővette füzetét, amelyben az oldalak kockákra voltak osztva, és mindegyik számot viselt a felső jobb sarkában: a kikötőt egy régebbi utasítás szerint övezetekre osztották Kitával, és ennek megfelelően, az övezet számára hivatkozva közölték, ha valami változás történt, ha a hajók valamilyen okból elmozdultak, más övezetbe kerültek.

Gyorsan dolgozott, az olyan ember biztonságával, aki naponta ismétli ugyanazt. Nem írt, rajzolt. A csatahajók nagyobb halnak, a kisebbek kis halnak látszottak. Kezdőbetűt csak ott kapott a „halacska”, ahol valami változás történt.

- Mit rajzolsz? - szólalt meg Anne a háta mögött. Ördögös gyorsasággal visszaérkezett ez a kölyök! Mi az istencsudát lódítson neki?

- Kis halakat meg nagy halakat - mondta rövid gondolkodás után. - Ez japán szokás. Ha jól rajzolom a halakat, sok akad majd a horgomra.

- Te is babonás vagy? - nevetett Anne. - A bátyám, Mike is babonás, amikor horgászásról van szó. De ő nem rajzol halakat, hanem nem szabad szerencsét kívánni neki. Szerintem ez is butaság meg az is. Vagy van hal, vagy nincs hal.

- Azt hiszem, igazad van - bólintott Jesikava, és becsapta a füzetet, amelyben már minden fontos adat a megfelelő helyen lerögzített.

- Itt az ideje, hogy induljunk - mondta Jesikava, amikor megitták a gésa által felszolgált zöld teát is.

- Te most hazamész? - kérdezte Anne.

- Nem - rázta a fejét Jesikava. - Bemegyek a hivatalomba.

- Jól van - bólintott Anne. - Elkísérlek.

- Úgy illik - mosolygott Jesikava -, hogy a hölgyet kísérjék haza. Én kísérlek el téged.

- Nem, nem! - tiltakozott Anne. - Én megígértem Mike-nak, hogy mindenhova elmegyek, ahova te elmész. De ha hazakísérsz, utána már a mamám el nem enged. Szó se lehet róla!

A kis bestia! - gondolta Jesikava. - Állandóan kisiklik a kezemből. De nem huzakodhatok vele, mert ha neki nem is, de a híres bátyjának gyanús lehet, ha mindenáron tudni akarom, kik is ők. Különben is: találkozunk még, a jelekből ítélve.

Anne-t voltaképpen az mentette meg az anyai pofonoktól, hogy olyan sokáig elmaradt. Hiszen még a konzulátusra is elkísérte a japán hírszerzőt. Honolulu közel volt ugyan, de nem nagyon.

- Szóval ez a hivatalod.

- Nem tudod elolvasni a táblát? Hiszen angolul is ki van írva, hogy japán konzulátus.

- Csak jövőre megyek iskolába - mondta bánatosan Anne. A bánat nem annak szólt, hogy nem kell az iskolapadban kuksolnia, hanem annak, hogy még olyan kicsi.

Jesikava megsimogatta Anne fejét. Megkönnyebbült. Ez valóban nem komoly dolog: írni-olvasni se tud, jóformán dedós...

El lehet képzelni, mit művelt Mrs. Mary Smith, amikor kiderült, hogy a lánya eltűnt. Hiába telefonált a Vén Tengeri Medvébe is, a férje sem volt okosabb. És telt-múlt az idő. Anne sehol. Már egész magánkívül volt, amikor betoppant Mike.

- Anne? - Aztán ránézett anyja feldúlt arcára, és mindent megértett. Szent ég, mi lesz itt?!

Szerencsére másodperceken belül megérkezett John Smith. És akkor tisztázódott minden. Így aztán megoszlott az anya mérge férje és fia közt: mindkettőjükről leszedte a keresztvizet. Aztán hirtelen elhallgatott, és rémülten képzelődni kezdett, hogy mi mindent csinál az elvetemült japán kém szegény kis Anne-nel.

Az ebéd gyászos hangulatban múlt el, mindenki úgy rágta a maga ételét, mint tehén a szénát. Aztán néma csendben ültek, és várták, hogy Anne betoppanjon.

És betoppant.

Mrs. Mary Smith felváltva korholta és csókolgatta épen és egészségesen érkezett gyermekét, aki őszintén örült, hogy ilyen olcsón megúsza az elcsatangolást. A férfiak pedig tükön ültek. Alig várták, hogy kikérdezhessék a család legifjabb kémelhárítóját.

- Hiszen ez alkonzul, nem kém! - mondta Anne, amikor végre kiszabadult anyja karjaiból.

- Persze hogy alkonzul - válaszolta dühösen Mike. - De attól még nagyon is lehet kém.

- De én láttam, hogy bement a honolulu konzulátusra!

- Nem jelent semmit! - legyintett Mike, aki már-már kémszakértőnek érezte magát.

- De amikor ő maga mondta, hogy alkonzul.

- Szent ég! - kapott a fejéhez Mike. - Te képes vagy, és megkérdezted, hogy kém-e!

- Persze hogy megkérdeztem. Mike a tenyerébe temette az arcát.

- Én vagyok a hülye. Egy csecsemőre bízom a japán kém megfigyelését. Sírni tudnék!

John Smith elérkezettnek látta a pillanatot, amikor akcióba kell lépnie.

- Gyere, Anne, hagyjuk itt Mike-ot. Meséld el nekem, mi történt.

Amikor Anne végre kiment a konyhába, hogy segítsen anyjának legalább az eltörölgetésben, Mike megkérdezte az apját.

- És most mit csinálsz, papa?

- Legszívesebben azonnal elmennék Kimmel tenger-nagyhoz, és elmondanám neki, hogy az alkonzul miféle halakat rajzol babonából.

- Szerinted, papa, mik azok a számok, amelyek a kockák sarkában vannak?

- Sejtelmem sincs róla.

- Mit is mondott Anne-nek ez a Morimura?

- Azt, hogy annyi halat akar fogni, amilyen számot a kocka sarkába írt.

- A hazugság nagyon gyatra - dühöngött Mike. - Mert igaz, hogy Anne nem tud írni-olvasni, de a számokat már ismeri, és ezek sorszámok voltak szépen egymás után. Vajon minek a sorszámai?

- A kikötő egyes részeinek sorszámai lehetnek - vélekedett John Smith. - A térképet is fel szokták osztani négyzetekre, hogy könnyebben meg lehessen rajta találni ezt-azt. Pearl Harbor kikötőjének térképét is bekockázták, és már csak úgy jelentget ez a Morimura, hogy az 1-es kockában ennyi hajó van, a 2-esben annyi, a 3-asban amannyi. A kis hal a kis hajó, a nagy hal a nagy hajó. Különben hasonlít is a formájuk egymáshoz, általában így jelölik a térképen, ha berajzolják. Tiszta sor, hogy mi készül.

- Mész Kimmelhez

- Nem megyek, rohanok. És azt mondom neki: „Jó napot, tengernagy úr! A hatéves kislányom japán kémet fogott. Abból, amit megfigyelt, arra következtetek, hogy a

japánok meg akarják támadni a flottát a kikötőben." Ő pedig hívja a diliházból az ápolókat.

- Hát akkor? Hagyod az egészet a fenébe?
- Gondolkodom.
- Na és ez a Morimura? Ez mindent tud. Mármint rólunk.
- Nem. Szerencsére semmit sem tud. Csak annyit, hogy a húgodat Anne Smithnek hívják. Az pedig a semminél is kevesebb.
- De tudja, hogy figyeljük!
- Csak annyit tud, hogy egy tizenkét éves fiú a hatéves húgát küldte a nyomába. Azt hiheti, hogy játék az egész, semmi egyéb. Az bizonyos, hogy nagyon vigyáz majd, jobban, mint eddig. Mi pedig nem követjük többé.
- Hanem?
- Épp ezen gondolkodom.

John Smith két napig gyötörte magát: nem aludt, nem evett, csak töprengett és latolgatott. Végül is dühösen lehülyézte magát, és elrohant a flotta főparancsnokságára. Csak amikor belépett a kapun, akkor rettent meg egy kissé. Micsoda tortúra vár rá! Az őrszolgálatos kétszillagostól kezdve úgyszólván minden rendfokozatú szolgálatban levőnek el kell majd mondania, miért jött, mit akar. És nem jut el Kimmelig. Ahogy ő a katonaságot ismeri, nincs erre semmi esélye.

Csak hogy valamiről megfeledkezett. Nevezetesen arról, hogy ő a Vén Tengeri Medve, és úgyszólván az egész flotta ismeri, altisztekig bezáróan bizonyosan. Úgy adták kézről kézre, hogy észre sem vette, és máris ott találta magát az admirális előszobájában. Mivel pedig egyszer a segéd tisztje is betévedt hozzá valamilyen ellenőrzés során, és az volt a véleménye, hogy ha már kocsmába járnak a matrózok, akkor ilyen kocsmába járjanak, mint Johnnyé, most mint ismerőst fogadta. Még csak ki se faggatta, mit akar a főparancsnoktól.

Az alatt a félóra alatt, amíg várnia kellett, John Smith megizzadt néhányszor. Kimmelnak az volt a híre, hogy kemény ember, és amikor a szolgálatról van szó, nem ismer tréfát. Lehet, hogy az első harminc másodpercben úgy kipenderíti, hogy a lába sem éri a földet.

Ötpercenként új változatot eszelt ki mondandójának előadására. De valamennyit elvetette. És amikor minden variációból kifogyott, kitérült az ajtó.

- Tessék! Mehetsz, Johnny, a főparancsnok vár. Kimmel tengernagy intett, hogy üljön le.
- Nem kell bemutatkoznia, tudom, kicsoda, azt is, hogy tengerész volt. Halljam, mit hozott.
- Sajnos - mondta bánatosan John Smith -, az egész, amit el akarok mondani, olyan, mint valami rossz kémregény, ráadásul gyerekszereplői vannak, úgyhogy bizonyára kirúg vele, tengernagy úr.
- Akkor minek jött?

- Mert féltem Pearl Harbort.

Amint John Smith távozott, Kimmel tengernagy hívatta a flotta felderítésének főnökét.

- Nos, Layton, mi a véleménye? - kérdezte a főfelderítőt, miután elmondta Jesikava viselt dolgait.

- Az alkonzul természetesen felderítő vagy olyan alkonzul, aki hírszerzéssel is foglalkozik. De hát ez nem jelent semmit. Minden követségen dolgoznak felderítők, a mi követségeinken is.

- Mit jelent az, hogy így számon tartja az erőinket?

- Két dolgot jelenthet, tengernagy úr - vélekedett Layton. - Vagy azt, hogy a japánok támadást terveznek Pearl Harbor ellen, vagy ...

- Vagy?

- Vagy semmit.

- Hogyan semmit?

- A japánok szorgalmasak, a japán felderítők is. És bizonyára precízek. Ahelyett hogy ez az alkonzul általánosságban írogatna a flottáról, számozott körzetekre osztva jelent. Mi is kíváncsiak vagyunk, mi van Kuréban, nem? Pedig nem akarjuk megtámadni.

- Túrjuk?

Layton grimaszt vágott.

- Valamennyi japánt nem tartóztathatjuk le. Mit érünk ezzel az eggyel ?

- Ülünk ölbe tett kézzel, és várjunk, mint az idióták?

- Tessék - mondta Layton. - Hirdesse ki a hadiállapotot, rendelje el az elsötétítést, tiltsa meg a rádióknak, hogy éjszaka és hajnalban sugározzon, utasítsa ki a kémkedéssel gyanúsítható japán állampolgárokat, úgy tizenöt-húszezret... Folytassam?

Kimmel sóhajtott. Megcsóválta a fejét.

- Mindig tudtam, hogy Washington messze van Oahu-tól, de sohase gondoltam volna, hogy ennyire.

John Smith feszülten figyelte, hogy bejelentésének milyen fogantja lesz. De nem észlelt semmiféle változást. Pearl Harbor továbbra is olyan volt, mint valami nagy nyaraló, nem pedig mint valami háború előtt álló haditengerészeti támaszpont. És Jesikava háborítatlanul folytatta napi sétáit. Igaz: árulkodó kis könyvecskéjét nem tartotta már a zsebében. A halacszkákat a konzulátuson rajzolta be a sorszámokkal ellátott kockákba emlékezetből. Mint tapasztalt kémnek, idők folyamán rendkívül éles lett a memóriája. Valósággal az agyába fényképezte a Sunte Ro különszobájának ablakából látottakat. És ama nevezetes naptól fogva azt is megjérezte, ha egy kiskutya hosszabb ideig a nyomába szegődött. De a gyerekek nem mutatkoztak.

John Smith is megelégette a várakozást, és elhatározta, hogy akármilyen költséges is, felhívja telefonon Harry Brownt. Ha valaki, ő tud tenni valamit. Hogyhogy

valamit? Bármit, hogy lelepleződjék a japán orvtámadás terve.. Mert hogy az készül, abban egy pillanatig nem kételkedett.

KI MIT (NEM) TUD

1941. november 26-án még sok mindenki sok mindent nem tudott, és sok mindenki sok mindent sejtett.

Kora reggel a Takan-öbölből sorra kifutottak Nagumo hajói, és fölfejlődtek, majd megindultak kelet felé. A legénység természetesen nem tudta, hova tartanak. Akkor még úgy gondolták, hogy hadgyakorlaton vesznek részt. Az a parancs, hogy tilos szemetet dobni a vízbe, erre vallott. Az ellenőrző tiszték az ilyesmiért rossz pontokat szoktak osztogatni, hiszen a feltételezett ellenség feltételezett ügynökei ebből is fontos következtetéseket vonhatnak le.

A műszakiak más jelekből ítéltek. Nyolc tankhajó, teli üzemanyaggal: ez arra vall, hogy a harminckét hajóból álló egység messzire megy. Nagy kerülővel akár a Fülöp-szigetekre is el lehet jutni, és vissza Japánba.

A pilóták valamennyien Pearl Harbor-i veteránoknak számítottak, hiszen évek óta részt vettek az ál-Oahu bombázásában. Fölmerült ugyan egyikükben-másikukban, hogy most végre sor kerül arra, amit annyiszor kipróbáltak a kis japán szigeten, de a többiek lehurrogták őket. Ez háborút jelentene, pedig a szokásos sürgés-forgáson kívül Kuréban sem tapasztaltak egyebet. Tisztjeik pedig egyáltalán nem viselkednek úgy, mintha sorsdöntő lépés előtt állna az ország. Valószínűleg mégiscsak hadgyakorlat.

Nagumo és törzskara már minden tudott, habár még nem kapták meg Jamamoto admirális legvégső utasítását. Arra csak december elsején vagy másodikán kerül sor. De majdnem bizonyosak voltak benne, hogy minden az eredeti terveknek megfelelően kell hogy végbemenjen.

Washingtonban ezen a napon vette át a japán nagykövet és helyettese Hull, tízpontos jegyzékét. Nem akartak hinni a szemüknek. Annyi megbeszélés, erőfeszítés és reménykedés után az Egyesült Államok most egyszerűen megszakítja a tárgyalásokat?!

- De hiszen ez ultimátum, külügyminiszter úr! -Ez annyit jelent, hogy minden eddigi igyekezetünk hiábavaló volt!

Hull megrázta a fejét.

- Ne haragudjék, nagykövet úr, de nincs más mondanivalóm, mint amit az átnyújtott jegyzék tartalmaz.

- Az Egyesült Államok tehát megszakítja a tárgyalásokat. Kérem, tájékoztatni fogjuk erről kormányunkat - mondta szárazon a helyettes.

Némán távoztak a külügyminisztertől. Még a gépkocsiban sem esett szó köztük. Csak a követségen kérdezték egymást értetlenül: mi történhetett?

Egyikük sem tudott róla, hogy a Takan-öbölből aznap reggel futott ki az a speciális haditengerészeti egység, amely úgy fog rázúdulni a Pearl Harborban állomásozó amerikai flottára, mint a villámcsapás. Azt sem tudták, hogy tőlük és Roosevelttől függött, hogy ez az egység továbbfolytatja-e az útját, vagy visszafordul. És csak sejtették, hogy a háború vagy béke kérdése hamarosan az előbbi irányában dől el, hiszen ők is megkapták az előzetes figyelmeztetést a rejtjeles gépek esetleges megsemmisítéséről.

- Kellett valami rendkívülinek történnie, ami ilyen hirtelen és gyökeres változást eredményezett az amerikaiak részéről - mondta a nagykövét.

- Tudtommal semmi sem történt azon kívül, hogy meghosszabbítottuk a háromhatalmi egyezményt - vélekedett a helyettes.

- Egyezmény eddig is volt, és az amerikaiak jól tudják, hogy kormányunk a belőle következő kötelezettségeket eddig is a világhelyzetnek megfelelően teljesítette. Más szóval, a háromhatalmi egyezményen nem múlhatott a megegyezésünk.

- Talán a hírszerzésük megszagolta, hogy rendkívüli helyzet adódhat.

- Az nem kizárt - mondta a nagykövet elgondolkodva. - Csakhogy . . .

- Csakhogy?

- Egy ultimátum inkább elmérgésíti a helyzetet, semmint megakadályozza a vihar kitörését. Az sem lehetetlen, hogy éppen az amerikai lépést várják Tokióban, hogy döntsenek a háború vagy béke ügyében.

- Akárhogy is van, mi nem tehetünk egyebet, mint tájékoztatjuk Tokiót a történetekről.

Így is történt.

Roosevelt csak annyit tudott, hogy végre döntött, és feltételezte, hogy jól döntött. Japán megretten az Egyesült Államok állhatatosságától, és átlépi a mandzsusibériai határt. Akkor pedig ő minden erejével támogatni fogja a Szovjetuniót, amely a kétfrontos háborúban meggyengül, és meggyengíti ellenfeleit is. A többi az Egyesült Államok dolga. Nincs, más hátra, megvárni, mikor és mit tesz Japán.

Pearl Harborba két üzenet is érkezett a vezérkartól: egyik a szárazföldi erők, a másik a haditengerészet parancsnokának.

Mivel megszakadtak a diplomáciai tárgyalások Japán és az Egyesült Államok közt, igen valószínű, hogy Japán támadni fog. De mivel ez korántsem bizonyos, és az is lehet, hogy a japán csapatok a Szovjetunió ellen indulnak meg, semmiképp sem szabad provokálni a japánokat. Ami magát Pearl Harbort illeti, mindenre fel kell ugyan készülni, de fölöttébb valószínűtlen, hogy éppen ilyen kilátástalan, öngyilkos kalandorakcióval kezdenék a háborút.

Ettől a két parancsnok nem lett okosabb, csak idegesebb.

Pearl Harbor szárazföldi parancsnoka kinevezése óta komolyan vette, hogy ő felelős az Egyesült Államok és Japán közt félúton levő sziget védelméért, és annak rendje és módja szerint nem is titkolta, mi mindenre van szüksége, és miért. Az

általára szükségesnek tartott fegyverek és katonai felszerelések huszonhárommillió dollárba kerültek volna. És habár akkor a dollár sokkal stabilabb volt, mint majd négy évtized múltán, megérte volna, végtére is Oahu szigete az Egyesült Államok csendes-óceáni flottáját jelentette, ami nem két krajcárt ért. A huszonhárommillió helyett kétszázötvenezer dollárnyit utalt ki a vezérkár. Ezért aztán se repülőgép nem volt elég, se légvédelmi üteg. Az utak rossz állapotban, a telefon többször zörgött, füttyült és mellékapcsolt, mint amennyiszer működött.

Egyvalami mindenesetre megnyugtató volt: Kimmel tengernagy parancsot kapott a vezérkartól, hogy két repülőgép-anyahajón huszonöt-huszonöt vadászgépet küldjön a Wake és Midway-szigetekre. Washington tehát úgy vélekedik, hogy azok a csendes-óceáni (amerikai) szigetek vannak veszélyben, nem pedig Oahu.

A szárazföldi főparancsnok mindazonáltal jobbnak látta megváltoztatni a radarkészülékek kezelőinek tanórarendjét. Eddig reggel 7-től délután 4-ig gyakorlatoztak a fiúk az öt kihelyezett mozgó lokátorállomáson és a központban, mostantól fogva ez hajnali 4-től. délelőtt 11-re módosult, abból a meggondolásból, hogy az alattomos ellenség kora hajnalban támad, és ezt fölfedezhetik a tanulók is. Mivel azonban a vezérkar véleménye szerint Oahu szigetén nem azok a japánok igazán veszélyesek, akik az anyaországban állnak állig fegyverben, hanem azok, akik békés civilekként bármikor merényleteket követhetnek el katonai berendezések ellen, a tábornok sokkal fontosabbnak tartotta például az amúgy is kevés repülőgépeinek a védelmét. A hangárokból összezsúfolt gépek közt el lehet bújni, és robbanóanyagot lehet elhelyezni, ezért sokkal célravezetőbb, ha kinn állnak a szabad ég alatt, kellő távolságban, jól láthatóan.

A két Pearl Harbor-i főparancsnok tehát komolyan is vette a figyelmeztetést meg nem is, el is rendelte a háborús riadót meg nem is. Akárcsak a főnökeik. És a főnökeik, akárcsak a legfőbb főnökük: az elnök.

A Csendes-óceán északi vizein pedig, amely viharos volt, hideg és elhagyatott, harminckét japán hadihajó haladt egyenesen keletnek. A hajók sötétek voltak és csendesek. A Diesel-motorok a legfinomabb gázolajat kapták, hogy a kéményeken könnyű gőzfelhőn kívül - amelyet azonnal elvitt a metsző északi szél - semmi se mutassa, hogy itt hadihajók járnak. S ha elvetődött volna erre felderítő repülőgép, nem látott volna egyetlen palackot, papírdobozt vagy akár csak cigarettacsikket a víz felszínén. A japán katona szemében a parancs és annak teljesítése egyazon fogalom.

MINDEN MOZGÁSBAN VAN

Nehezen virradt fel 1941. november 28-ának hajnala a Csendes-óceán északi vizein.- Ólomszürke hófelhőket kergetett az Északi-sark felől lezúduló jeges szélvihar. A japán tengerészek komolyan és elszántan dolgoztak a hajók fedélzetén,

ahol semmi sem védett a vad hullámok tajtéka ellen, amely rácsapódott a korlátokra, lépcsőkre, hidakra, a matrózok ruhájára, arcára, és ott fagyott meg, vékony jégréteget alkotva. A páncéllá keményedett köpenyekben és kesztyűkben kínkeserves volt a mozgás és a munka, a méteres hullámok közt bukdácsoló hajók mozgása és a jégpáncél valóságos cirkuszi mutatványokat kívánt a tengerészektől. Pedig még hátravolt a neheze.

Az Akagi zászlója többször egymás után leereszkedett Minden hajón parancsszavak röpködtek, a gépek dobogása alábbhagyott, a flotta csökkentette a sebességét, majd megállt. Üzemanyag-felvétel következett. Pokoli munka volt.

A pitonoknál hatalmasabb tömlők végigkígyóztak a fedélzeten, és ahogy a tankhajó és az üzemanyagot fölvevő hajó nagyságánál és súlyánál fogva különböző módon dobálódzott a hullámokon, ide-oda tekeredtek és csapódtak. Hiába kapaszkodott beléjük teljes hosszukban annyi tengerész, amennyit csak mozgósítani lehetett erre a munkára: a tenger rángatta sokmázsás óriáskígyókat képtelenség lett volna megfékezni a korcsolyapályához hasonló fedélzeten. Amikor nekizúdult a hajónak az északi szél egy-egy jeges rohama, a matrózok úgy csúsztak végig a fedélzeten, mint a kutyák, amelyeket a féktelenül dühöngő bika ráz le magáról.

Itt is, ott is belezuhant egy-egy tengerész a tajtékos tengerbe, és néhány másodperc alatt eltűnt a dermedtő hideg víz mélyén. Mentésre nem volt idő. Háborúban különben is számolni kell az emberveszteséggel. Ki harcban pusztul el, ki másként. Egyre megy.

A töltés után az Akagi jelt adott, és a hallgatag hajócsoport továbbhaladt kelet felé...

Megélénkült a Pearl Harbor-i kikötő is. A vezérkar előző napi parancsa értelmében Kimmel admirális elindította Wake szigete felé az Enterprise nevű repülőgép-anyahajót, és kíséretül adott három nehézcirkálót és kilenc torpedórombolót. A tengerészet vezérkara joggal aggódott a Wake szigeti amerikai támaszpont miatt, mert az jóval közelebb van Japánhoz is, a Marshall-szigeti japán előretolt támaszponthoz is, mint Pearl Harbor. Ugyanez a helyzet a Midway-szigetekkel is. Oda néhány nap múlva, december 4-én indult el a másik repülőgép-anyahajó, a Lexington, persze szintén illő kísérettel: három nehézcirkáló és öt torpedóromboló őrizte.

Ezekben a napokban volt Jesikavának mit jelentenie! Napról napra újabb hajók futottak ki különböző parancsokkal: összesen három nehézcirkáló és vagy tíz torpedóromboló.

Jamamoto tengernagy aggódni kezdett, hogy az amerikaiak talán megorrontottak valamit. Ennek azonban ellentmondott az a tény, hogy a nagy, nehéz páncélos csatahajók nem mozdultak, sőt a kisebb hadihajók zöme is a kikötőben maradt. Így aztán nagyon is érthető, hogy Jesikava 29-én parancsot kapott: naponta jelentse a hajók helyzetét, ha mozdulnak, ha nem.

December 1-én, amikor Roosevelt menetrendszerűen megkapta a japán külügyminisztérium utasítását, felvillant a szeme.

- Ide nézzen, Harry - kiáltotta Hopkinsnak. - Magának mit mond ez az utasítás?

Hopkins elolvasta a titkosszolgálat által megfejtett japán külügyminiszteri utasítást, amely szerint a londoni, a hongkongi, a szingapúri és a manilai követségeknek meg kell semmisíteniük a rejtjelező gépeket. Felvont szemöldökkel nézett az elnökre. Miért örül ennek? Tiszta sor: a japánok dél felé indulnak el. Csupa ázsiai követség megszűnésével számolnak, és persze az angol „gazdá”-éval!

Roosevelt nem várta meg, míg Hopkins válaszol. Sugárzó arccal mondta:

- A washingtoni követséget nem utasítja a japán külügyminiszter. Vagyis velünk tartani kívánja a kapcsolatot.

Hopkinsnak a nyelvén volt, hogy sajnós a moszkvai követség szintén nem - kapott ilyen utasítást, de mint az Egyesült Államok legkiválóbb Roosevelt-szakértője, azonnal le is tett róla. Az elnök szemmel láthatólag „fut a pénze után”, vagyis minden jelet úgy értékel, mint saját elképzeléseinek bizonyítékát. Legföljebb magára haragítaná, ha megpróbálná meggyőzni valami másról. A dolgok menetén pedig már valószínűleg amúgy sem lehet változtatni. Két nappal ezelőtt, amikor a japánok megkapták a tízpontos ultimátumot, minden eldőlt.

A japán hajókon - ahogy múltak egymás után a hideg és viharos huszonnégy órák, és a támadó egység mind messzebb és messzebb került az anyaországtól - egyre nőtt a feszültség. Most már valamennyi katona bizonyos volt benne, hogy szó sincs hadgyakorlatról. De hova mennek ezen az útvonalon, ebben az évszakban, amikor erre a jégmadár se jár?

Állandóan száz és száz szempár kémlelte az eget és a láthatárt éjjel és nappal, és ha fényt vagy füstöt vélt valaki látni, azonnal jelentenie kellett. De minden észlelés vaklármának bizonyult. Kivéve egyet.

Világos nappal az Akagi tornyában ülő matróz elkiáltotta magát:

- Szovjet kereskedelmi gőzös balról!

Igaz volt. Mintha a semmiből bukkant volna föl. Nagumo törzskara azonnal összeült.

- Torpedózzuk meg és felejtjük el - javasolta Kuszaka ellentengernagy.

Nagumo a fejét rázta. Az ő feladatuk a legkevésbé sem az, hogy háborút provokáljanak a Szovjetunióval. Viszont tény, hogy a tervben nincs utasítás arra, mi történjék a semleges hajókkal, ha találkoznak velük. Nem létezik tökéletes terv!

- Nézzük meg még egyszer azt a szerencsétlen hajót! - mondta Nagumo tengernagy.

A tiszték csöndesen morogtak. Mintha az, hogy megnézik, megoldás lenne. Ezúttal azonban Nagumónak lett igaza.

A rövid, néhány perces tanácskozás alatt a szovjet hajónak nyoma veszett. A törzskar föllélegzett. A legénységre azonban mind nyomasztóbban nehezedett a bizonytalanság.

Végre! 1941. december 2-án megszólalt az Akagi eddig makacsul hallgató rádiója. Üzenet Nagumo tengernagy-nak:

LÁSSANAK NEKI A NIITAKA HEGY MEGMÁSZÁSÁNAK. JAMAMOTO

Ettől kezdve minden világos volt. Támadás Pearl Harbor ellen 1941. december 7-én, hacsak az ellenség föl nem fedezi a támadókat december 6-ig. Ebben az esetben vissza kell vonulniuk. Ha december 6-ig sikerült észrevétlenül megközelíteniük a célt, Nagumónak kell eldöntenie, célszerű-e megtámadni Pearl Harbort. Ha viszont december 7-én fedezik föl őket az amerikaiak, akkor már nincs visszaút, támadniuk kell.

Mintha elfűjták volna az eddigi napok komorságát, mintha kisütött volna a nap. Pedig ugyanolyan kegyetlen idő volt, mint azelőtt. De most már mindenki tudta, hova tartanak és miért. A pilóták álló nap azt gyakorolták, hogyan lehet a körvonalakból fölismerni az amerikai hadihajókat. A fiúkat csak úgy feszítette a tettvágy és a lelkesedés. Legtöbbjük, mint Sioku szigeti veterán, évek óta arról álmodott, hogy az igazi Pearl Harbort fogja bombázni. És íme: ütött az óra.

Már azt is értették, miért haladnak a viharos, hideg óceánon nagy kerülővel Hawaii felé. Éppen ez biztosítja a meglepetést. A támadás úgy éri majd az amerikalakat, mint a villámcsapás.

Két nappal később a tokiói rádió rövidhullámú időjárásjelentést sugárzott. A jelentésben ez a két, a diplomata számára sokat jelentő kifejezés szerepelt: *NYUGATI SZÉL, DERÜLT IDŐ* és *KELETI SZÉL, ESŐ*. Ami annyit jelentett, hogy Japán háborút kezd Anglia (ázsiai birtokai) és az Egyesült Államok (csendes-óceáni birtokai) ellen. A haditengerészet hírszerzése, amely már hetek óta leste ezt a jelentést, hiszen annak idején megfejtette a külügyminisztérium erről szóló előzetes figyelmeztetését, a nap hőséneke érezte magát. Ha a japánok hadüzenet nélkül, váratlanul akarnak támadni az Egyesült Államok bármelyiktámaszpontján, ez nem sikerülhet nekik. Most már nem!

A hírt maga Turner admirális vitte Rooseveltnek.

- Elnök úr! Lehallgatták a tokiói széltávirat szerinti időjárásjelentést. - És elmondta, hogy mit tartalmazott.

Roosevelt hitetlenkedve nézett rá.

- Mutassa, kérem.

- Nem kaptam meg írásban - mondta zavartan a haditengerészet operatív osztályának vezetője. - Noyes tengernagy telefonálta meg, és én, rohantam, hogy ...

- Nem szívesen fárasztom - mondta Roosevelt -, de igen fontos dologról van szó. Kérem, ellenőrizze. - Rámosolygott. - Tudja, ezeket a meteorológiai szakkifejezéseket igen könnyű összekeverni.

- Kérem, elnök úr, azonnal, máris! - És elrohant.

Felhívta Noyes tengernagyot. A flotta hírszerzésének főnöke megerősítette a hírt.

- Anglia és az Államok elleni háború. Nem szerepelt a jelentésben északi szél és felhős idő, ami szovjet háborút jelent.

- Kérem, tengernagy úr - mondta Turner. - Ellenőrizze, hogy nem történt-e tévedés. Tudja: ezeket a meteorológiai szakkifejezéseket könnyű összetéveszteni. Egyik olyan, mint a másik.

- Rendben van, máris ellenőrzöm.

Hosszan nézte az egész időjárásjelentés szövegét, amelyet a megfigyelő japánul jegyzett, és lefordított angolra. A mindenségit! Akár az igazi időjárás jelentés is lehetne. És ha az? És ha csak belemagyarazzák, hogy ez titkos üzenet azoknak a követségeknek, amelyek már megsemmisítették a titkosíró gépeket? Lám, az elnök kétségbe vonja annak a hitelességét, amit ők történelmi értékű hírszerzésnek tartanak.

És megkezdődött az órákig tartó faggatódzás, amelynek során minden parancsnok és minden beosztott elvesztette a biztonságát, és már nemcsak a fülének, a józan eszének, de a saját írásának se hitt.

Roosevelt másnap megkérdezte Turner admirálist:

- Végül is mit mondott a tokiói rádió?

- Hitelt érdemlően nem sikerült megállapítani. Lehet, hogy közönséges időjárásjelentés volt, elnök úr.

- Sejtettem - bólintott Roosevelt elégedetten.

A december 5-ről 6-ra virradó éjszaka ismét megállt a támadó egység. Hajnalban megkezdődött az üzemanyag-szivattyúzás. Csurig töltötték a hadihajók tartályait. Aztán a tankhajók elindultak visszafelé, a hadihajók pedig délnek, a Hawaii-szigetek irányában.

Ezen a napon egy csomó falfehér tábornok meredt egymásra Tokióban, a főparancsnokság tanácskozásán. Rádöbbsenek, hogy elszámították magukat. A császár azt kívánta, hogy Japán ellenségei ne nevezhessék őket hitszegőknek és orvtámadóknak a világ előtt. Utasítani kell a washingtoni követet: egy órával előbb nyújtsa át a japán hadüzenetnek megfelelő válaszjegyzéket, mielőtt Nagumo repülői ledobnák az első bombákat Pearl Harborra. Most döbbsenek rá, hogy az egy óra nagyon hosszú idő a telefon, a rádió korszakában. Ily módon egy teljesen fölkészült, riadóztatott, légvédelmi elhárításra kész Pearl Harbort rohannának, meg a támadó egység gépei. És ez tetemes hátrány lenne.

Végül is abban állapodtak meg: a külügyminiszter utasítja nagykövetet, hogy 12.30 helyett 13 órakor adja át a jegyzéket Hull külügyminiszternek, akkor tehát, amikor

Hawaii-ban 6.30-at mutatnak az órák. Mivel az első támadó hullám 7-kor éri el Pearl Harbort, az amerikaiak rendelkezésére álló félóra nem elég a hathatós védelem elrendelésére. Amúgy sem tudják, hogy éppen a kikötő elleni támadás lesz a háború nyitánya. A követ tehát a jegyzék szövegével együtt megkapja az átnyújtás új időpontját, a 13 órát is. Így a diplomáciai és a katonai kívánalmaknak, pontoknak egyaránt elég tétetik.

Éppen ideje volt, hogy döntsenek erről. Másnap este ugyanis a japán tengeralattjárók nyolcmérföldnyire Oahu szigetétől fölbukkantak a felszínre, onnan nézték Pearl Harbor fényeit, szívták be a szigetről fújó parti szél virágillatát. Akkor már órák óta dübörögtek a gépek a japán támadó egység huszonnégy hadihajójának gyomrában. A hajók teste érezhetően remegett. Maximális, huszonnégy csomós sebességgel haladtak déli irányba, Oahu szigete felé. Már senki és semmi sem állíthatta meg őket.

SÁRGA VILLÁMCsapás

1941. december 7-én John Smith kora hajnalban kelt föl, akárcsak a japán műszaki katonák, akik a repülőgépeket készítették elő a 7 órai bevetésre. Ő is, a japánok is mozgalmas vasárnapra készültek.

Pearl Harborban a szombat is csúcsgazdálkodási nap, amikor kimenőt, eltávozást, szabadságot kap a tengerészek, katonák és pilóták zöme. Ilyenkor aztán zsúfolásig megtelnek a kocsmák, a vendéglők, a klubok, a kabarék, az orfeumok, a játéktermek, nemkülönben a sportpályák és a strandok. A Hawaii-szigeteken egész évben strandszezon van. Vasárnap mindez folytatódik: ilyenkor még a szolgálat is könnyebb, az altisztek és a tisztok is szívesebben tartózkodnak otthon, vagy heverésznek a kabinjukban, semmint hogy a hajókon maradt legénységet egzecírozassák.

Ami a katonának szabadidő és szórakozás, az John Smithnek és japán csaposának kemény munka. Vasárnap nem lehet elég korán bemenni a kocsmába! El kell tüntetni az előző este nyomait, és elő kell készülni a vasárnapi vendégek fogadására.

Amikor azonban kilépett a kapun, látta, hogy túlságosan sietett: még éppen csak hogy fényesedni kezdett a hajnali félhomály. Fene eszi, már nem fordul vissza.

Lassú léptekkel megindult a kihalt utcán, le a kikötő felé.

Nini - állapította meg magában -, Blackmore, a Keo-sanqua nevű vontatóhajó főgépésze! A felesége is elkíséri, mintha attól tartana, hogy ellóg a munkából. Márpedig tudhatná, hogy az, aki több mint tizenöt éve teljesít szolgálatot a haditengerészetnél, vasárnap is éppolyan megbízható, mint hétköznap, ő, John Smith különben tanúsíthatja, hogy inkább beszélgetni jár a Vén Tengeri Medvébe is, mint inni.

Megtorpant. Lám, Morimura, a japán alkonzul sem tud aludni. Már is itt van a kikötőben. Mit néz? Pillanatnyilag nem a hadihajók érdeklik, hanem a tengerészlaktanya előtt a fegyveres őr. Aki valóban furcsán viselkedik: mindenféle pózokba vágja magát, mintha fényképeznék.

Az ám! Ott áll nem messze tőle három lábán a fényképezőgép és mögötte Tai Singloe, aki már-már a flotta hivatalos fényképészének számít. Hanem az alkonzul milyen megvető arcot vág!

Jesikava valóban undorral nézte a jelenetet. Szolgálatban levő őrszem, aki fényképezteti magát! Erre is csak az amerikaiak képesek. És az a sárga pojáca, fején a mosogató dézsányi elefántvadász-sisakkal?! Nincs az a japán, akiben ilyen kevés önbecsülés lenne! Fehérek bohóca. És ha egy japán egyáltalán köpni szokott volna, meg is teszi.

Jesikavának különben nyugodt volt a lelkiismerete. Tegnap hajszálpontos jelentést küldött Tokióba a kikötőben levő hajók helyzetéről. (És azt onnan lelkiismeretesen továbbították az Akagira rádión. Genda és Fucsida el is keseredtek; azt remélték, hogy a támadás napjára visszaérkezik az Enterprise és a Lexington, az Egyesült Államok három csendes-óceáni anyahajója közül a két legmodernebb; a harmadikat amúgy is javítják valamelyik anyaországi támaszponton. Az ő szemükben a kikötőben horgonyzó valamennyi nehéz csatahajó együttvéve nem ér annyit, mint a két repülőgép-anyahajó, a fedélzet alatti hangárokban tárolt repülőgépekkel együtt.) Most azonban vasárnap volt. Félreérthetetlen jelekből látta, hogy a támadás nem késik soká. És ha váratlan lesz, biztosan vasárnapra időzítik, mert - többek közt - tőle is jól tudják „odafönn”, hogy ilyenkor úgyszólván védtelenné válik a hadikikötő. Kita pedig értesült a Vén Tengeri Medve japán csaposától, hogy a repülőgépek közeledtét jelző rádiólokátorok kezelői reggel 7-kor kezdik meg a szolgálatot. Ezt bizonyára szintén számításba veszik, amikor a támadás időpontjáról döntenek. Ezért hát nem lehetetlen, hogy éppen ma reggel 7-kor közelítik meg a szigetet, azokban az órákban, amikor a lokátorok még nem észlelhetik, a japán gépek érkezését, és 8-kor meg is kezdődhet a bombázás, akkor, amikor a hadihajókon éppen indul a reggeli ceremónia, ami leköti a legénységet is, a tiszteket is.

Jesikava kissé szégyenkezve állapította meg, hogy japánhoz legkevésbé sem illő módon búcsúzni jött a kikötőbe, és ezzel érzélgősségről tett tanúbizonyságot, ami nemcsak japánhoz, hanem főleg japán felderítőhöz nem méltó.

John Smith némi elégtételt érzett volna, ha ellesheti Jesikava gondolatait. A kém nem tud róla, hogy éppen a fenyegető háborús helyzetre való tekintettel hajnali 4 órára tették át a lokátorok üzemkezdeti idejét, éppen attól tartva, hogy az ellenség kora hajnalban, alattomosan próbálja megközelíteni Pearl Harbort, ami a vezérkar szerint ugyan lehetetlen, de a körülmények ismeretében nagyon is lehetséges. A főparancsnok legszívesebben elsötétítést rendelt volna el, és megtiltotta volna a

rádióadónak, hogy éjjel és hajnalban műsort sugározzon, de Washingtonból azt a parancsot kapta, hogy „ne keltsen riadalmat a lakosság körében”. Ezért annyit rendelt el, amennyit lehetett. Amiért különben Ono kapitány volt igen hálás a tábornoknak, anélkül hogy imába tudta volna foglalni a nevét. Ő ugyanis, mint a támadó japán haditengerészeti egység felderítő szolgálatának a vezetője, egész éjjel le sem hunyta a szemét az Akagi zászlóshajón, és a honolului rádiót hallgatta. A kellemes hawaii zenét nem szakította meg sem katonaságnak szóló riadó, sem polgári lakossághoz intézett felhívás. A Hawaii-szigetek békésen, boldogan pihenték ki a szombat fáradalmait, hogy új erőt gyűjtsenek a vasárnap megünneplésére.

John Smith nagy megkönnyebbülést érzett Jesikava láttán. Immár nem az ő gondja ez a japán hírszerző: hivatásos kezekbe tette le a sorsát. Vállalta a kockázatot, hogy potyára kidob egy csomó pénzt, hogy nem találja a hivatalában Harry Brownt. Szerencséje volt. Két perc alatt röviden, tömören elmondta barátjának, mitől tart, és egy percre válaszolt a szakszerű kérdésekre, és meghallgatta elismerő mondatát. Így is egy kosár pénz, Washington nagyon messze van Oahutól, de megérte, már csak azért is, hogy most ne érezze magát szájtató, hülye civilnek. Így talán jobb is, mintha újra Kimmelt próbálja fölébresztetni. Aki vagy tehetetlen bürokrata, vagy pihen a pokoli messziségből nem képes meggyőzni a főnökeit. A magasabb rangú katona rendszerint ideges lesz, ha a beosztottja okoskodik. Harry Brown közel van a főkapcsolóhoz, végül is ott döntenek a leglényegesebb kérdésekben. Futó pillantást vetett a kikötőre és tovább, a nyílt vizekre, aztán megindult lassan Pearl City felé.

A kikötőben még az ő hajdani tengerészszeme sem fedezhetett föl semmi különösöt. A fő kijáratot a Condor nevű aknaszedő tisztította meg a veszedelmes szerkezetektől, és készültek a „kapu” kinyitására, vagyis a kijáratot elzáró torpedóháló fölhúzására. John Smith nem tudhatta, hogy mikor ő még javában aludt, pontosan 3 óra 42 perckor a Condor kapitánya észrevett egy periszkópot, és erről rögtön értesítette a szolgálatot teljesítő Ward torpedóromboló kapitányát meg a járőrszolgálatot teljesítő repülőgépet.

A Condoron nem álmot, nagyon is valódi periszkópot láttak, egyikét az öt japán zseb-tengeralattjáróénak. Közülük négy ugyanis pontosan 3 órakor indult el a nyolc mérföldnyire harcra készen álló, szabályos-méretű „anya”-tengeralattjárókról; ezek a többi, előző nap érkezett társaikkal együtt abban az esetben bocsátkoztak volna harcba, ha az ellenség észreveszi a támadó egységet, és hadihajókat küld ellenük.

Az ötödik személyzete még mindig ott kínlódott a kiindulási ponton, hogy helyrepopozza a tájolókészüléket, amely felmondta a szolgálatot, de amely nélkül tengeralattjáró egyszerűen képtelen közlekedni, mert perceken belül eltéved.

Jóval távolabb, repülőgéppel mégis olyan közel, hat japán repülőgép-anyahajón lázas munka folyt: szünet nélkül szóltak az orr-, a közép- és a tatliftek csengői.

Amint egy lift felérkezett, máris megragadták a benne levő repülőgépet, és az előre kijelölt helyére gördítették. Centiméternyi pontossággal kellett elhelyezni a repülőgépeket, hogy valamennyi elférjen a fedélzeten, és a kifutópálya is szabadon maradjon.

A szerelők még egy utolsó vizsgálatot tartottak: üzemanyag, olaj, gyújtás, futómű, kormány szerkezet, légcsavarok. És a műszakiak máris gurítottak a kézikocsikat a gépek alá a torpedókkal és a légi-bombákkal, hogy felszereljék valamennyit a helyére. A vadászgépek géppuskáit is megtöltötték munícióval.

A pilóták is készültek. Könnyű, de tápláló reggelit kaptak. Valamennyiük apró, személyes holmija kis megcímzett csomagocskáiban a hálókészletük asztalán tornyosult. Egytől egyig a győzelemre és a halálra készültek. Aztán még néhány búcsúszó, egy korty szaké a császárra. Csend. A levegőben illatszer szaga, ősi szamuráj módra. Aztán ki-ki a maga gépe mellé áll. Várják a parancsot.

1941. december 7-e, 6 óra. Az égboltozat alja keleten már piroslik, az égen könnyű felhőzet, a tenger kissé erősebben hullámszik, mint kellene: a hajók billegése meghaladja a tizenöt fokot. A felszállás veszélyes. De a háború nem tűri a merev szabályokat.

Fucsida kapitány a gépébe száll. Magára csukja pilótafülkéjének átlátszó, domború

8. ábra

kabintetőjét, búcsút int Gendának. A műszaki katona a légcavar egyetlen rántásával indítja a motort, Fucsida kapcsol, a motor felbőg, és lángcsóvát lövellve a kipufogócsövén át, nekilődül a kifutópályának, majd meredeken a magasba szökken.

A gépeket megvilágító reflektorok sugárkévéje megfakul a fel-fellobbanó tűznyelvek fényétől; a levegő egyetlen bömbölő remegés. Már Fucsida vezérgépe mögött fúrja magát a levegőbe egy-kettő-tíz-ötven-száz-száznyolcvan-hét gép: torpedóvetők, zuhanóbombázók, bombavetők és vadászok.

Az anyahajók fedélzete kiürül. A műszakiak fáradtan lógatják a karjukat sajtó testük mellett. A tengerészek tenyerükkel árnyékolva szemmel bámulnak a magasba. A motorok bömbölése zúgássá, majd zümmögéssé halkul. Az első hullám tervszerűen tart célja felé . . .

Magasan repültek. Balról, ferdén tűzött rájuk a kora reggeli nap, fölöttük kéklgett a végtelen ég, alattuk vakítóan szikrázó, fehér felhősivatag. Sehol semmi támpont.

Fucsida folytonosan a tájoló meg a térképet nézte, és egyre módosított az irányon. Majd gondolt egyet. Megkereste rádióján a honolulu adást, majd „irányba” állt a gépével (mint amikor a táskarádió tulajdonosa szembeállítja a gépét az adóval), és a hawaii zene hullámain vezette repülőflottáját a cél felé.

Amikor hajnalban megkezdődött a japán gépek fedélzetre szállítása, Washingtonban - ahol már 5 és fél órával előbb fölkel a nap, pontosan 9 órakor - a vezérkar tengerészeti főnöke megkapta a japán követségre előző nap és ennek a napnak a reggelén küldött jegyzék megfejtett szövegét.

Az admirális elolvasta a jegyzéket, és elfehéredett.

- Istenem! Ez háborút jelent!!

Rooseveltnak egy óra múlva tették az asztalára a japán dokumentumot. Az elnök összevonta szemöldökét.

- Úgy látszik, a japánok meg akarják szakítani a diplomáciai kapcsolatokat. Mit mond Hull ?

- Az egész roppant titokzatos, elnök úr - jelentette a külügyminiszter, amikor Rooseveltnak hívására megjelent a Fehér Házban. - A nagykövet bejelentette magát 13 órára, később felhívott, hogy technikai okok miatt halasszuk a találkozót 14 órára vagy valamivel későbbre. Ezt már csak azért sem értem, mert a jegyzék szövege nem japánul, hanem angolul érkezett, tehát éppolyan gyorsan megfejtették volna, mint a mi embereink.

Hull természetesen nem tudhatta, hogy a japánok a saját veremükbe estek. Annyira túlzásba vitték a titkosságot, hogy lekésték a történelmet.

A jegyzék szövege előző nap kezdett folyamatosan érkezni a washingtoni japán követségre. Este hatig könnyedén meg is fejtették a megérkezett 13 részből 8-at. Mivel pedig a fordítással nem kellett vesződni, és másnap úgyszólván vasárnap jött, nyugodtan elmentek testületileg egy kollégához, aki másnap utazott haza, szolgálati ideje leteltével.

Este tíz órakor tértek vissza a követségre; éjfélig el is készültek a titkos szöveg megfejtésével. Egyelőre nem tudták, hiszen Tokió még nem közölte velük, hogy ezt és a másnap érkező befejezést 13 órakor kell majd átadniuk az amerikai külügyminiszternek, még hozzá úgy, hogy nem a diplomáciai testület gépírói, hanem valamelyik diplomata gépezi le a szöveget.

Amikor másnap 11 óra körül megérkezett a japán külügyminiszter távirata, hogy pontosan 13 órakor kell átadni a dokumentumot, a szerencsétlen, két ujjal pötyögő követségi titkár még sehol sem tartott, a türelmetlenségtől reszkető nagykövet pedig azzal, hogy ötpercenként benyitott hozzá, még csak növelte a melléütemek számát, és csökkentette az amúgy is lassú tempót.

Így történt, hogy a mit sem sejtő nagykövet - aki nem álmodhatta meg, hogy 7 órakor, azaz washingtoni idő szerint 13 óra 30 perckor a japán légierő néhány száz gépe megközelíti Oahu szigetét - a támadás utánra halasztotta a jegyzék átadását.

Pearl Harborban időközben megszaporoztak a különös jelenségek.

6 óra 30 perckor a Ward őrmatróza jelenti, hogy a tengerben különös tárgyat észlelt. Valóban meglátta az egyik japán kis tengeralattjáró tornyát. A kapitány megkéri az őrszolgálatos pilótát, hogy nézze már meg ő is.

- Az, tengeralattjáró - mondja a pilóta a mikrofonjába, és azt gondolván, hogy eltévedt, bajba jutott amerikai bajtársáról van szó, füstbombákat dob le jelzésként. Majd pedig elképedve látja, hogy a Ward kilő két torpedót és négy mélységi bombát, hogy megsemmisítse a tengeralattjárót. Ezt az örült kapitányt hadbíróság elé fogják állítani!

Tíz perc sem telik el, és a tiltott övezetben megjelenik egy japán halászhajó. Ez máskor is előfordult már, az azonban nem, hogy amikor a Ward megállásra szólítja fel, fehér zászlót tűz ki megadásként. Fehér zászló? Békében? Mi történik itt ma?

Nyolc perccel később az Opana-hegyen Joseph Lockard és George Elliot megnézi az óráját.

- Akár be is csukhatjuk a boltot - mondja Elliot. - Itt a kocsi?

- Hát itt szokott az lenni időben?

- Na látod. Akkor meg minek kapcsoljuk ki, hátha látunk még valamit.

- Ma? Legföljebb a hátad közepét. Vasárnap, főleg itt a sziget északi csücskén, nem repül a kutya se.

Nem. A kocsi, amely a táborba vitte volna őket, hogy reggelizzenek, valóban ritkán érkezett pontosan. Ma ráadásul vasárnap is volt. És éppen mert vasárnap volt, nem 11-ig, hanem csak 7-ig tartott volna a szolgálatuk, mármint a lokátorral való gyakorlatozás. Ezért mondta a szorgalmas Lockard, hogy addig is gyakoroljanak még egy kicsit, és erre válaszolta a gyakorlatias Elliot, hogy vasárnap repülőgépet keresni a légtérben reménytelen dolog. Valóságos csodának kellene történnie, hogy egyetlen repülőgép is megjelenjék a képernyőjükön. És akkor csoda történt.

Először egy vonalka villant fel, aztán egy sor és mögötte újabb és újabb. Az antenna minden fordulatával több és több lett a kis fénylő ívecskék száma, majd elfoglalták az egész képernyőt.

- Látod - mondta Elliot -, ez is reggelizni akar. Elromlott. De nem! A képernyő makacsul mutatta a közeledő csaknem kétszáz gépet. Most már Elliot is tűzbe jött, nem ilyet, ehhez még csak hasonlót sem láttak, amióta a lokátoros mesterséget tanulják.

Egy perccel később a Ward őrmatróza újabb tengeralattjárót jelez. A kapitány tűzparancsot ad. Jelenti a törzsnél, hogy mi történt, és erősítést kér.

Tizenkét perccel később, 7 óra 15 perckor két esemény is lejátszódik egymástól elég távol. A japán anyahajókról fölszáll a második hullám, összesen 353 gép. 29 vadász a hajókon marad, hogy ha támadás érné az egységet, legyen mivel védekezni.

A hajókat süket csönd veszi körül. Kuszaka admirális a parancsnoki hídon kissé szédelegve lerogy egy székre, és csöndesen imádkozik. Nagumo tengernagy - félretéve minden göggjét - odaáll a rádiószoba ajtajába, és várja, hogy Fucsida jelentsen. A készülék egyelőre némán és süketen áll, akár a tengernagy.

Ezzel egyidőben Lockard nem bírja tovább cérnával. Hát ezek ott a központban süketek és vakok?!

- Tartsd a frontot, George - mondja a társának -, felhívom őket telefonon.

Hanem a központban már nincs senki. Annak rendje és módja szerint elmentek reggelizni, mivel a hivatalos rádiózási idő lejárt. Csak a telefonos van ott.

- Nem lehetne valami fejessel beszélni? - kérdi Lockard. - Nézd már meg a központi ernyőt! Ennyi repülőt még életedben nem pipáltál, komám! Itt valami nem stimmel.

- Gondolod, hogy japánok? - kérdi hitetlenkedve a telefonos.

- Azt a radarernyőn nem látni, de nekem gyanús.

A rádiós bekukkant, és füttyent egyet. Ilyet még valóban nem látott. Az asztalnyi képernyőn, ahova minden mozgó állomás által vett jel befut, impozánsan fénylik a rengeteg csíkocská.

- Te Lockard! Itt már nincs más, csak az a Tyler hadnagy, aki a vadászrepülők összekötője, és rádiózni tanul.

- Nem ment reggelizni?

- Nem. Az ő szolgálata egy órával tovább tart, valami hülye így osztotta be, most is lógatja a lábát, vagy olvas. Hívjam?

- Hát ha más nincs . . . Mégiscsak tiszt.

A hadnagy meghallgatta Lockard előadását, amiből nem sokat értett, végre is ő nem lokátoros, csak annyit kell tudnia, amennyi egy pilótára tartozik. Viszont repülőtiszt lévén, jól értesült, nem úgy, mint ez a két lüke lokátoros. Hallotta, hogy San Franciscóból egy tucat B-17-es légierőd érkezik, és azt is, hogy az Enterprise anyahajó a Wake szigetéről ma érkezik haza, bizonyára előreküldte a vadászait. Ezek meg itt fontoskodnak, a bumfordi kiskatonák.

- Rá se rántsatok, gyerekek, nem kell izgulni, menjetek reggelizni.

Ezt válaszolta Lockardnak, és letette a kagylót. Egy tiszt legyen mindig közvetlen, de határozott.

7 óra 30 percet mutattak az órák, amikor a romboló-parancsnokságon még mindig azon törték a fejüket, hogy be van-e rúgva a Ward kapitánya, vagy ők nem értenek semmit. Tulajdonképpen hány tengeralattjáróról van szó, és miféle japán halászhajóról és főleg miféle fehér zászlóról? Érintkezésbe léptek a tengeralattjáró-parancsnoksággal, hogy kipuhatolják, nem ők küldtek-e hajókat a kikötő bejárata közelébe.

7 óra 39 perckor a képernyőről eltűntek a világító vonalkák.

- Látod, George - mondta Lockard -, most húszmérföldnyire lehetnek, és éppen takarják őket a hegyek.

Közben az autó is megérkezett. A két katona tehát kikapcsolta a berendezést, mindent elrakott, és elment reggelizni.

Egy perccel a rádió kikapcsolása után, hat perccel az autó megindulása előtt, vagyis 7 óra 40 perckor Fucsida az órájára pillantott. Fölszállásuk óta 1 óra 40 perc telt el, most kell elérniük Oahu szigetét. S ahogy lepillantott, a szakadozott felhők között meglátta a sziget partját, amelynek vonalát a hullámok tajtékát rajzolta fehér, zezugos csíkkal a tenger kék tükrére.

A két Pearl Harbor-i főparancsnok még mindig nem tudott semmit a várható hadiállapotról. Kimmel azért nem, mert washingtoni főnöke a szárazföldi főnökre várt, aki 9 órakor (hawaii idő szerint még csak 3 óra 30 perckor éppen szokásos sétalovaglásán tartózkodott. A tengerészeti főnök ugyanis nem merete maga eldönteni, hogy milyen úton és mit üzenjen Pearl Harborba. A szárazföldi főnök - lovaglás és fürdés után - csak 11.25-kor ért a hivatalába (hawaii idő szerint már és még 6 órakor, amikor a japán gépek felszálltak!). A kollégával folytatott megbeszélés után, 11 óra 52 perckor küldött figyelmeztetést Pearl Harborba. Mivel azonban tartotta magát ahhoz a régebbi határozathoz, hogy a lehető legkevésbé riassza meg beosztottját, nem emelte föl a rejtjelző készülékkel ellátott telefonja kagylóját, nem kérte meg a titkosszolgálatot sem, hogy közvetlen vonalán továbbítsa üzenetét, nem fogadta el a tengerészeti főnök ajánlatát sem, hogy vegye igénybe a rádióállomásukat, amely nagyobb teljesítményű, mint a hadseregé, nem használhatta a saját rádióállomását sem, mert nem sikerült összeköttetést kapnia a Hawaii-szigetekkel, így végül is valamennyi eshetőség, út, mód és alkalom közül a leggyatrábbat választotta: a Western Union társaság közönséges kereskedelmi vonalán táviratozott.

A táviratot a Western Union honolulu rádióadója 7 óra 33-kor vette (washingtoni idő szerint 13 óra 03 perckor!), nem sokkal ezelőtt, hogy Fucsida megpillantotta Oahu partszegélyét. Akkor egy derék japán kézbesítő kezébe nyomták a táviratot, az, annak rendje és módja szerint, kerékpárra ült, hogy Honoluluból elhajtson Pearl Harborba, a Shafter erődbe. Nem rajta múlt, hogy csak délután háromkor érkezett oda.

A hadsereg vezérkari főnöke kitűnő bürokratának bizonyult.

7 óra 49 perckor Fucsida úgy érezte, hogy megint az Akagi fedélzetén van, és lenéz arra a remek, színes maketre, amelyet addig hétpecsétes titokként őriztek a zászlóshajó pánclétermében, amíg minden egyértelmű nem lett. Akkor megmutatták a repülőknak.

A kép békés volt. Úgy, ahogy Jesikava és Kita jelentette: semmi akadály, semmiféle előkészület a fogadásukra. Nem is vitás, az első változatot kell megvalósítani.

Az első változat szerint az ellenség semmit sem vesz észre. Ebben az esetben a torpedóvetők kezdik, a bombavetők folytatják, majd a zuhanóbombázók következnek a vadászrepülők fedezete mellett. Ez a sorrend azért látszott célszerűnek, mert így a bombázók okozta füst nem akadályozza a torpedóvetőket a

célzásban. A második változat arra az esetre szólt, ha nem sikerül a váratlan támadás. Ebben az esetben a zuhanóbombázók és a vadászgépek a repülőterekre vetik magukat, meg a légelhárításra, hogy az ellenállást megbénítsák. A torpedóvetők és a bombavetők ezután következnek.

Rádiója csak Fucsidának volt, így jelzőrakétával kellett parancsot adnia. Egy rakéta - első változat. Két rakéta - második változat. Ez okozta a zavart. Rövid idő leforgása alatt másodszor derült ki, hogy a leggondosabban kitervelt támadás is eltérhet a tervtől az utolsó pillanatban keresztbe tett hajszáltól.

Fucsida távcsövön át megszemlélte a kikötőt. Szomorúan tapasztalta, hogy az anyahajóknak se hírük, se hamvuk. De sajnálkozásra már nem maradt idő. Kिलőtte a fekete rakétát.

A zuhanóbombázók följebb kormányozták gépüket, hogy helyet adjanak a torpedóvetőknek, azok pedig hirtelen lejjebb ereszkedtek. Csak a vadászok nem mozdultak. Nem vették észre a jelt, valamennyien a kikötőt bámulták.

Fucsida újabb rakétát lőtt ki. Végre! Most már a vadászok is megmozdultak. De nemcsak ők. A zuhanóbombázók is - azt hívé, hogy ez a második rakéta, vagyis a második változat következik, mert észrevették őket. Így történt, hogy egyidejűleg valósult meg a két változat.

A zuhanóbombázók megindultak a repülőterek felé, és némi tétovázás után követte őket a vadászoknak az a csoportja, amely a második változat szerint hozzájuk volt beosztva, a torpedóvetők pedig, aszerint hogy melyiküknek melyik nehéz csatahajó vagy egyéb hadihajó volt „kiosztva”, megkezdtek pusztító munkájukat.

Amikor Fucsida parancsot adott a támadásra, az amerikai legénység - reggeli után - már gyülekezett a fedélzeteken, hogy részt vegyen a szokásos ceremónián. Mint vasárnap mindig, most is igyekeztek megrövidíteni a szemlét, és már előre kinyitogatták a térelválasztó ajtókat és a fedélzeti lejárókat. Ki azon törpöngött, hogy nyakán a karácsony, és még nem vásárolt semmit a családnak, ki azon, hogy üsse agyon az időt a hosszú vasárnap folyamán.

- Oda nézz! - bökte oldalba Mike Smith a barátját, Jerry Mortont. Vasárnap lévén, szokás szerint itt voltak a kikötőben Don kíséretében, hogy végignézzék a megunhatatlan reggeli parádét és a kimenős katonák partra özönlését.

Jerry a Maryland felé fordította a fejét, de semmi különöset sem látott az óriási úszó erődön.

- Mit néztek?

- Ott, azt a géppuskaállást - mutatta Mike.

- Aha! - mondta Jerry. - Leslie Short matróz. Ismerem.

- És mit csinál a géppuskaállásban? - erősködött Mike. - Talán a támadó japán gépekre tüzel? Nem. Hanem?

- Valamit firkál - mondta Don.

- Karácsonyi levelezőlapokat írogat. És azért ott, hogy ne zavarják - magyarázta Mike.

- Ézt te innen látod ?

- Nem - rázta a fejét Mike. - Ennyire nem jó a szemem. De tegnap véletlenül láttam, amikor az egyik bódében egész paklira való karácsonyi lapot vett.

Ebben a pillanatban, pontosan 7 óra 53 perckor megszólalt az Akagi rádiója.

- Fucsida kapitány jelent. Fucsida kapitány jelent. Tora! Tora! Tora!

A rádió elhallgatott. Nagumo tengernagy keze fejével végigsimított barázdált homlokán, és kissé szétterpesztett lábbal, igazi tengerészjárással megindult a parancsnoki híd felé, ahol Kuszaka ellentengernagy ült tenyerébe hajtott fejjel, halálos fáradtsággal minden tagjában.

Nagumo megérintette az ellentengernagy vállát.

- Önnek volt igaza - mondta halkan. - Sikerült. Teljesen váratlanul. Fucsida most jelentette. - Azzal ő is lerogyott a székre.

- 7 óra 55 perc - mondta Jerry.

Mike már nem volt új fiú, nem kérdezte, honnan tudja a pontos időt. Gyors pillantást vetett a víztoronyra, ahol valóban megjelent az előkészítő zászló. És akkor repülőgépbűgást hallott közvetlen a feje fölött.

Felpillantott. Zuhanóbombázók és vadászgépek húztak Hickam repülőtér fölött. A szárnyukon vörös körök virítottak.

- Fiúk! - kiáltotta Mike izgatottan. - Pucoljunk! Itt vannak a japánok.

Jerry fölkapta a fejét.

Fölöttük megbolydult az ég. Gép gép mellett, gép gép alatt, és soha nem látott gyorsasággal tartottak a kikötő különböző pontjai felé.

Jerry megragadta Don kezét, és öccsét ráncigálva, Mike után eredt. Ő is részt vett Jesikava megfigyelésében, tudta, hogy a Sunte Ro különtermében „halacskákat” szokott rajzolni. Hát most elérkezett a halászat, sőt a vadászat pillanata.

Don ellenkezni próbált. Ő nem vett észre semmit, mert a Nevada fedélzetén felsorakozó zenekart bámulta, amely éppen játszani kezdte az amerikai himnuszt. Fejét hátracsavarva, hagyta magát vonszolni. Még látta, amint egy torpedóvető elhúz a fedélzet fölött, és a faroklövész végigvereti géppuskatűzzel a fedélzetet. Ettől észbe kapott, és ő is hanyatt-homlok rohanni kezdett.

Amíg a teljesen nyílt, szabad területen futottak, a mélyebben szálló repülőgépek lövészei utánuk küldtek egy-egy rövid sorozatot. A lövedékek ott porzottak mellettük, előttük, mögöttük tíz-tizenöt méternyire. A lövészek nem erőltették meg magukat, tartogatták a szemmértéküket és a muníciót az igazi célpontokra.

Amikor elérték az első házakat, Mike zihálva megállt. De Jerry rákiáltott:

- Itt akarsz ácsorogni, hülye?! Gyerünk föl a dombra. Meg sem álltak, amíg el nem érték azt a pontot, ahonnan Jesikava is gyakran szokta mustrálgatni a kikötőt.

- Oda nézzetek! - kiáltotta Jerry. - Az Oklahomát. Különös látvány volt. Az óriási nehézcircáló megbillent, oldalára fordult. Tornya és árbocai is eltűntek a vízben.

- Ha ezek is kinyitottak minden ajtót - mondta Mike -, akkor régen rossz!

- Márpedig kinyitották - legyintett Jerry. - Vasárnap senki se tartja be a Szolgálati Szabályzatot.

De már a West Virginiát nézték. Repülőbombák tömege robbant körülötte. Lángok csaptak föl, füst gomolygott, de így is jól lehetett látni, amint a hajóóriás lassan süllyedni kezd, majd leül a tengerfenékre; csak a tornya és óriási kéményei meredtek a magasba, közben pedig a tatjából szurokfekete füst gomolygott.

- Látjátok?! - kiáltotta Mike. - Égnek a repülőterek! Az olajnak, ha meggyullad, szörnyen fekete a füstje. És minden repülőtéren tüzet fogott az olaj. Lángoltak a merénylőktől nem védett, szabadon sorakozó repülőgépek, az üzemanyagtartályok, a hangárok, a szerelőműhelyek.

A gyerekek szinte elfeledtek a kikötőről. Csak forogtak körbe-körbe, és mondogatták egymásnak szeretett repülőtereik nevét, ingyen kirándulásaik és a sok látványosság színtereit.

Nyolc óra tíz perckor úgy perdültek meg mind a hárman, mintha dróton rángatták volna őket. Irtózatos dördülés rázta meg a levegőt. Mást nem is láttak, mint égiszerű tűz- és füstoszlopot. A kikötő vizébe percekig hullottak a kisebb-nagyobb roncsdarabok.

- Mi volt ez? - kérdezte megdöbbenve Mike, akinek még mindig csöngött mind a két füle.

- Az Arizona! Bizonyára a lőszerraktárába trafáltak bele.

Jerry az öccsére nézett.

- Miért bögsz?

- Nem tudom - mondta Don. Vállát rázta a zokogás, és mindkét kezével szétmaszatolta az arcán leömlő könnyeket.

A nehézpáncélos csatahajóból háromszáz méter magasra csaptak a lángok. Egy perc alatt megsemmisült. És vele a legénysége: egyezeregyszázkét tengerész.

- Nézzétek, légi csata! - mutatott Jerry ekkor a Hickam repülőtér felé.

- Te, ezek a B-17-esek - kiáltotta Don; rögtön abbahagyta a sírást.

A B-17-es nehézbombázókat Pearl Harbor nagyon várta. Ezek az akkor legmodernebb harci gépek valódi szenzációnak számítottak, már csak azért is, mert „saját lábukon” érkeztek, az akkori technikai adottságok mellett elképzelhetetlenül hosszú, tizenegy órás repülés után San Franciscóból.

London őrnagy, a tizenkét gép parancsnoka egészen ellágyult, amikor látta, milyen nagy légi parádét rendeztek a fogadásukra. Üdvözölte az irányítótornyot, és engedélyt kért a leszállásra. Meg is kapta, de mindjárt figyelmeztették is, hogy két japán vadász van a nyomában. Akkor értette meg a meleg fogadtatás lényegét.

A könnyebb repülés végett páncélzatuktól és fegyverzeteiktől megfosztott B-17-esek egy része úgy szállt le a repülőtéren lángoló gépek közé, hogy szárnyukon, törzsükön jégverésként kopogtak a japánok géppuskalövedékei. Más pilóták megpróbáltak nyugodtabb repülőteret keresni, de csak újabb japán vadászokat találtak.

A B-17-esek jó része megsemmisült.

A baj nem jár egyedül. Az Enterprise repülőgép-anyahajó is hazafelé tartott, és előreküldött két hullámban huszonkilenc felderítőt, hogy azok szokás szerint szálljanak le a Wheeler repülőtéren. Ezeket a japán vadászok és az amerikai léghárítók egyesített tüze fogadta. A versenyből az amerikai léghárító tüzekek kerültek ki győztesen: tíz amerikai vadászt lőttek le, míg a japán vadászoknak csak hattal sikerült elbánniuk.

Akkor már mindent tudtak Washingtonban. A flotta titkosszolgálatának különvonalán értesítették a vezérkar főnökét a történekről.

Fél kettő lehetett, az amerikai járőrgépek és a B-17-esek jó részét már szitává lőtték, illetve az Arizona a levegőbe repült, amikor a tengernagy felhívta Rooseveltnél elnököt.

- Sajnos, nem tudom kapcsolni - mondta a hadsegéd. - Az elnök úr pihen, és szigorúan meghagyta, hogy ne zavarják.

- Olyasmi történt, amit jelentenem kell - mondta az admirális.

- Tengernagy úr ... - kezdte a segédtiszt, de az valósággal elbődült:

- Ember! A japánok bombázzák Pearl Harbort, és ön ... A tengernagy csak valami furcsa hörgésfélét hallatott.

A segédtiszt nem is szólt semmit, máris kapcsolt.

- Elnök úr - mondta a vezérkari főnök, még csak bocsánatot sem kérve a zavarásért. - A japánok megtámadták Pearl Harbort.

- Lehetetlen! - kiáltotta Roosevelt.

A szerencsétlen japán követségi titkár még csak ezután húsz perccel fejezte be a jegyzék gépelését. Két óra elmúlt öt perccel, amikor a nagykövet és helyettese megérkezett Hull külügyminiszterhez, aki legszívesebben kihajította volna őket, de mert fegyelmezett diplomata volt, éppen fordítva állt bosszút rajtuk: tizenöt percig hagyta őket várni az előszobájában.

A két gyanútlan japán értetlenül hallgatta Hullnak - a már jól ismert szöveg átfutása után - hozzájuk intézett, tőle még soha nem hallott éles szavait. Nekik senki se jelentette, hogy honfitársaik már majd egy órája bombázzák az Egyesült Államok legfőbb csendes-óceáni katonai bázisát.

- Nézzétek a Nevadát. - kiáltotta Jerry, aki talán még sötétben is megismerte volna valamennyi nehézpáncélos csatahajót. - Meg akar lógni!

Valóban. A hajóóriás elindult, és lassan, ügyes manőverezéssel a fő ki járatú út felé tartott.

Ez valóságos csodának számított; a nehézcsatahajók előkészítése az indulásra két és fél óráig szokott tartani. De az még semmi! A gyerekek hánszor megbámulták, amikor négy vontatóhajó vezeti ki négy óra alatt a nyílt tengerre !

És most a Nevada egyedül próbál kiszökni ebből a pokolból, pedig már néhány találat is érte.

- Figyelitek?! - kiáltotta Jerry. - Már-a fő kijáratú úton halad. És közben tüzelnek, mint a veszekedett fene.

A japán repülők rájöttek, hogy miben sántikál a Nevada, és arra is, hogy ha sikerül elsüllyeszteniük ott, az egyetlen kivezető úton, akkor a Pearl Harbor-i kikötőt hónapokra megbénítják. Ezt azonban Kimmel törzskara is kitalálta. A Nevada tehát parancsot kapott, hogy fusson zátonyra.

- Te Mike! Megőrült a Nevada kapitánya! Rossz felé fordul.

- Látom - mondta Mike. - Talán eltalálták a kormány szerkezetét.

Akárhogy is, a Nevada éppen zátonyra futott és megfeneklett. A japán gépek dühödten támadták, a légénység pedig kitartóan működtette a léghárító lövegeket. A Nevada ellenállt, még mozdulatlanul is.

Kilenc órakor megérkezett a második hullám. Nekik már nem volt olyan könnyű dolguk, mint Fucsidaéknak. A kezdeti fejetlenség elmúlt. A lelakatolt lőszerraktárakat feltörték, a hiányos légvédelmi légénységet kiegészítették. A tiszték is megérkeztek, akár szolgálatban voltak, akár nem, és irányították a tüzet.

A fiúk a domboldalon boldogan számolták a vastag füstcsíkot húzó vagy lángolva lezuhanó japán repülőgépeket. És most már, hogy nem válogatás nélkül, összevissza lövöldöztek, a városra is kevesebb léghárító lövedék hullott, mint kezdetben.

Ha Fucsida ki nem lövi második rakétáját, és ezzel arra nem ösztönzi a zuhanóbombázókat és az őket kísérő vadászokat, hogy bénítsák meg a repülőtereket, bizonyára nemcsak huszonkilenc gépet vesztenek a japánok. Így azonban hiába rohantak a pilóták - néhány kivételével - a repülőterekre, többnyire csak roncsokat találtak. Az a néhány repülő, aki mégis fel tudott szállni, valamennyire megnehezítette a japánok dolgát...

Háromnegyed tízkor süket csönd ülte meg Pearl Harbort. A második hullám gépei is megszabadultak bombáiktól, és megindultak visszafelé.

- Na vége! - mondta Mike fáradtan, és undorral elfordult szeretett kikötőjétől, amely felől fojtó, égett olajbűzt hozott a tengeri szél.

- És az ott mi? - mutatott a kikötő fölé az éles szemű Jerry.

- Egy repülő - mondta Don. - Itt felejtették.

Fucsida volt. Magasan, ahova a legnagyobb úrméretű légvédelmi ágyúk lövedékei sem érnek föl, lassan körözött a kikötő fölött. Nem volt könnyű dolga, mert tüzek és füst nehezítette a megfigyelést. De a kapitány csukott szemmel is tudta, mi hol van Pearl Harbor kikötőjében. Azt is, hogy mi hol volt.

A szemle harminc percig tartott. Egyetlen vadászgép sem szállt föl, hogy megzavarja a mérlegkészítésben a japán parancsnokot. Ez már önmagában is azt mutatta, hogy a villámcsapás derékba kapta az amerikai százados fatörzsét.

MINDEN A FEJE TETEJÉN

A derék Fucsikami, Tadao a Western Union kézbesítője - mint mondtuk volt - a 7 óra 33 perckor érkezett távirattal a táskájában, 7 óra 50 perckor kerékpárra ült, hogy Honolulu-ból elkarikázzon a Shafter erődbe. Hat kilométert, kitűnő műúton, a Hawaii decemberi nyárban legkényelmesebben is le lehet darálni harminc perc alatt. Fucsikami minden bizonnyal tizenöt-húsz perc alatt megteszi az utat, mivel a távirat sürgősséget jelent, egy japán pedig tudja, mivel tartozik a munkájának. Kötelességének teljesítésében mindössze két tényező akadályozta: honfitársainak váratlan támadása, valamint az a körülmény, hogy postásegényruháját viselte, no meg a japán arcát.

A rémhírek gyorsabbak, mint a vadászgépek, talán még a légvédelmi lövedékekénél is gyorsabban jutnak célba. Az egész szigeten szinte a támadás megindulását követő percekben elterjedt, hogy japánok szálltak partra Oahu több pontján zöld ingben és khakiszínű nadrágban.

Akkor már minden útkereszteződésnél járőrök álltak állig fegyverben. És ezek - annak rendje és módja szerint - alapos vizsgálatnak vetették alá az ejtőernyősgyanús japánt. Jó néhányszor csak úgy tudta megúszni a letartóztatást, hogy megsértve a levéltitkot, megmutatta a katonáknak a titkosírással írt szöveget. Az aztán hatott.

Délután három óra volt, amikor a szárazföldi erők főparancsnoka kézhez kapta a táviratot. Rendszerető ember és engedelmes katona lévén, akinek ráadásul humora is volt, a benne foglalt utasítás szerint azonnal átküldte Kimmel tengernagynak tudomásulvétel végett.

- Közölje a tábornok úrral - mondta Kimmel a katonai küldöncnek -, hogy érdemének megfelelően irattárba helyeztem. - Összegyűrte, és belehajította a szemétkosárba.

- Elmehet - mondta aztán, és tovább dolgozott.

Ez a nap vasárnapi hangulatban kezdődött, de hirtelen a legvadabb harci készültségbe csapott át. A legfelsőbb parancsnokoktól kezdve a legfiatalabb újoncig mindenki tenni szeretett volna valamit. Legfőképpen a közelben leselkedő ellenségre lecsapni. De hol leselkednek a japánok ?

Azokat, akik megmondhatták volna, nem kérdezte senki. A lokátorosok, mintha csak hétköznapi lenne, ott ültek a készülékeik mellett - mondani sem kell, hogy Lockard és Elliot is -, és megint igen jól gyakorolhattak. Ugyanis a távolodó japán gépek ugyanúgy jeleket írtak a képernyőjükre meg a lokátorközpont nagy asztalára,

mint két órával előbb a közeledők. Azt is pontosan kiszámították, hogy merre tartanak. Csak éppen senkinek sem jutott eszébe, hogy ők hiteles felvilágosítást tudnának nyújtani.

London őrnagy, a szerencsétlen időben érkezett B-17-esek parancsnoka is hiába kilincselte a törzseknél. Mindenhonnan elküldték, mondván, hogy most nem érnek rá a B-17-esekkel foglalkozni, fontosabb dolguk van, holott az őrnagy éppen azt szeretne volna elmondani, mely irányból jöttek a japánok, arra is kell őket keresni, ő pedig igazán tudhatta, mert találkozott velük. Méghozzá csattanósan.

Kimmel tengernagynak azt súgta az ösztöne, hogy a japánok észak felől érkeztek. Ennek azonban ellentmondtak a jelentések.

A főparancsnokság rádióadója a támadás megindulásának perceiben közölte valamennyi amerikai hadihajóval és támaszponttal a történeteket. Azok pedig - ha megcsillant fölöttük a napfényben egy sirályraj - már adták is a jelentést, hogy japán repülőket észleltek. Így lett minden felhő is japán hadihajók füstje. Ez - az adott körülmények közt - igazán érthető, de fölöttébb megnehezítette a tengerészeti főparancsnok amúgy sem rózsás helyzetét.

A jelentések szerint a japánok tehát Oahutól délre ólálkodnak. Nosza, csapjunk le rájuk!

Kilenc óra ötven perckor, tehát öt perccel a második hullám elvonulása után, Kimmel tengernagy parancsot adott Dramel tengernagynak - akinek három cirkálója és tizenkét torpedórombolója sérülés nélkül úszta meg a két támadást -, kutassa föl a japánokat, és támadja meg őket.

Dramel ki is futott, és déli irányba indulva, semmit sem talált. Nem úgy azonban az Enterprise-ről felbocsátott felderítőgépet, amely észrevette Dramel hajóit, és azonnal jelentette a főparancsnokságnak. Az pedig megparancsolta Dramelnek, hogy keresse meg a repülő által észlelt hajókat.

Dramel admirális flottillája lelkiismeretesen kutatott, de hiába volt minden erőfeszítése, sehogy sem sikerült megtalálnia önmagát.

Még rosszabbul járt a Hawaii-szigetek hetvenkét esztendőes kormányzója, akit arra kértek, hogy a szigeteken bevezetendő rendkívüli állapotról olvasson fel nyilatkozatot. Útban a rádió felé, kocsija közelében felrobbant egy légvédelmi lövedék, előzőleg pedig a kormányzósági palotába repült be egy másik.

Tizenegy óra tizenöt perckor - amikor a japánok már árkon-bokron túl voltak, viszont egyik vad hír a másikat érte - kezdte meg a kormányzó a nyilatkozat felolvasását. Közben a felderítők hisztérikus jelentéseiből a főparancsnokság arra következtetett, hogy újabb japán támadás fenyeget.

Telefonáltak hát a rádióba, hogy szakítsák meg az adást, mert a japánok iránytűnek használhatják a rádióhullámokat. Ami meg is történt. Az elképedt öregembert pedig minden magyarázat nélkül megragadták, és vad vágóban száguldottak vele a rezidencia felé. Szegény kormányzó meg volt róla győződve, hogy végzetes

ostobaságot mondott, és hadbírótság elé fogják állítani. Nem csoda, hogy néhány órával később a két főparancsnok hiába rimázkodott neki külön-külön és együttesen. Csak akkor volt hajlandó mikrofon elé állni, amikor erre maga Rooseveltnél adott telefonutasítást.

Délben hangszórós kocsik szólították föl a katonák családtagjait, hogy csomagoljanak, mert a sziget kiürítése megkezdődik. A halálra rémült asszonyok a legszükségesebbeket bőröndbe gyömöszölve kapaszkodtak föl a megérkező teherautókra, amelyek a honolului iskolákba szállították őket. Ott aztán - egymás hegyén-hátán - a legvadabb hírekkel rémisztgették egymást, míg végül valami épeszű embernek eszébe nem jutott, hogy hazaküldje őket.

Átmeneti csönd után elkezdtek ropogni a fegyverek, és - kisebb-nagyobb, szünetekkel - egész nap nem hallgattak el. Amikor pedig leszállt a sötétség, kezdődött el csak a csihi-puhi. Minden katona minden árnyat japán ejtóernyősnek nézett. Lőtték egymást az őrszemek, a járőrök, egész csapattestek. És a legnagyobb elővigyázatosság sem tudta megmenteni azokat a felderítő repülőgépeket, amelyek sötétedés után tértek vissza a szigetre eredménytelen japánüldözés után. Olyan légelhárító ösztűz fogadta őket, hogy egyik a másik után hullott lángolva az öböl vizébe.

Miközben az amerikaiak remegő idegekkel kapkodtak, és egyik pánikból a másikba estek, a japán támadó gépek sietve, de rendben tértek vissza anyahajóik fedélzetére. Ideje volt. Az üzemanyag-mutatók a nullán álltak. Minden repülő a végsőkig kihasználta a lehetőségeket.

A műszaki személyzet, hallva az első híreket, parancs nélkül hozzálátott a gépek újratöltéséhez. Mindannyian bizonyosra vették, hogy a támadást megismétlik, hiszen a nehéz csatahajók sem semmisültek meg egytől egyig, és még sok cirkáló, torpedóromboló és naszád sorakozott a kikötőben, amelyekre eddig se idő, se bomba, se torpedó nem volt elég.

Végre leszállt az Akagi fedélzetére a legutolsó, a támadást túlélő 324. gép is: Fucsida parancsnoki gépe.

- Nos, kapitány - mondta Nagumo -, várom a részletes jelentését. Eddig csak élménybeszámolókból volt részem.

- Ellentengernagy úr! - mondta Fucsida. - A felderítés igen nehéz volt, mert a látási viszonyok rendkívül rosszak a Pearl Harbor-i öbölben a sűrű füst miatt. Mégis sikerült felmérnem az első támadás eredményeit.

Fucsida látta, hogy az ellentengernagy fölrántja a szemöldökét, hallván, hogy ő első támadásnak nevezte azt, ami eddig lezajlott. Nem lesz könnyű dolga.

- A váratlanság olyan tökéletesen sikerült - folytatta a kapitány -, hogy szinte semmiféle ellenállásba nem ütköztünk. A légelhárítás szórványos volt és szervezetlen, a repülőgépek nagy részét sikerült az első percekben a földön tönkretennünk.

- És a hajók?

- Elsüllyesztettünk öt nehézpáncélos csatahajót, hármat megrongáltunk, az utóbbiaknak még egy-két torpedó elkelve. Sikerült öt-hat kisebb hajót súlyosan megrongálnunk. Elárasztottunk egy szárazdokkot. Nem sikerült tönkretennünk a szárazdokban álló Pennsylvaniát, az amerikai flotta zászlóshajóját. Ha számításba vesszük, hogy Pearl Harborban tizenegy nehézpáncélos cirkáló horgonyzott, akkor világos, hogy még bőven van célpont, amelyet a most következő támadáskor kell elérnünk. A támadás minden feltétele adott. Légi ellenállásra úgyszólván nem kell számítanunk, a földi léghárítás most már szervezettebb lesz ugyan, de könnyen leküzdhető. A kikötő sajátosságai miatt nagyobb tengeri erőt csak hosszú órák alatt tudnának mozgósítani, viszont ezzel módot nyújtanának nekünk, hogy egy vagy több hajó elsüllyesztésével teljesen elzárjuk az öböl kijáratát. Nem szabad meglepedkeznünk a kikötőtől nyolcmérföldnyire készenlétben álló tengeralattjáró-flottáról sem, amely adandó esetben együttműködne velünk.

Jamamoto és törzskara Kurében feszülten figyelte a néma rádiókészüléket. Tudták jól: az Akagin most jelent Fucsida kapitány, és ezekben a percekben dönt Nagumo, hogy megismétli-e a támadást. A törzstisztek túlnyomó része - az első részjelentések alapján - úgy vélekedett, hogy megismétlik a támadást. Örültség lenne nem kihasználni a helyzetet. Az amerikaiaknak egyszerűen nincsenek eszközeik a visszacsapásra!

Jamamoto hallgatott, összevetette a hosszú némaságot Nagumo ellentengernagy természetével.

- Nem akarom elkedvetleníteni önöket, uraim - szólalt meg végre -, de a csontjaimban érzem, hogy Nagumo ellentengernagy visszavonulni készül.

Ezekben a percekben fejezte be Fucsida a beszámolóját, és még egyszer kérte az ellentengernagyot, adjon parancsot a támadásra. A pilóták és a gépek készen állnak. Az ellentengernagynak a szeme se rebbent.

- Mindabból, amit Fucsida kapitány— elmondott - jelentette ki ünnepélyesen megállapíthatjuk, hogy a várt eredményt elértük. A csendes-óceáni flotta nem akadályozhatja meg a japán haderőt, hogy előrenyomuljon Dél-Ázsiában.

Ami ezután elhangzott, az már fölösleges szószaporítás volt csupán. Egy óra harminc perckor a támadó egység teljes sebességgel megindult nyugatnak, Japán felé ...

Utólag könnyű okosnak lenni. Nagumo azonban még a kitűnő japán felderítés révén sem tudhatta, hogy - ha el nem is foglalhatja a Hawaii-szigeteket - nem túl nagy veszteség árán, támadó egysége épségének kockáztatása nélkül, nyugodtan indíthatna még egy rohamot...

A Pearl Harbor elleni támadás időpontját Rooseveltt a gyalázat napjának nevezte. Fején találta a szöveget.

GYÁSZOS FŐNYEREMÉNY

Ha Fucsidának ideje lett volna aprólékos megfigyelésekre, helyesebben, ha nem katonai, hanem riporter szemmel nézi a kikötőt látcsövén keresztül a támadás után, feltűnt volna neki az a két asszony, aki esztétikusan rohangál le a térségen, a mólók és rakpartok hosszában. Azt természetesen nem láthatta, még kevésbé hallhatta volna, hogy egyre csak ugyanazt kiabálják:

- Mike! Jerry!! Don!

A három fiú egy hegyoldalon - látva, hogy vége a támadásnak - szép nyugodtan hazaballagott. Mike csak Anne-t találta otthon, akinek azon nyomban elkezdte mesélni a látottakat. A Morton testvérek üres lakásba nyitottak be, ami annál különösebbnek tetszett, mivel az ajtó nem volt kulcsra zárva. Anyjuk nem főzött ebédet, apjuk nem volt otthon. Pedig nincs is szolgálatban. Végül is Jerrynek jutott eszébe a kézzelfogható megoldás:

- Hadiállapot van. Apa bizonyára jelentkezett a szolgálati helyén.

- De hol lehet anya? - kérdezte Don. Ezt azonban már Jerry sem sejtette.

Mivel pedig amúgy sem tudták egyébbel agyonütni az idejüket, nekiláttak, hogy megterítsenek, anyjuknak úgyszólván kapkodnia kell majd a főzéssel.

Arra is számítottak titokban, hogy anyjuk (esetleg még apjuk is) a javukra írja ezt a buzgalmat, és ezzel némileg helyrebillentik a mérleget, amelynek túlsó serpenyőjében egész halom betyárság tornyosult. Ám a legszebb álmukban sem reméltek olyan frenetikus hatást, amelyet ez a kis figyelmesség keltett.

Amikor anyjuk belépett, és meglátta a terített asztalt, boldogan felsikoltott, majd hol az egyiküket, hol a másikat csókolgatta, szorongatta. Egy idő múltán valósággal kínos kezdett lenni a dolog.

Anne Smith csak annyit tudott, hogy amikor vége lett a durr-durrnak, anyja elrohant hazulról, de hogy miért és hova, nem mondta meg neki.

- Anya? - kérdezte Mike, elbeszélését megszakítva.

- Elszaladt valahova - válaszolta Anne. - Már vagy félórája.

- Nyilván a szomszédban pletykál - legyintett Mike, és tovább mesélt.

Amikor Mary Smith, elszürkült arcán szétmázolt könnyekkel, valósággal bezuhant az ajtón, Mike éppen csak hogy felpillantott, és közömbösen ennyit mondott:

- Hello, mami

Anyja minden halálos félelme, aggodása és kétségbeesése dühvé változott, ő majd meghal a rémülettől, azt hívén, hogy Mike-nak valami baja esett a kikötőben. És ekkor ez a bűdös kölyök nyugodtan ül a rekamién, és lehellómamizza őt.

Egyetlen ugrással ott termett, és két egyforma pofont kent le neki. De akkorát, hogy Mike szeme szikrát hányt, és mind a két füle megint csengeni kezdett, akárcsak az Arizona felrobbanásakor. Úgy elképedt ettől a váratlan és szerinte minden

előzmény nélküli büntetéstől, hogy sírni is elfelejtett. Csak jóval később értette meg, mi is történt vele valójában.

John Smith úgy kezdte a napot, hogy majdnem orra bukott. Amikor ugyanis kora reggel, visszatérve a kikötőből a városba, kinyitotta a Vén Tengeri Medvét, a csapos már várt rá. (Ezt a strébert képtelenség megelőzni; lehet, hogy egész éjjel itt strázsál, csak hogy ő legyen az első!) Smith egyenesen bement a raktárba. Akkor botlott meg, és hajszál híján elvesztette az egyensúlyát; bele is zuhant volna a szemközti állványba, amelyen katonás rendben sorakoztak a röviditalos flaskák.

- Itt van elásva öreganyám aranya - mondta dühösen John Smith.

Lenézett. Degeszre tömött tengerészzsák állt a padlón, közvetlen a lengőajtó mögött. Ez meg mi a csuda?

- A fedélmester úr hozta tegnap - magyarázta a csapos -, amikor a főnök úr nem volt benn. Azt üzenté, hogy hétfőig tartasuk itt, mert ma szolgálatban lesz.

- Melyik fedélmester a sok közül?

- Az, amelyik pénzt szokott kérni a főnök úrtól.

Smith fintort vágott. Mi a fészkes fenét hozhatott az öregfiú? Lehajolt, és megtapogatta a zsákot. Kemény volt, mint a vas, és érdes. Félkézzel megfogta, hogy megemelje, de a zsák ellenállt, csak két kézzel sikerült valamennyire. Ólom van benne?

Amikor idáig jutott gondolatban, hirtelen megdermedt. Csak nem?

Reszkető kézzel bontotta ki a zsák száját. Igen! A fedélmester álma megvalósult. Sikerült megfejnie egy játékautomatát. A zsák csurig tele volt húszcentesekkel. Valóságos főnyeremény!

Négy órával később, amikor az ebédlőasztalnál számolt be a család minden tagja arról, amit látott és tapasztalt, John Smithnek - aki az átélt izgalomnak hatása alatt teljesen megfeledkezett a zsákról - eszébe jutottak a húszcentesek. Már csak azért is, hogy kissé felvidítsa a még mindig reszkető szájú Maryt, elmondta, mi történt.

- És ennek a rengeteg pénznek egy része - fejezte be a történetet -, akár hiszitek, akár nem, az enyém. - És elbeszélte azt is, miért.

- Azt mondtad, ugye - jegyezte meg Mike -, hogy a fedélmesternek nincsenek rokonai.

- Tőle tudom - vont a vállát az apja.

- Akkor a tied az egész zsák pénz, apa - jelentette ki Mike.

- Hogyhogy az enyém? Annyit ad belőle, amennyit akar.

- Nem ad az már semmit, apa.

- Már miért ne adna? Nagyon rendes fickó. Megígérte, és nem fog átrázni.

- Az biztos - bólintott Mike komolyan. - Átrázni se fog! Mert felrobbant az Arizonával együtt. Te mondtad, hogy szolgálatban volt, nem?

John Smith még hetekig kerülgette a fedélzetmester zsákját. Csak amikor a helybeli lap végre hivatalos veszteséglistát közölt, és azon fölfedezte a fedélzetmester nevét is, akkor szállította a bankba és cserélte be bankjegyekre.

Hónapokig törte a fejét, hogyan róhatna le kegyeletét a derék fedélzetmester iránt. Gondolt sírkőállításra, de ahhoz sír kellett volna; felötlött benne, hogy odaadja alapítványnak, amelynek kamataiból a tehetséges, de szegény tengerészgyerekek taníttatását fedeznék, ehhez azonban jóval több pénz kellett volna; minden további nélkül oda is ajándékozhatta volna a támadás során elpusztultak családtagjaiknak segélyezésre, de ki bízik a hatóságok igazságos intézkedéseiben? Végül is arra a gondolatra jutott, hogy az elhunyt emlékét semmi sem őrizheti meg maradandóbban, mint a játékautomata.

És valóban. Ahányszor esténként kiürítette a játékautomata pénzgyűjtő tartályát, annyiszor eszébe jutott a talpraesett fedélzetmester. Ha nem röstelli, még rövid hálaimát is mond érte.

A REGÉNY SZEREPLŐI

Harry Brown (Hari Braun) - a titkosszolgálat tisztje, John Smith egykori katonatársa

Winston Churchill (Vinszton Csörcsil) - angol miniszterelnök

Dramel (Dremel) — tengernagy

George Elliot (Dzsordzs Eliot) - közlegény, lokátorkezelő az Opana-hegyen

Fucsida Micuo (a japán neveket úgy kell ejteni, ahogy írva vannak; akárcsak a magyar nevek esetében, a vezetéknev van elöl) - kapitány, ő vezette a Pearl Harborra támadó első hullámot

Fucsikami Tadao - honolulu postakézbesítő, akit ejtőernyősnek néztek

Genda Minoru kapitány - aki „feltalálta” a gerendás torpedót

Harry Hopkins (Hari Hapkinsz) - Rooseveltnél elnök bizalmasa

Hull (Hal) - az Egyesült Államok külügyminisztere

Jamamoto - tengernagy, a Pearl Harbor elleni támadás szellemi atyja

Jesikava Takeo - a Pearl Harbor-i japán kém

Husband Kimmel (Haszbend Kimel) - tengernagy, a csendes-óceáni USA-flotta főparancsnoka

Kuszaka - ellentengernagy, a Pearl Harbort támadó légiflotta törzsparancsnoka

Layton (Léton) - a csendes-óceáni amerikai flotta hírszerzésének főnöke

Joseph Lockard (Dzsozef Lakard) - közlegény; lokátorkezelő az Opana-hegyen

London - őrnagy, a B-17-esek parancsnoka

Jerry és Don Morton (Dzseri, Dan Morton) - Mike két barátja

Nagumo Csucsicsi - ellentengernagy, a Pearl Harbor elleni támadás főparancsnoka

Ono - kapitány, felderítő

Franklin Delano *Roosevelt* (Frenklin Deláno Rúzvelt) - az Egyesült Államok elnöke; beceneve: FDR

John *Smith* (Dzsón Szmisz) - a Vén Tengeri Medve tulajdonosa, Mike (Májk) és Anne (En) apja, Mary Walker (Meri Vóker) férje

Szakamaki - egy kétszemélyes japán tengeralattjáró parancsnoka

Szuzuki - kapitány, hajópincér és hírszerző tiszt

Tyler *Kermit* (Tájler Kermit) - hadnagy, aki ügyet se vet a lokátorosok jelentésére

Wood (Vud) — berlini amerikai kereskedelmi tanácsos, felderítő

TARTALOM

Az elszalasztott nagy pillanat	1
A nagy elhatározás	4
Jesikava Takeo elégedett	6
Te, öregem! Nem lesz pokol ez a paradicsom?	11
Wood mozijegyet kap	21
Churchill nem érti	25
A nagy találmány	34
Jerry, te mindent tudsz?	41
Kémek és ellenkémek	48
Pillantás a sakktáblára	59
Pearl Harborban nem történik semmi	63
Mindenkinek megvan a maga baja	69
A japán óra pontosan jár	72
A profi kém zavarba jön	80
Ki mit (nem) tud	88
Minden mozgásban van	90
Sárga villámcsapás	95
Minden a feje tetején	108
Gyászos főnyeremény	112
A regény szereplői	114

HU ISSN 0324-3222 ISBN 963 11 2779 6

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Szilvássy György igazgató

Szikra Lapnyomda (81-27.58), Budapest, 1982

Felelés vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Majtényi Zoltán

Szakmailag ellenőrizte: Matthaidesz Konrád

Műszaki vezető: Haás Pál. Képszerkesztő: Szecskó Tamás

Műszaki szerkesztő: Tóth Endre 103 000 példány. Terjedelem: **12,12** (A/5) ív. **IF 4390**